

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 14.6.2018
COM(2018) 460 final

2018/0243 (COD)

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kterým se zřizuje nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci

{ SEC(2018) 310 final } - { SWD(2018) 337 final }

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle

Tento návrh je předkládán v rámci víceletého finančního rámce na období 2021–2027, který byl nastíněn ve sdělení Komise Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů nazvaném „Moderní rozpočet pro Unii, která chrání, posiluje a brání – Víceletý finanční rámec na období 2021–2027“¹. Ve sdělení jsou stanoveny hlavní priority a celkový rozpočtový rámec pro programy v rámci vnější činnosti EU v okruhu „Sousedství a svět“, včetně zřízení nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci.

Cílem nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci je prosazovat a podporovat hodnoty a zájmy Unie na celém světě v zájmu plnění cílů a zásad vnější činnosti stanovených v čl. 3 odst. 5 a článcích 8 a 21 Smlouvy o Evropské unii (SEU).

Problémy, které je třeba řešit v rámci vnější činnosti, v posledních letech vzrostly. Ve světě narůstá nestabilita vyvolaná řadou krizí v oblasti sousedství EU i mimo ni. Regionální konflikty, terorismus, hospodářské nerovnosti a rostoucí migrační tlaky jsou součástí této nové reality, v níž se promítá růst počtu obyvatel, změna klimatu a zhoršování životního prostředí. Přestože se míra chudoby celosvětově snížila, počet lidí, kteří žijí v chudobě, je i nadále závažným problémem, a to i v rozvíjejících se ekonomikách. Ačkoli někteří partneři dosáhli značného pokroku, jiní vězí v nestabilitě.

Ve víceletém finančním rámci na období 2014–2020 existuje v rámci okruhu „Globální Evropa“ řada finančních nástrojů, z nichž většina skončí dne 31. prosince 2020. Tyto nástroje mají v rámci širších cílů vnější činnosti EU různý účel, mimo jiné:

- snížení chudoby a udržitelný rozvoj (nařízení (EU) č. 233/2014 o zřízení nástroje pro rozvojovou spolupráci),
- prosazování strategických zájmů Unie (nařízení 234/2014, kterým se zřizuje nástroj partnerství),
- pomoc pro oblast sousedství Unie (nařízení (EU) 232/2014, kterým se zřizuje evropský nástroj sousedství)
- ochrana lidských práv (nařízení (EU) 235/2014, kterým se zřizuje evropský nástroj pro demokracii a lidská práva ve světě),
- reakce na krize, předcházení konfliktům a budování míru v partnerských zemích (nařízení 230/2014, kterým se zřizuje nástroj přispívající ke stabilitě a míru),
- prosazování vysoké úrovně jaderné bezpečnosti (nařízení (EURATOM) 237/2014, kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti),
- podpora obnovy udržitelné finanční situace a prosazování reforem hospodářského ozdravení (makrofinanční pomoc)²,

¹ COM (2018) 321 final.

² Makrofinanční pomoc je finanční nástroj používaný na základě specifického vyhodnocení každého případu s cílem pomoci zemím, které se nacházejí zejména v geografické blízkosti EU a které čelí vážným potížím v platební bilanci.

- podpora malých a středních podniků v cílených třetích zemích a rozvoj sociální a ekonomické infrastruktury a podpora projektů týkajících se změny klimatu (rozhodnutí (EU) 2018/412, kterým se mění rozhodnutí č. 466/2014/EU o vnějším zápůjčním mandátu),
- záruční fond pro vnější činnost (nařízení (ES/EURATOM) 480/2009) a
- Evropský fond pro udržitelný rozvoj, jeho záruka a záruční fond (nařízení (EU) 2017/1601).

Platnost společného prováděcího nařízení (nařízení (EU) č. 236/2014), kterým se stanoví společná pravidla a postupy pro provádění nástrojů Unie pro financování vnější činnosti, rovněž skončí.

11. Evropský rozvojový fond (ERF)³, ačkoli je v současné době financován mimo rozpočet Unie, je jedním z hlavních nástrojů financování vnější činnosti, jehož platnost uplyne koncem roku 2020. Jeho cílem je zajistit spolupráci s africkými, karibskými a tichomořskými státy, smluvními stranami dohody o partnerství z Cotonou, a se zámořskými zeměmi a územími.

V souladu se sdělením nazvaným „Nový, moderní víceletý finanční rámec pro Evropskou unii, která efektivně naplňuje své priority po roce 2020“⁴ a s posouzením dopadů⁵, které je přiloženo k tomuto nařízení, by všechny výše uvedené nástroje měly být spojeny do jednoho všeobecného nástroje, s výjimkou grantů na makrofinanční pomoc a části nástroje pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti⁶.

Nedávné přezkumy a hodnocení⁷ vnějších nástrojů ukázaly jejich přidanou hodnotu a relevantnost. Zároveň však zdůraznily příležitosti ke zlepšení, zejména potřebu zjednodušit způsoby práce a umožnit EU flexibilněji reagovat na nepředvídatelné okolnosti. Získané poznatky a rostoucí problémy přiměly Komisi změnit strukturu nástrojů financování vnější činnosti a začlenit činnosti v současnosti financované z Evropského rozvojového fondu do rozpočtu. Díky tomuto návrhu bude EU moci i nadále hrát aktivní roli mimo jiné při podpoře lidských práv, stabilizace, rozvoje, bezpečnosti, odstraňování základních příčin nelegální migrace, obchodu, boje proti změně klimatu a ochrany životního prostředí. Tuto úlohu však bude moci plnit komplexnějším způsobem, přičemž bude mít k dispozici větší flexibilitu umožňující přesunout zdroje tam, kde to bude vyžadovat vývoj mezinárodní situace.

Tento návrh stanoví použitelnost ode dne 1. ledna 2021 a je předkládán Unii 27 členských států v souladu s oznámením Spojeného království o jeho záměru vystoupit z Evropské unie a Euratomu na základě článku 50 Smlouvy o Evropské unii, které Evropská rada obdržela dne 29. března 2017.

• **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Tento návrh poskytuje podpůrný rámec, jehož prostřednictvím lze provádět politiky vnější činnosti. Mezinárodní závazky zahrnují Agendu pro udržitelný rozvoj 2030⁸, Pařížskou

³ Vnitřní dohoda o 11. Evropském rozvojovém fondu (ERF) – Úř. věst. L 210, 6. srpna 2013, s. 1; Nařízení Rady (EU) 2015/322 o provádění 11. Evropského rozvojového fondu; a rozhodnutí Rady (EU) 2015/334, kterým se mění vnitřní dohoda.

⁴ COM/2018/092 final.

⁵ SWD (2018) 337.

⁶ Činnosti související s jadernou oblastí vyžadují zvláštní právní základ a jejich přijetí se řídí specifickým postupem podle Smlouvy o Euratomu.

⁷ https://ec.europa.eu/europeaid/mid-term-review-report-external-financing-instruments_en

⁸ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

dohodu o změně klimatu⁹, akční program z Addis Abeby¹⁰, sendajský rámec pro snižování rizika katastrof (2015–2030)¹¹ a rezoluci Rady bezpečnosti OSN 2282 (2016) o zachování míru¹². Na úrovni EU obsahuje rámec politiky ustanovení Smlouvy týkající se vnější činnosti, která jsou dále vymezena v globální strategii zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie¹³, novém Evropském konsensu o rozvoji¹⁴, obnoveném partnerství EU–Afrika¹⁵, revidované evropské politice sousedství¹⁶ a v dalších strategických dokumentech¹⁷. Nařízení dále vytvoří rámec pro provádění partnerství, jež bude nástupcem stávající dohody z Cotonou¹⁸, kterou se stanoví přidružení a partnerství mezi členy skupiny afrických, karibských a tichomořských států a Evropskou unií a jejími členskými státy.

• **Soulad s ostatními politikami Unie**

Při provádění tohoto nařízení bude zajištěn soulad s jinými oblastmi vnější činnosti a s ostatními politikami EU, spolu se soudržností politik ve prospěch rozvoje¹⁹. Jak je uvedeno v Agendě 2030, znamená to zohlednit dopad všech politik týkajících se udržitelného rozvoje, a to na všech úrovních – na úrovni jednotlivých zemí, v rámci Unie, v jiných zemích i na globální úrovni.

Kromě toho je třeba usilovat o synergie s akcemi prováděnými v rámci jiných programů EU, aby se maximalizoval dopad kombinovaných intervencí. Interakce a doplňkovost s takovými programy by měla umožnit posílený dopad Unie. Akce financované v rámci tohoto návrhu by měly být v souladu s akcemi prováděnými v rámci nástroje předvstupní pomoci III²⁰, rozhodnutí o zámořských zemích a územích²¹, evropského nástroje pro jadernou bezpečnost jako doplňku nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci na základě Smlouvy o Euratomu²², společné zahraniční a bezpečnostní politiky a nově navrženého evropského mírového nástroje²³, který je financován mimo rozpočet Unie. Humanitární pomoc, jak je uvedena v článku 214 Smlouvy o fungování Evropské unie, nebude

⁹ http://unfccc.int/paris_agreement/items/9485.php

¹⁰ http://www.un.org/esa/ffd/wp-content/uploads/2015/08/AAAA_Outcome.pdf

¹¹ <https://www.unisdr.org/we/coordinate/sendai-framework>

¹² Přijatá Radou bezpečnosti na jejím 7680. zasedání konaném dne 27. dubna 2016.

¹³ <http://www.securitycouncilreport.org/un-documents/document/sres2282.php>.

¹⁴ <https://europa.eu/globalstrategy/en/global-strategy-foreign-and-security-policy-european-union>

¹⁵ https://ec.europa.eu/europeaid/sites/devco/files/european-consensus-on-development-final-20170626_en.pdf

¹⁶ <https://www.africa-eu-partnership.org/en>

¹⁷ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/neighbourhood/pdf/key-documents/151118_joint-communication_review-of-the-enp_en.pdf

¹⁸ Mimo jiné politika EU pro arktickou oblast JOIN(2016) 21 final, společné sdělení Evropskému parlamentu a Radě nazvané „Integrovaná politika Evropské unie pro Arktidu“ ze dne 27. dubna 2016) a černomořská synergie (KOM(2007) 160 final, sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu „Černomořská synergie – nová iniciativa pro regionální spolupráci“ ze dne 11. dubna 2007).

¹⁹ https://ec.europa.eu/europeaid/regions/african-caribbean-and-pacific-acp-region/cotonou-agreement_en

²⁰ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/policy-coherence-development_en

²¹ COM (2018) 465 final. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení nástroje předvstupní pomoci (NPP III).

²² COM(2018) 461 final. Návrh rozhodnutí Rady o přidružení zámořských zemí a území k Evropské unii včetně vztahů mezi Evropskou unií na jedné straně a Grónskem a Dánským královstvím na straně druhé („rozhodnutí o přidružení zámoří“).

²³ COM(2018) 462 final. Návrh nařízení Rady, kterým se zřizuje evropský nástroj pro jadernou bezpečnost doplňující nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci na základě smlouvy o Euratomu.

²⁴ C(2018) 3800 final. Návrh rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje evropský mírový nástroj, předložený Radě vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.

financována v rámci tohoto návrhu; činnosti humanitární pomoci budou i nadále financovány na základě nařízení o humanitární pomoci²⁴.

Záruka pro vnější činnost, financovaná tímto nařízením a NPP III, bude rovněž krýt tvorbu rezerv na makrofinanční pomoc pro řešení krizí platební bilance v příslušných zemích. Tvorba rezerv záruky pro vnější činnost na makrofinanční pomoc by měla být přiměřená k řešení politických výzev a hospodářské nestability těchto zemí, přičemž jako referenční bod se bere roční objem úvěrů dohodnutý během přezkumu víceletého finančního rámce na roky 2014–2020 v polovině období. Tato neprogramovatelná podpora by měla být doplňkem jiných způsobů pomoci stanovených v tomto nařízení.

Finanční prostředky na základě tohoto nařízení by měly být použity také na financování akcí souvisejících s mobilitou ve vzdělávání směrem do třetích zemí, ze třetích zemí nebo mezi třetími zeměmi v rámci programu Erasmus, jakož i na spolupráci a politický dialog s těmito zeměmi v oblasti vzdělávání a kultury způsobem, který je v souladu s nařízením o programu Erasmus a nařízením o programu Kreativní Evropa.

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Tento návrh se zakládá na článcích 209, 212 a 322 Smlouvy o fungování Evropské unie. Předkládá jej Komise postupem podle článku 294 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Část 5 hlava III kapitoly 1 a 2 Smlouvy o fungování Evropské unie stanoví právní rámec pro spolupráci s partnerskými zeměmi a regiony.

• Subsidiarita

EU má jedinečné postavení pro poskytování vnější pomoci z řady důvodů. Postavení EU jako nadnárodního subjektu jí přináší politickou váhu a vliv. Globální přítomnost EU je zajištěna prostřednictvím jejích delegací, které poskytují rozsáhlou informační síť o vývoji ovlivňujícím země na celém světě. EU je rovněž stranou většiny mnohostranných procesů, které se zaměřují na řešení globálních výzev. Díky tomu je EU nepřetržitě informována o nových potřebách a problémech, a může tak odpovídajícím způsobem přerozdělit zdroje. Doplňkovost mezi činnostmi EU a činnostmi prováděnými členskými státy se zvyšuje. Zlepšuje se tak dialog a spolupráce s partnerskými zeměmi, které jsou v rostoucí míře zajišťovány prostřednictvím společného programování s členskými státy.

EU může rovněž doplňovat činnosti členských států, pokud jde o řešení potenciálně nebezpečných situací nebo v případě mimořádně nákladných intervencí. V některých oblastech, kde členské státy nepůsobí aktivně, zůstává EU hlavním a někdy i jediným aktérem pro zásah. Tak je tomu například v citlivých oblastech, jako je ochrana lidských práv a volební pozorovatelské mise.

EU má příležitost navázat dialog a spolupráci s mezinárodními a regionálními organizacemi, například se skupinou zemí AKT a Africkou unií.

²⁴ Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci (Úř. věst. L 163, 2.7.1996, s. 1).

EU může na základě objemu prostředků vyčleněných prostřednictvím svých nástrojů, svých relativně flexibilních způsobů řízení a předvídatelnosti zdrojů v období víceletého finančního rámce poskytnout přidanou hodnotu.

EU má v některých oblastech značné odborné poznatky, které se vztahují k historii samotné Evropy (například regionální integrace a přechod k demokracii) a k úspěšným politikám (jako jsou odborné poznatky v zajišťování potravin získané prostřednictvím společné zemědělské politiky a společné rybářské politiky a v rámci technických norem jednotného trhu). Těší se mezinárodní reputaci jako aktér v oblasti míru a předcházení konfliktům a jako aktivní zastánce svobodných voleb a lidských práv.

- **Proporcionalita**

V souladu se zásadou proporcionality navrhované nařízení nepřekračuje rámec toho, co je nezbytné k dosažení jeho cílů.

- **Volba nástroje**

V souladu s články 209 a 212 Smlouvy o fungování Evropské unie, které stanoví řádný legislativní postup používaný k přijímání opatření pro uskutečňování spolupráce s třetími zeměmi, má návrh formu nařízení zajišťující jeho jednotné uplatňování, jeho závazný charakter jako celku a jeho přímou použitelnost.

3. VÝSLEDKY ZPĚTNÝCH HODNOCENÍ, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Zpětná hodnocení / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Komisi přijatá zpráva o přezkumu v polovině období²⁵ týkající se deseti nástrojů financování vnější činnosti²⁶, zprávy o hodnocení *ex post* týkající se makrofinanční pomoci i přezkum v polovině období vnějšího úvěrového mandátu Evropské investiční banky²⁷ dospěly k závěru, že nástroje financování vnější činnosti jsou celkově vhodné pro svůj účel a že se v souvislosti s dosahováním cílů objevují pozitivní trendy. Zprávy ukazují, že na nástroje pro financování vnější pomoci je zapotřebí vyčlenit další zdroje, protože se tyto nástroje dostaly na hranice svých možností.

Tyto nástroje stanoví oblast působnosti, cíle a postupy provádění politik. Zpráva o přezkumu v polovině období ukázala, že jejich aktivační charakter jim umožňuje pokrýt většinu potřeb a cílů vnější činnosti EU. Mohly by mít prospěch z lepšího zohlednění vývoje, jako je např.: nový rámec politiky zahrnující všeobecné pokrytí agendy pro rok 2030, migrační/uprchlická krize a promítání vnitřních politik do vnější politiky. Kromě toho je třeba věnovat větší

²⁵ Zpráva o přezkumu v polovině období COM(2017) 720 final vycházela z deseti pracovních dokumentů útvarů Komise – jeden dokument pro každý nástroj (viz seznam níže) –, které byly založeny na deseti nezávislých hodnoceních. Zpráva v polovině období, pracovní dokumenty útvarů Komise a nezávislá hodnocení jsou k dispozici zde: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

²⁶ Jedná se o těchto deset nástrojů: finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci (DCI); Evropský rozvojový fond (ERF); evropský nástroj sousedství (ENI); nástroj předvstupní pomoci (NPP II); nástroj přispívající ke stabilitě a míru (IcSP); evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (EIDHR); nástroj partnerství (PI); nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti (INSC); rozhodnutí o Grónsku; a společné prováděcí nařízení.

²⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52016DC0584>

pozornost vazbám mezi rozvojem a bezpečností a celkovou úrovní ambiciózních plánů vnější činnosti na zachování míru a bezpečnosti.

Zavedení zásady odstupňování²⁸ v některých nástrojích (tj. nástroj rozvojové spolupráce) vytvořilo mezeru ve schopnosti EU spolupracovat se zeměmi s vyššími středními příjmy na základě dvoustranné spolupráce. Jelikož některé situace v těchto zemích (například pokrizové situace) mohou takovou podporu vyžadovat, ukázalo se, že by EU měla nalézt inovativní způsoby spolupráce, jak je stanoveno v novém Evropském konsensu o rozvoji²⁹, s vyspělejšími rozvojovými zeměmi a strategickými partnery v souladu s všeobecným pokrytím agendy pro rok 2030.

Ústředním prvkem nástrojů je prosazování základních hodnot a lidských práv. Některé země však měly s prosazováním této agendy a jejím posouváním kupředu problémy a bylo zjištěno, že prostor pro organizace občanské společnosti se v mnoha zemích zmenšuje. Zvyšuje to náročnost práce na těchto otázkách a zvýrazňuje napětí mezi prosazováním lidských práv a vlastními prioritními zájmy partnerů.

V současném kontextu řady krizí a konfliktů je potřeba, aby EU byla schopná rychle reagovat na změny. V případě některých nástrojů však byla jejich schopnost reagovat omezena nedostatkem finanční flexibility. Když se objevily nové priority, jako je migrační/ uprchlická krize, došlo při přerozdělování finančních prostředků uvnitř nástrojů v rámci rozpočtu k problémům, neboť velké objemy byly vázány v dlouhodobých programech, které neumožňují dostatečné rozpětí. Jak bylo uvedeno ve zprávě o přezkumu v polovině období, je třeba zvýšit flexibilitu.

Je potřeba zajistit soudržnost mezi složkami nástroje, mezi různými nástroji a rovněž s dárci. Zpráva o přezkumu v polovině období obecně o soudržnosti uvádí smíšené závěry. Z hlediska soudržnosti uvnitř nástrojů byly závěry uspokojivé. Mezi nástroji existovala určitá míra soudržnosti, ale velké množství programů občas vedlo k překrývání činností, zejména u komplexní spolupráce s vyspělejšími rozvojovými zeměmi. Kromě toho vedla někdy interakce mezi zeměpisnými a tematickými přístupy k nejednotným reakcím na úrovni zemí. Zpětná vazba od delegací EU ukázala, že měly potíže řídit a využít doplňkovost a vytvářet synergie mezi nástroji. Celkově bylo zjištěno, že EU v daných zemích/regionech příležitosti zaujmout koordinované strategie nevyužívá.

Pokud jde o soudržnost s členskými státy, přezkum dospěl k závěru, že je možné další posílení společného programování. To by však v některých případech vyžadovalo větší angažovanost vlád partnerských zemí i členských států.

Zpráva o přezkumu v polovině období poukazuje na pozitivní trendy vznikající v souvislosti s dosahováním výsledků. Byly však zaznamenány potíže při měření výsledků. Informace o monitorovacích systémech uváděných v nástrojích byly často omezené. Chyběla data (včetně základních údajů) k měření toho, zda byly nástroje na dobré cestě ke splnění některých svých cílů (zejména těch pokročilejších), a k pochopení toho, že dosahování cílů ovlivňuje mnoho vnějších faktorů (např. politiky partnerských zemí a ostatních dárců).

Pokud jde o začleňování priorit EU, byl významný pokrok zaznamenán ve stávajících nástrojích v oblasti změny klimatu³⁰, a naopak je potřeba dělat více pro řešení ostatních

²⁸ V kontextu současné spolupráce EU se „odstupňováním“ rozumí, že země s vyššími středními příjmy již nejsou způsobilé pro dvoustrannou spolupráci EU.

²⁹ Body 91–93.

³⁰ Například příspěvky 11. Evropského rozvojového fondu na oblast klimatu se zvýšily z 3,3 % v roce 2014 na 23,3 % v roce 2016 a příspěvky nástroje rozvojové spolupráce na boj proti změně klimatu se

environmentálních problémů, jako je ztráta biologické rozmanitosti a vyčerpání přírodních zdrojů. Začleňování aspektu lidských práv, včetně rovnosti žen a mužů a posilování postavení žen, bylo ve většině případů považováno za činnost, která probíhá, přičemž partnerské vlády někdy vykazovaly nedostatek zájmu nebo odpor k těmto oblastem.

Bylo zjištěno, že celková organizační výkonnost byla efektivní, ale někteří aktéři považovali provádění některých nástrojů za administrativně zatěžující.

Z hlediska aktivace byl plán vnějších investic schopen přilákat významné soukromé investice pro životaschopné podnikatelské projekty, jejichž cílem je reagovat na potřeby udržitelného rozvoje a které mají omezené veřejné finanční prostředky. Záruka Evropského fondu pro udržitelný rozvoj přispívá ke zvýšení investic, které jsou zapotřebí v partnerských zemích, a to i ve vysoce rizikových oblastech a odvětvích, a měla slibný začátek. Evropský fond pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+) a záruka pro vnější činnost by měly dále navazovat na tuto pozitivní zkušenost.

• Konzultace se zúčastněnými stranami

Při přípravě hodnotících dokumentů, které slouží jako podklad pro zprávu o přezkumu v polovině období, byly se zúčastněnými stranami vedeny tři typy konzultací. Hodnotitelé uskutečnili přibližně tisíc strukturovaných nebo polostrukturovaných rozhovorů s úředníky EU a zástupci orgánů EU, členských států a partnerských zemí. Konalo se několik odborných seminářů za účelem předložení a posouzení návrhů hodnocení za účasti Evropského parlamentu, pracovních skupin Rady, výborů členských států, organizací občanské společnosti a místních orgánů. V roce 2017 se konala otevřená veřejná konzultace³¹. Zaměřila se na shromáždění zpětné vazby od zúčastněných stran o zjištěních vyplývajících z hodnocení nástrojů a o budoucích nástrojích financování vnější činnosti po roce 2020³².

Hlavní zjištění, která jsou výsledkem konzultací se zúčastněnými stranami, jsou shrnuta níže.

Flexibilita: Zúčastněné strany se shodly, že nové finanční nástroje by měly flexibilněji reagovat na nepředvídané výzvy a krize. Zejména zdůraznily, že je třeba usnadnit přesun finančních prostředků mezi regiony a způsoby poskytování pomoci. Nicméně rovněž bylo zdůrazněno, že větší flexibility by nemělo být dosaženo na úkor předvídatelnosti, odpovědnosti zemí a zaměření na dlouhodobé cíle v oblasti rozvoje. Někteří respondenti se za účelem zajištění flexibility a předvídatelnosti vyslovili pro dostatečné rezervy.

Soudržnost: Zúčastněné strany považovaly za nutné zajistit větší soudržnost mezi vnitřními a vnějšími politikami EU a také mezi samotnými vnějšími nástroji. Některé zdůrazňovaly potřebu posílit doplňkovost a synergie mezi zeměpisnými a tematickými nástroji. Jiné tvrdily, že cíle udržitelného rozvoje poskytují nejvhodnější základ pro zvýšení soudržnosti mezi vnitřními a vnějšími politikami. Většina doporučovala, aby EU převzala vedoucí úlohu ve zlepšení doplňkovosti mezi různými zúčastněnými stranami jak v EU, tak i mimo ni.

Někteří respondenti podtrhli riziko překrývání, když se stejné cíle politiky financují z více nástrojů. Respondenti rovněž vyžadovali jasné rozlišování mezi nástroji a současně vyzvedli

zvýšily z 17,7 % v roce 2014 na 24,9 % v roce 2016. Zdroj: Ukazatel 12b, rámec EU pro výsledky mezinárodní spolupráce a rozvoje se vkladem z ohlašovacího systému věřitelů používaného Výborem pro rozvojovou pomoc (DAC) OECD.

³¹

https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

³²

Více informací o veřejné konzultaci viz https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en.

potřebu zajistit, aby zeměpisné a tematické programy využily meziodvětvové synergie a spojitosti mezi nimi.

Doplňkovost: Pokud jde o strukturu budoucích nástrojů, zúčastněné strany souhlasily s tím, že kombinace zeměpisných a tematických programů přináší pozitivní výsledky. Zdůraznily, že hodnota zeměpisně strukturovaných nástrojů spočívá v jejich způsobilosti řešit zvláštní potřeby partnerských zemí způsobem přizpůsobeným dané situaci. Tento fakt je vzhledem k rozmanitosti problémů a potřeb v těchto zemích rozhodující. Zúčastněné strany rovněž ocenily globální, cílené zásahy z nástrojů, jako je nástroj partnerství a nástroj přispívající ke stabilitě a míru.

Zjednodušení: EU se dostalo silné podpory k dalšímu zjednodušování celkové architektury nástrojů. Také by měla pokračovat ve svém úsilí o zjednodušení těžkopádných správních a finančních postupů. Občanská společnost a místní orgány zdůraznily, že stávající postupy a pravidla mají významné důsledky pro jejich schopnost zapojit se do rozvojové spolupráce.

Aktivační účinek: Zúčastněné strany se shodly, že inovativní finanční nástroje mohou hrát důležitou úlohu při získávání veřejných a soukromých zdrojů pro financování vnější pomoci EU. Kladná zjištění ohledně aktivačních účinků a zvýšení objemu finančních prostředků těchto nástrojů, která vyplývají z posledního hodnocení týkajícího se kombinování zdrojů³³, se považují za povzbudivá. Respondenti z řad občanské společnosti nicméně vyslovili obavy z priorit soukromého sektoru, které potlačují cíle snížení chudoby v partnerských zemích.

Tento návrh reaguje na většinu obav vyjádřených zúčastněnými stranami.

• **Externí odborné konzultace**

Zpráva o přezkumu v polovině období a související dokumenty útvarů Komise z velké části vycházely ze souboru zpráv o nezávislých hodnoceních provedených v letech 2016 až 2017 (pro každý nástroj jedno hodnocení). Zároveň byla také vypracována nezávislá zpráva o souboru nástrojů vnější činnosti zahrnutých do zprávy o přezkumu v polovině období a o poznatcích a zjištěních, jež z nich plynou³⁴.

Kromě těchto zpráv z poslední doby uskutečnil v roce 2012 Výbor pro rozvojovou pomoc OECD vzájemné hodnocení vývoje rozvojové spolupráce EU³⁵ a formuloval řadu doporučení ohledně architektury, pravidel a postupů nástrojů financování vnější činnosti EU. Organizace OECD například vyzvala EU, aby dále zjednodušovala a modernizovala spolupráci snížením počtu rozpočtových položek, sladěním pravidel nástroje pro rozvojovou spolupráci a Evropského rozvojového fondu, zjednodušením schvalovacích postupů a zvětšováním soudržnosti mezi regionálními a tematickými programy. Po EU se požadovala větší účinnost, včasnost i flexibilita na úrovni programů i v rámci celého souboru nástrojů. Posledně jmenovaný bod byl požadován zejména v nestabilních a krizových situacích, kde OECD shledala značný prostor pro zlepšení.

³³ Viz https://ec.europa.eu/europeaid/evaluation-blending_en

³⁴ Viz https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

³⁵ <http://www.oecd.org/dac/peer-reviews/europeanunion2012dacpeerreviewmainfindingsandrecommendations.htm>

• Posouzení dopadů

V roce 2018 provedla Komise posouzení dopadu³⁶, které se týkalo vnější činnosti v rámci okruhu víceletého finančního rámce na období 2014–2020 „Globální Evropa“ a ve kterém se zaměřila na hlavní navrhované změny v oblasti vnější činnosti, mezi něž mimo jiné patří sdružení vícero nástrojů do jediného všeobecného nástroje a zahrnutí činností, jež jsou v současnosti financovány z Evropského rozvojového fondu, do rozpočtu EU.

Analýza dospěla k závěru, že výhody vyplývající ze zastavení financování rozvojových činností prostřednictvím Evropského rozvojového fondu mimo rozpočet EU by převažovaly nad nevýhodami, pokud by se splnily určité předpoklady. Mezi ně patřily:

- částka přidělená na vnější činnost by neměla být nižší než součet částek ERF a dalších nástrojů financování vnější činnosti;
- flexibilita ERF by se měla pokud možno přesunout do rozpočtu EU a
- vojenské operace financované z afrického mírového projektu v rámci Evropského rozvojového fondu by měly pokračovat prostřednictvím jiného mimorozpočtového mechanismu – evropského mírového nástroje, který je předmětem samostatného návrhu.

V posouzení dopadu bylo rovněž uvedeno, že většina nástrojů kromě těch, jež jsou velmi specifické povahy, jako je humanitární pomoc s její zásadou neutrality, by mohla být sloučena do jediného nástroje; konkrétně jde o tyto nástroje: společné prováděcí nařízení, nástroj pro rozvojovou spolupráci, Evropský rozvojový fond, Evropský fond pro udržitelný rozvoj, vnější úvěrový mandát EIB, evropský nástroj sousedství, evropský nástroj pro demokracii a lidská práva, záruční fond, nástroj přispívající ke stabilitě a míru a nástroj partnerství. Nástroje, které by měly zůstat oddělené: nástroj předstupní pomoci; humanitární pomoc; rozpočet společné zahraniční a bezpečnostní politiky; zámořské země a území, včetně Grónska; mechanismus civilní ochrany Unie; iniciativa Humanitární dobrovolníci EU; podpora tureckého společenství na Kypru; rezerva na pomoc při mimořádných událostech a nový evropský mírový nástroj.

Jak konstatovala Komise³⁷ a potvrdila zpětná vazba od partnerů během otevřené veřejné konzultace, současná struktura nástrojů financování vnější činnosti je příliš složitá. Spojení řady nástrojů do jednoho všeobecného nástroje by poskytlo příležitost racionalizovat jejich systémy řízení a dohledu, čímž by se snížila administrativní zátěž všech zúčastněných stran. Zjednodušené systémy dohledu by příslušným orgánům umožnily lepší, komplexnější pohled na vnější výdaje EU.

Všeobecný nástroj by zajistil zeměpisně a tematicky komplexnější přístup, který by usnadnil provádění různých politik transregionálním, víceodvětvovým a globálním způsobem. EU by usnadnila soudržné reakce a synergie a zároveň odstranila tematickou a zeměpisnou roztržitost.

Překrývání by se eliminovalo, zejména mezi současným nástrojem partnerství a nástrojem pro rozvojovou spolupráci, pokud jde o inovativní spolupráci s vyspělejšími rozvojovými

³⁶ SWD (2018) 337.

³⁷ Konkrétně v „diskusním dokumentu o budoucnosti financí EU“ (z června 2017) a ve sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě (z února 2018).

zeměmi, a mezi zeměpisnými a tematickými programy (tj. zeměpisnými programy Evropského rozvojového fondu a tematickými programy nástroje pro rozvojovou spolupráci).

Výbor pro kontrolu regulace dne 25. dubna 2018 přezkoumal posouzení dopadu a vydal kladné stanovisko s výhradami³⁸ s tím, že posouzení by mělo být upraveno, aby se v něm promítla doporučení výboru k některým aspektům. Proto bylo posouzení přepracováno, aby:

- poskytovalo více informací o struktuře řízení nového nástroje, včetně informací o rozhodovacích postupech;
- podrobněji vysvětlilo několik otázek financování, včetně základního scénáře financování, účelově vázaných prostředků pro regiony a tematické oblasti a poměru příspěvků členských států do Evropského rozvojového fondu, a
- rozvinulo, jakým způsobem by v budoucnu měly fungovat systémy pro sledování a hodnocení.

Stanovisko výboru a související změny provedené v posouzení dopadu jsou podrobněji popsány v příloze 1 posouzení dopadů.

• **Zjednodušení**

Prioritou Komise v rámci víceletého finančního rámce je zjednodušit regulační prostředí.

Sdružení řady nástrojů do jednoho všeobecného nástroje bude příležitostí racionalizovat systémy řízení a dohledu, čímž by snížila administrativní zátěž orgánů EU a členských států. Místo zaměření na četné procesy programování by se diskuse soustředily více na cíle politiky a spolupráci s externími partnery. Kromě toho v případě akcí, které obdrží kumulativní financování z různých programů Unie, bude proveden pouze jediný audit zahrnující všechny dotčené programy a jejich příslušná pravidla provádění.

Zjednodušení neznamená, že by kontrola nebo odpovědnost byly menší. Interinstitucionální rovnováha by byla plně zachována. Začleněním činností v současnosti financovaných z Evropského rozvojového fondu do rozpočtu EU by se rozpočtové a kontrolní pravomoci Evropského parlamentu spíše rozšířily.

Pokud jde o harmonizaci pravidel, začleněním ustanovení ze společného prováděcího nařízení bude mít nový nástroj ucelený soubor zásad ve všech jeho složkách a bude snadněji pochopitelný pro partnery a prováděcí orgány.

• **Základní práva**

EU je založena na pevném odhodlání podporovat a chránit základní práva, lidská práva, demokracii a právní stát. Aktivně podporuje tato práva a zásady jak na svém území, tak v rámci vztahů se třetími zeměmi.

Toto nařízení nahrazuje stávající evropský nástroj pro demokracii a lidská práva a podporuje intervence v oblasti lidských práv, základních svobod a demokracie ve třetích zemích. Cílem návrhu je rovněž podpora občanské společnosti jako účinné síly, pokud jde o politické reformy a obranu lidských práv.

³⁸

Placeholder

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Evropská komise ve svém sdělení ze dne 2. května 2018³⁹ navrhla vyčlenit pro období 2021–2027 na nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci 89 200 000 000 EUR (v běžných cenách).

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Příspěvek navrhovaného nařízení k závazku Unie bojovat proti změně klimatu**

V rámci závazků Unie k provádění Pařížské dohody a cílů udržitelného rozvoje OSN by mělo toto nařízení přispět k začlenění opatření v oblasti klimatu do politik Unie. Boj proti změně klimatu patří mezi velké celosvětové výzvy, které naléhavě vyžadují opatření na vnitrostátní i mezinárodní úrovni. V této souvislosti je cílem Unie vynaložit alespoň 25 % svého rozpočtu na boj proti změně klimatu. V zájmu přispění k tomuto cíli se očekává, že akce podle tohoto nařízení přispějí 25 % svého celkového finančního krytí k cílům v oblasti klimatu.

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Komise bude pravidelně monitorovat své akce a posuzovat pokrok směrem k dosažení výsledků. V souladu s body 22 a 23 interinstitucionální dohody ze dne 13. dubna 2016⁴⁰, v níž všechny tři orgány potvrdily, že hodnocení stávajících právních předpisů a politiky by měla sloužit jako základ pro posouzení dopadů možností pro další činnost, provede Komise průběžné a závěrečné hodnocení. Hodnocení posoudí účinky nástroje v praxi na základě příslušných ukazatelů a analýzy, nakolik lze nástroj považovat za relevantní, účinný, efektivní, zda má dostatečnou přidanou hodnotu na úrovni EU a nakolik je v souladu s ostatními politikami EU. Hodnocení budou zahrnovat získané poznatky, na jejichž základě bude možné pojmenovat problémy nebo jakýkoli potenciál k dalšímu zlepšení akcí nebo jejich výsledků a k maximalizaci jejich dopadu.

Závěry hodnocení spolu s připomínkami budou sděleny Radě a Evropskému parlamentu.

Pokrok bude monitorován na základě ukazatelů v souladu s cíli návrhu. Počínaje rokem 2022 bude Komise zasílat Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o dosahování cílů tohoto nařízení.

Hodnocení se budou provádět včas, aby je bylo možné promítnout do rozhodovacího procesu. Hodnocení nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci by mělo být provedeno, jakmile bude k dispozici dostatek informací o jeho výkonnosti.

- **Zeměpisný rozsah a účast třetích zemí**

Návrh nařízení má celosvětový zeměpisný rozsah. Z tohoto důvodu mohou mít různí aktéři z členských států a ze zemí mimo Unii přístup k jejím finančním prostředkům a/nebo se mohou stát partnery pro jejich provádění.

Co se týče příjemců finančních prostředků ze zemí mimo Unii, jsou způsobilými pro financování z prostředků Unie subjekty z rozvojových zemí a území, které jsou hlavními

³⁹ COM(2018) 321, 2.5.2018.

⁴⁰ Interinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o zdokonalení tvorby právních předpisů ze dne 13. dubna 2016, Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

příjemci tohoto nařízení. Způsobilé mohou být i jiné třetí země, a to za podmínek stanovených v článku 24 tohoto návrhu, jež jsou v souladu s mezinárodními závazky Unie týkajícími se účinnosti pomoci, zejména ve vztahu k doporučením OECD k poskytování oficiální rozvojové pomoci⁴¹ a fóru na vysoké úrovni v Nairobi v roce 2016. Článek 24 stanoví obecné pravidlo, že subjekty z třetích rozvojových zemí mohou být příjemci finančních prostředků podle tohoto nařízení pouze na základě vzájemnosti přístupu ke své vlastní rozvojové pomoci, který se uzná prostřednictvím rozhodnutí Komise. Programy pro stabilitu a mír a pro demokracii a lidská práva, jakož i akce rychlé odezvy jsou otevřené subjektům ze všech zemí, neboť zájmem Unie je, aby její nabídka byla co nejširší s ohledem na celosvětový rozsah opatření, složité okolnosti, za nichž je pomoc poskytována, a nutnost rychle jednat. Mezinárodní organizace jsou rovněž způsobilé.

Pokud jde o volbu partnerů mimo Unii, může se Komise rozhodnout, že bude v rámci nepřímého řízení při provádění specifické akce spolupracovat s mezinárodními organizacemi, partnerskými zeměmi nebo subjekty z jiných třetích zemí, pokud je daná spolupráce v zájmu Unie a cílů takové akce a pokud jsou dodržena pravidla a podmínky stanovené ve finančním nařízení. O takové volbě by musela rozhodnout Komise. Členské státy a třetí země mohou navíc přispívat na záruku pro vnější činnost, a jejich subjekty by tak potenciálně mohly být způsobilými protistranami pro její provádění. V případě třetích zemí jiných než smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru, podléhají tyto příspěvky schválení Komisí. Podmínky tohoto příspěvku by měly být uvedeny v dohodě mezi Komisí a třetí zemí.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

HLAVA I: OBECNÁ USTANOVENÍ

Předmět – článek 1 vymezuje nástroj zřízený nařízením, který je jedním z programů EU pro vnější činnost.

Definice – článek 2 zahrnuje definice základní terminologie používané v nařízení.

Cíle – článek 3 stanoví obecný cíl pro všechny pilíře nástroje a dále specifické cíle.

Oblast působnosti a struktura – článek 4 popisuje jednotlivé složky nástroje: zeměpisnou, tematickou a složku rychlé odezvy. Stanoví zeměpisnou a věcnou oblast působnosti každé složky a vysvětluje vztah mezi složkami.

Zeměpisnou složku tvoří zeměpisné programy pro evropské sousedství, subsaharskou Afriku, Asii a Tichomoří a Ameriku a Karibik. Země oblasti sousedství jsou uvedeny v seznamu v příloze I; tento seznam slouží jako základ pro vymezení zemí v přilehlých oblastech. Ostatní země spadají do standardních zeměpisných oblastí. Věcná oblast působnosti zeměpisných programů, zejména oblasti spolupráce, je uvedena v příloze II.

Tematická složka se zaměřuje na globální výzvy, zejména prostřednictvím zvláštních tematických programů pro lidská práva a demokracii, organizace občanské společnosti, stabilitu a mír a globální výzvy, v záležitostech týkajících se zdraví, vzdělávání a odborné přípravy, žen a dětí, důstojné práce a sociální ochrany, kultury, migrace, životního prostředí a změny klimatu, udržitelné energie, udržitelného a inkluzivního růstu, soukromého sektoru,

⁴¹ Revidované doporučení Výboru pro rozvojovou pomoc k poskytování oficiální rozvojové pomoci nejméně rozvinutým zemím a silně zadluženým chudým zemím ze dne 12. srpna 2014 (DCD/DAC(2014)37/FINAL).

jaderné bezpečnosti a místních orgánů. Tyto programy doplňují zeměpisné programy a mají celosvětovou působnost. Věcná oblast působnosti tematických programů, zejména oblasti intervence, je uvedena v příloze III.

Složka rychlé odezvy je vyhrazena pro kapacitu pro rychlé řešení v případě řešení krizí, předcházení konfliktům a budování míru; posilování odolnosti a propojování humanitární pomoci a rozvojové činnosti a potřeby a priority opatření v oblasti zahraniční politiky. Tato složka má celosvětovou působnost. Oblasti intervence jsou vymezeny v příloze IV. V rámci této složky není nutné programování; provádění má podobu přímého přijetí mimořádných opatření pomoci, akčních plánů a jednotlivých opatření.

Soudržnost, soulad a doplňkovost – v článku 5 je vysvětlen vztah mezi tímto nástrojem a ostatními nástroji v rámci vnější činnosti a rovněž spojení a soudržnost s vnitřními programy EU.

Rozpočet – článek 6 se týká celkového krytí nástroje a uvádí podrobný rozpis podle zeměpisných oblastí, tematických programů a akcí rychlé odezvy. Rovněž odkazuje na rezervu pro nově se objevující výzvy a priority, která může zvýšit částky uvedené v tomto článku.

Rámec politiky – článek 7 se týká celkového rámce politiky pro provádění nástroje. Stávající dohody, strategie, závěry, usnesení a jiné podobné dokumenty určují politikou, z níž by vycházelo provádění nástroje.

Obecné zásady – článek 8 uvádí různé zásady, které se vztahují na celý nástroj, jako je demokracie, právní stát a dodržování lidských práv a základních svobod, přístup založený na právech, spolupráce, dialog, partnerství, účinnost rozvoje, začlenění změny klimatu, ochrana životního prostředí a rovnost žen a mužů. Tento článek rovněž zdůrazňuje potřebu spolupráce s členskými státy. Zahrnuje povinnost informovat Evropský parlament a pořádat s ním pravidelnou výměnu názorů, což by Komisi a Evropskému parlamentu umožnilo pravidelně projednávat danou politiku a provádění nástroje.

Budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje – cílem článku 9 je vymežit činnosti týkající se bezpečnosti, které mohou být podporovány prostřednictvím tohoto nástroje, vůči činnostem, jež nelze financovat z rozpočtu EU.

HLAVA II - PROVÁDĚNÍ NÁSTROJE

Hlava II seskupuje různé kapitoly týkající se provádění nástroje, což zahrnuje víceleté programování.

Kapitola I – Programování (články 10–15) obsahuje různá ustanovení o víceletém programování, zejména obecný přístup, specifické zásady pro zeměpisné programy, obsah programových dokumentů pro zeměpisné i tematické programy a také postup jejich přijetí. Článek 15 stanoví, jak funguje rezerva pro nově se objevující výzvy a priority.

Kapitola II – Zvláštní ustanovení týkající se sousedství (články 16–18) obsahuje zvláštní pravidla pro oblast sousedství týkající se zejména kritérií pro přidělování prostředků, přístupu založeného na výkonnosti a přeshraniční spolupráce.

Kapitola III – Akční plány, opatření a způsoby provádění (články 19–25) zahrnuje ustanovení, která doplňují finanční nařízení vzhledem ke specifické povaze vnější činnosti. Článek 25 obsahuje ustanovení, která jsou nutná pro zavedení flexibility ERF.

Kapitola IV – EFSD+, rozpočtové záruky a finanční pomoc třetím zemím (články 26–30) spojuje a nahrazuje stávající ustanovení týkající se Evropského fondu pro udržitelný rozvoj, vnějšího zápůjčního mandátu a Záručního fondu pro vnější vztahy.

Kapitola V – Monitorování, podávání zpráv a hodnocení (články 31–32) obsahuje ustanovení o ukazatelích a rámcích výsledků používaných při monitorování a hodnocení vnější činnosti a ustanovení týkající se výroční zprávy, průběžných hodnotících zpráv a závěrečné zprávy.

HLAVA III ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Hlava III (články 33–41) vychází do značné míry z ustanovení programů vnitřní politiky, která se týkají institucionálních otázek, informací, komunikace a publicity, zrušení a vstupu v platnost. Je zde uvedena výjimka týkající se zviditelnění, doložka o Evropské službě pro vnější činnost a ustanovení o účasti země nebo území, na něž se nařízení nevztahuje.

Článek 34 této hlavy se vztahuje na přenesení pravomocí, pokud jde o míru tvorby rezerv (přenesení pravomoci uvedené v čl. 26 odst. 3), oblasti spolupráce a intervence v příloze II, příloze III a příloze IV (přenesení pravomoci uvedené v čl. 4 odst. 6), prioritní oblasti operací Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus a jeho řízení v přílohách V a VI (přenesení pravomoci uvedené v čl. 27 odst. 9); ukazatele v příloze VII a zavedení rámce pro monitorování a hodnocení (přenesení pravomoci uvedené v čl. 31 odst. 9).

Další podstatná otázka se týká postupu projednávání ve výboru: Článek 35 zřizuje Výbor pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci podle nařízení (EU) č. 182/2011. Tento výbor poskytuje stanovisko k víceletým programovým dokumentům a ročním pracovním programům (akčním plánům a opatřením).

Návrh má těchto sedm příloh:

- Příloha I – Seznam zemí a území v oblasti sousedství
- Příloha II – Oblasti spolupráce pro zeměpisné programy
- Příloha III – Oblasti zásahu pro tematické programy
- Příloha IV – Oblasti intervence pro akce rychlé odezvy
- Příloha V – Prioritní oblasti operací Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus
- Příloha VI – Řízení Evropského fondu pro udržitelný rozvoj plus
- Příloha VII – Seznam klíčových ukazatelů výkonnosti

Návrh

NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,**kterým se zřizuje nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na články 209, 212 a čl. 322 odst. 1 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po postoupení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru⁴²,s ohledem na stanovisko Výboru regionů⁴³,s ohledem na stanovisko Účetního dvora⁴⁴,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Obecným cílem programu „nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci“ (dále jen „nástroj“) by mělo být prosazování a podpora hodnot a zájmů Unie na celém světě v zájmu plnění cílů a zásad vnější činnosti Unie stanovených v čl. 3 odst. 5 a článcích 8 a 21 Smlouvy o Evropské unii.
- (2) V souladu s článkem 21 Smlouvy o Evropské unii usiluje Unie o soulad mezi jednotlivými oblastmi své vnější činnosti a mezi těmito oblastmi a svými ostatními politikami a rovněž o dosažení vysokého stupně spolupráce ve všech oblastech mezinárodních vztahů. Široká škála akcí, které toto nařízení umožňuje, by měla přispět k plnění cílů stanovených v uvedeném článku Smlouvy.
- (3) V souladu s článkem 8 Smlouvy o Evropské unii rozvíjí Unie se sousedními zeměmi výsadní vztahy s cílem vytvořit prostor prosperity a dobrého sousedství, založený na hodnotách Unie a vyznačující se úzkými a mírovými vztahy založenými na spolupráci. Toto nařízení by mělo přispět k uvedenému cíli.
- (4) Primárním cílem rozvojové politiky Unie, jak je stanoveno v článku 208 Smlouvy o fungování Evropské unie, je snížení a výhledově i vymýcení chudoby. Rozvojová politika Unie rovněž přispívá k cílům vnější činnosti Unie, zejména k těm, které se týkají podpory udržitelného rozvoje v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí v rozvojových zemích s hlavním cílem vymýcení chudoby, jak stanoví čl. 21 odst. 2 písm. d) Smlouvy o EU.

⁴² Úř. věst. C , , s. .

⁴³ Úř. věst. C , , s. .

⁴⁴ Placeholder

- (5) Unie zajistí soudržnost politik ve prospěch rozvoje v souladu s článkem 208 Smlouvy o fungování Evropské unie. Unie by měla zohledňovat cíle rozvojové spolupráce v politikách, které by mohly mít vliv na rozvojové země, což bude zásadním prvkem strategie pro dosažení cílů udržitelného rozvoje stanovených v Agendě pro udržitelný rozvoj 2030 (dále jen „Agenda 2030“), přijaté Organizací spojených národů v září 2015⁴⁵. K zajištění soudržnosti politik v oblasti udržitelného rozvoje zakotvených v Agendě 2030 je zapotřebí zohlednit dopad všech politik týkajících se této oblasti, a to na všech úrovních – na úrovni jednotlivých zemí, v rámci EU, v jiných zemích i na globální úrovni.
- (6) Tento nástroj stanoví akce na podporu uvedených cílů a politik vnější činnosti a vychází z akcí, jež byly dříve podporovány podle nařízení (EU) 233/2014⁴⁶; 11. Evropského rozvojového fondu (ERF) – vnitřní dohody⁴⁷ a prováděcího nařízení⁴⁸; nařízení (EU) č. 232/2014⁴⁹, nařízení (EU) č. 230/2014⁵⁰, nařízení (EU) č. 235/2014⁵¹, nařízení (EU) č. 234/2014⁵², nařízení (Euratom) č. 237/2014⁵³; nařízení (EU) č. 236/2014⁵⁴, rozhodnutí č. 466/2014/EU, nařízení (ES, Euratom) č. 480/2009⁵⁵ a nařízení (EU) 2017/1601⁵⁶.
- (7) Globálním kontextem pro činnost je usilování o globální systém založený na pravidlech, jehož klíčovou zásadou je multilateralismus a ústředním aktérem Organizace spojených národů. Agenda 2030 spolu s Pařížskou dohodou o změně klimatu⁵⁷ a akčním programem z Addis Abeby⁵⁸ je reakcí mezinárodního společenství na globální výzvy a trendy týkající se udržitelného rozvoje. Vzhledem k tomu, že základem Agendy 2030 jsou cíle udržitelného rozvoje, je Agenda 2030 transformativním rámcem pro vymýcení chudoby a dosažení udržitelného rozvoje na

⁴⁵ „Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030“, přijatá na summitu OSN o udržitelném rozvoji dne 25. září 2015 (A/RES/70/1).

⁴⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 233/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci na období 2014–2020 (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 44).

⁴⁷ Vnitřní dohoda mezi zástupci vlád členských států Evropské unie zasedajícími v Radě o financování pomoci Evropské unie v rámci víceletého finančního rámce na období 2014–2020 podle dohody o partnerství AKT-EU a o přidělení finanční pomoci zámořským zemím a územím, na které se vztahuje čtvrtá část Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. L 210/1, 6.8.2013).

⁴⁸ Nařízení Rady (EU) 2015/322 ze dne 2. března 2015 o provádění 11. Evropského rozvojového fondu (Úř. věst. L 58/1, 3.3.2015).

⁴⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 232/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje evropský nástroj sousedství (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 27).

⁵⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 230/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje nástroj přispívající ke stabilitě a míru (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 1).

⁵¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 235/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje finanční nástroj pro demokracii a lidská práva ve světě (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 85).

⁵² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 234/2014 ze dne 11. března 2014, kterým se zřizuje nástroj partnerství pro spolupráci s třetími zeměmi (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 77).

⁵³ Nařízení Rady (Euratom) č. 237/2014 ze dne 13. prosince 2013, kterým se zřizuje nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 109).

⁵⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 236/2014, kterým se stanoví společná pravidla a postupy pro provádění nástrojů Unie pro financování vnější činnosti (Úř. věst. L 77, 15.3.2014, s. 95).

⁵⁵ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se zřizuje Záruční fond pro vnější vztahy (Úř. věst. L 145, 10.6.2009, s. 10).

⁵⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 ze dne 26. září 2017 o zřízení Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD), záruky EFSD a záručního fondu EFSD.

⁵⁷ Podepsána v New Yorku dne 22. dubna 2016.

⁵⁸ „Akční program z Addis Abeby pro třetí mezinárodní konferenci o financování rozvoje“ přijatý dne 16. června 2015 a potvrzený Valným shromážděním Organizace spojených národů dne 27. července 2015 (A/RES/69/313).

celém světě. Má univerzální platnost a poskytuje komplexní společný rámec pro činnost vztahující se na Unii, její členské státy a její partnery. Agenda se vyváženě zaměřuje na ekonomický, sociální a environmentální rozměr udržitelného rozvoje a zohledňuje důležité vzájemné vazby mezi svými cíli a úkoly. Cílem Agendy 2030 je, aby nikdo nebyl opomenut. Provádění Agendy 2030 bude důkladně koordinováno s jinými příslušnými mezinárodními závazky Unie. U akcí prováděných podle tohoto nařízení by měla být věnována zvláštní pozornost vzájemným vazbám mezi cíli udržitelného rozvoje a integrovanými akcemi, které mohou vytvářet vedlejší přínosy, a plnit tak více cílů soudržným způsobem.

- (8) Provádění tohoto nařízení by se mělo řídit pěti prioritami stanovenými v globální strategii zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie (dále jen „globální strategie“)⁵⁹, předložené dne 19. června 2016, která představuje společnou vizi a rámec Unie pro jednotnou a odpovědnou vnější angažovanost ve spolupráci s dalšími partnery za účelem prosazování jejích hodnot a zájmů. Unie by měla posilovat partnerství, podporovat politický dialog a kolektivní reakci na problémy globálního významu. Její činnost by měla podpořit zájmy a hodnoty Unie ve všech aspektech, včetně zachovávání míru, předcházení konfliktům, posilování mezinárodní bezpečnosti, odstraňování základních příčin nelegální migrace a pomoci obyvatelstvu, zemím a regionům, které čelí přírodním nebo člověkem způsobeným katastrofám, podpory obchodní politiky, hospodářské diplomacie a hospodářské spolupráce, prosazování digitálních řešení a technologií a podpory mezinárodního rozměru politik Unie. Při prosazování svých zájmů by Unie měla dodržovat a podporovat zásady uznávání vysokých sociálních a environmentálních norem, právního státu, mezinárodního práva a lidských práv.
- (9) Nový Evropský konsensus o rozvoji (dále jen „konsensus“)⁶⁰, podepsaný dne 7. června 2017, poskytuje rámec pro společný přístup k rozvojové spolupráci Unie a jejích členských států za účelem provádění Agendy 2030 a akčního programu z Addis Abeby. Základem politiky rozvojové spolupráce je řešení diskriminace a nerovností, cíl nikoho neopomíjet a posílení odolnosti.
- (10) V zájmu provádění nového mezinárodního rámce vytvořeného Agendou 2030, globální strategií a konsensem by cílem tohoto nařízení mělo být zvýšení soudržnosti a zajištění účinnosti vnější činnosti Unie tím, že prostřednictvím zefektivněného nástroje zaměří své úsilí na zlepšení provádění různých politik vnější činnosti.
- (11) V souladu s globální strategií a sendajským rámcem pro snižování rizika katastrof (2015–2030), přijatým dne 18. března 2015⁶¹, je třeba uznat nutnost přechodu od řešení krizí a zamezení jejich šíření ke strukturálnějšímu, dlouhodobějšímu přístupu, který účinněji řeší nestabilní situace, přírodní a člověkem způsobené katastrofy a vleklé krize. Je zapotřebí klást větší důraz na snižování rizik, jejich předcházení a zmírňování a připravenost na ně, a uplatňovat přitom kolektivní přístupy; další úsilí je třeba k posílení rychlé reakce a trvalé obnovy. Toto nařízení by tudíž mělo přispět

⁵⁹ „Sdílená vize, společný postup: silnější Evropa. Globální strategie zahraniční a bezpečnostní politiky Evropské unie“, červen 2016.

⁶⁰ „Nový Evropský konsensus o rozvoji ‚Náš svět, naše důstojnost, naše budoucnost‘“, společné prohlášení Rady a zástupců vlád členských států zasedajících v Radě, Evropského parlamentu a Evropské komise, 8. června 2017.

⁶¹ „Sendajský rámec pro snižování rizika katastrof“, přijatý dne 18. března 2015 a potvrzený Valným shromážděním Organizace spojených národů dne 3. června 2015 (A/RES/69/283).

k posílení odolnosti a propojení humanitární pomoci a rozvojové činnosti prostřednictvím akcí rychlé odezvy.

- (12) V souladu s mezinárodními závazky Unie v oblasti účinnosti rozvoje, které byly přijaty v Pusanu v roce 2011, obnoveny na fóru na vysoké úrovni v Nairobi v roce 2016 a připomenuty v konsensu, by rozvojová spolupráce Unie měla uplatňovat zásady účinnosti rozvoje, zejména odpovědnost rozvojových zemí za priority rozvoje, zaměření na výsledky, inkluzivní rozvojová partnerství a také transparentnost a odpovědnost.
- (13) Podle cílů udržitelného rozvoje by toto nařízení mělo přispět k intenzivnějšímu monitorování a podávání zpráv s důrazem na výsledky, včetně výstupů, výsledků a dopadů v partnerských zemích přijímajících vnější finanční pomoc Unie. Jak bylo dohodnuto v konsensu, zejména se očekává, že akce v rámci tohoto nařízení přispějí 20 % oficiální rozvojové pomoci financované v rámci tohoto nařízení na sociální začleňování a lidský rozvoj, včetně rovnosti žen a mužů a posilování postavení žen.
- (14) Bude-li to možné a vhodné, měly by být výsledky vnější činnosti Unie monitorovány a hodnoceny na základě předem definovaných, transparentních a měřitelných ukazatelů pro jednotlivé země, které jsou přizpůsobeny specifikům a cílům nástroje a které by, pokud možno, měly být založeny na rámci pro výsledky partnerské země.
- (15) Toto nařízení by mělo přispět ke kolektivnímu cíli EU, a sice poskytnout v časovém rámci Agendy 2030 0,7 % hrubého národního důchodu jako oficiální rozvojovou pomoc. V tomto ohledu by nejméně 92 % finančních prostředků v rámci tohoto nařízení mělo přispět k akcím navrženým tak, aby splňovaly kritéria oficiální rozvojové pomoci stanovená Výborem pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.
- (16) Aby se zajistilo, že zdroje směřují tam, kde je jich nejvíce zapotřebí, zejména do nejméně rozvinutých zemí, nestabilních zemí a zemí zasažených konfliktem, mělo by toto nařízení přispívat ke kolektivnímu cíli, kterým je dosažení 0,20 % hrubého národního důchodu Unie pro nejméně rozvinuté země v časovém rámci Agendy 2030.
- (17) Toto nařízení by mělo odrážet potřebu zaměřit se na strategické priority jak z hlediska zeměpisného – evropské sousedství a Afrika, jakož i země, které jsou zranitelné a mají nejvíce zapotřebí pomoci, tak z hlediska tematického – bezpečnost, migrace, změna klimatu a lidská práva.
- (18) Toto nařízení by mělo podporovat provádění evropské politiky sousedství přezkoumané v roce 2015 a provádění regionálních rámců spolupráce, jako je přeshraniční spolupráce a vnější aspekty příslušných makroregionálních strategií a politik a strategií a politik pro přímořskou oblast. Tyto iniciativy představují politické rámce pro prohlubování vztahů s partnerskými zeměmi i vztahů mezi nimi na základě zásady vzájemné odpovědnosti, sdílené odpovědnosti a dodržování závazků.
- (19) Cílem evropské politiky sousedství přezkoumané v roce 2015⁶² je stabilizace sousedních zemí a zvýšení odolnosti, zejména posílením hospodářského rozvoje, jako hlavních priorit Unie. Revidovaná evropská politika sousedství se v zájmu dosažení svých cílů soustředila na čtyři prioritní oblasti: řádná správa věcí veřejných, demokracie, právní stát a lidská práva, se zvláštním zaměřením na další zapojení

⁶²

Společné sdělení Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Přezkum evropské politiky sousedství“, ze dne 18. listopadu 2015.

občanské společnosti; hospodářský rozvoj; bezpečnost; migrace a mobilita, včetně řešení základních příčin nelegální migrace a nuceného vysídlení. Diferenciace a větší vzájemná odpovědnost jsou základními znaky evropské politiky sousedství, která uznává různé úrovně angažovanosti a odráží zájmy každé země týkající se povahy a zaměření jejího partnerství s Unii.

- (20) Toto nařízení by mělo podporovat provádění modernizované dohody o přidružení se zeměmi skupiny afrických, karibských a tichomořských států (AKT) a umožnit EU a jejím partnerům ze zemí AKT, aby vytvořily další pevná spojení pro klíčové globální výzvy. Toto nařízení by mělo zejména podpořit pokračování zavedené spolupráce mezi EU a Africkou unií v souladu se společnou strategií EU-Afrika a vycházet z budoucí dohody mezi EU a zeměmi AKT po roce 2020, mimo jiné prostřednictvím kontinentálního přístupu k Africe.
- (21) Unie by měla usilovat o co nejúčinnější využití dostupných zdrojů k optimalizaci dopadu své vnější činnosti. Tohoto cíle by mělo být dosaženo zajištěním soudržnosti a doplňkovosti mezi nástroji financování vnější činnosti Unie, zejména nástroje předvstupní pomoci III⁶³, nástroje humanitární pomoci⁶⁴, rozhodnutí o zámořských zemích a územích⁶⁵, evropského nástroje pro jadernou bezpečnost jako doplňku nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci na základě Smlouvy o Euratomu⁶⁶, společné zahraniční a bezpečnostní politiky a nově navrženého evropského mírového nástroje⁶⁷, který je financován mimo rozpočet Unie, jakož i vytvořením synergií s dalšími politikami a programy Unie. To případně zahrnuje soudržnost a doplňkovost s makrofinanční pomocí. Aby se maximalizoval dopad kombinovaných intervencí za účelem dosažení společného cíle, mělo by být možné na základě tohoto nařízení kombinovat financování s jinými programy Unie, pokud tyto příspěvky nebudou pokrývat stejné náklady.
- (22) Finanční prostředky z tohoto nařízení by měly být použity k financování akcí v rámci mezinárodního rozměru programu Erasmus, jejichž provádění by mělo probíhat podle nařízení o programu Erasmus⁶⁸.
- (23) Hlavní přístup k akcím financovaných v rámci tohoto nařízení by měl být založen na zeměpisných programech, aby se maximalizoval dopad pomoci Unie a aby se činnost Unie přiblížila partnerským zemím a jejich obyvatelům. Tento obecný přístup by měly doplňovat tematické programy a případně akce rychlé odezvy.
- (24) V souladu s konsensem by Unie a její členské státy měly zintenzivnit společné programování v oblasti rozvojové spolupráce s cílem zvýšit kolektivní dopad tím, že

⁶³ COM (2018) 465 final. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení nástroje předvstupní pomoci (NPP III).

⁶⁴ Nařízení Rady (ES) č. 1257/96 ze dne 20. června 1996 o humanitární pomoci (Úř. věst. L 163, 2.7.1996, s. 1).

⁶⁵ COM(2018) 461 final. Návrh rozhodnutí Rady o přidružení zámořských zemí a území k Evropské unii včetně vztahů mezi Evropskou unií na jedné straně a Grónskem a Dánským královstvím na straně druhé („rozhodnutí o přidružení zámoří“).

⁶⁶ COM(2018) 462 final. Návrh nařízení Rady, kterým se zřizuje evropský nástroj pro jadernou bezpečnost doplňující nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci na základě smlouvy o Euratomu.

⁶⁷ C(2018) 3800 final. Návrh rozhodnutí Rady, kterým se zřizuje evropský mírový nástroj, předložený Radě vysokou představitelkou Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.

⁶⁸ COM (2018) 367 final. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program „Erasmus“: program Unie pro vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport a zrušuje nařízení (EU) č. 1288/2013.

spojí své zdroje a kapacity. Společné programování by mělo být založeno na angažovanosti, zapojení a odpovědnosti partnerských zemí. Ve všech vhodných případech by se Unie a její členské státy měly snažit podporovat partnerské země prostřednictvím společného provádění.

- (25) Zatímco demokracie a lidská práva včetně rovnosti žen a mužů a posilování postavení žen by měly být zohledňovány po celou dobu provádění tohoto nařízení, pomoc Unie v rámci tematických programů pro lidská práva a demokracii a organizace občanské společnosti by měla mít zvláštní doplňující a dodatečnou úlohu, která vyplývá z její globální povahy a z nezávislosti akcí na souhlasu vlád a orgánů veřejné moci dotčených třetích zemí.
- (26) Organizace občanské společnosti by měly zahrnovat celou řadu aktérů s různými úlohami a mandáty, jež zahrnuje všechny nestátní neziskové subjekty, které jsou nestranné a nenásilné, a jejichž prostřednictvím se občané sdružují, aby sledovali společné cíle a ideály, ať již politické, kulturní, sociální nebo hospodářské. Působí na místní, národní, regionální a mezinárodní úrovni a zahrnují formální a neformální organizace ve městech i na venkově.
- (27) Toto nařízení stanoví finanční krytí tohoto nástroje, které má představovat hlavní referenční částku ve smyslu bodu 17 interinstitucionální dohody ze dne 2. prosince 2013 mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí o rozpočtové kázi, spolupráci v rozpočtových záležitostech a řádném finančním řízení⁶⁹ pro Evropský parlament a Radu během ročního rozpočtového procesu.
- (28) Vzhledem k významu boje proti změně klimatu v souladu se závazky Unie k provádění Pařížské dohody a cílů udržitelného rozvoje OSN by mělo toto nařízení přispět k začlenění opatření v oblasti klimatu do politik Unie a k dosažení celkového cíle 25 % výdajů v rámci rozpočtu EU na podporu cílů v oblasti klimatu. Očekává se, že akce podle tohoto nařízení přispějí 25 % svého celkového finančního krytí k cílům v oblasti klimatu. Relevantní akce budou identifikovány během provádění tohoto nařízení a celkový příspěvek na základě tohoto nařízení by měl být součástí příslušných hodnocení a postupů přezkumu.
- (29) Je nezbytné posílit spolupráci v oblasti migrace s partnerskými zeměmi a využít výhod řádně řízené legální migrace a účinně řešit nelegální migraci. Taková spolupráce by měla přispět k zajištění přístupu k mezinárodní ochraně, řešení základních příčin nelegální migrace, posílení správy hranic a k úsilí v boji proti nelegální migraci, obchodování s lidmi a převaděčství migrantů a případně k činnostem v oblasti navracení, zpětného přebírání a opětovného začlenění, a to na základě vzájemné odpovědnosti a plného dodržování humanitárních závazků a závazků v oblasti lidských práv. Účinná spolupráce třetích zemí s Unii v této oblasti by tedy měla být nedílnou součástí obecných zásad tohoto nařízení. Zvýšení soudržnosti mezi migrační politikou a politikami rozvojové spolupráce je důležité k zajištění toho, aby rozvojová pomoc pomáhala partnerským zemím řídit migraci efektivněji. Toto nařízení by mělo přispívat ke koordinovanějšímu, komplexnějšímu a strukturovanějšímu přístupu, maximalizovat synergie a uplatňovat potřebné aktivační prvky.
- (30) Toto nařízení by mělo Unii umožnit reagovat na výzvy, potřeby a příležitosti týkající se migrace a doplňovat migrační politiku EU. Za tímto účelem, a aniž jsou dotčeny nepředvídané okolnosti, by mělo být 10 % finančního krytí přiděleno na řešení

⁶⁹

Úř. věst. C 373, 20.12.2013, s. 1.

základních příčin nelegální migrace a násilného vysídlování a na podporu správy a řízení migrace, včetně ochrany práv uprchlíků a migrantů v rámci cílů tohoto nařízení.

- (31) Na toto nařízení by se měla vztahovat horizontální finanční pravidla přijatá Evropským parlamentem a Radou na základě článku 322 Smlouvy o fungování Evropské unie. Tato pravidla jsou stanovena ve finančním nařízení a určují zejména postup pro sestavování a plnění rozpočtu prostřednictvím grantů, zadávání veřejných zakázek, cen, nepřímého plnění, finanční pomoci, rozpočtové podpory, svěřenských fondů, finančních nástrojů a rozpočtových záruk a stanoví kontroly odpovědnosti účastníků finančních operací. Pravidla přijatá na základě článku 322 SFEU se týkají také ochrany rozpočtu Unie v případě všeobecných nedostatků, pokud jde o dodržování zásad právního státu v členských státech a ve třetích zemích, protože dodržování zásad právního státu je nezbytným předpokladem pro řádné finanční řízení a účinné financování z prostředků EU.
- (32) Formy financování a způsoby provádění podle tohoto nařízení by měly být voleny na základě jejich schopnosti dosáhnout specifických cílů akcí a přinášet výsledky, při zohlednění zejména nákladů na kontroly, administrativní zátěže a očekávaného rizika nesouladu. To by mělo zahrnovat zvážení používání jednorázových částek, paušálních sazeb a jednotkových nákladů, jakož i financování nesouvisejícího s náklady podle čl. 125 odst. 1 finančního nařízení.
- (33) Nový Evropský fond pro udržitelný rozvoj plus (dále jen „EFSD+“) založený na jeho předchůdci, EFSD⁷⁰, by měl tvořit integrovaný finanční balíček, který poskytuje finanční kapacitu ve formě grantů, rozpočtových záruk a finančních nástrojů po celém světě. EFSD+ by měl podporovat plán vnějších investic a spojovat operace kombinování zdrojů a rozpočtových záruk kryté zárukou pro vnější činnost, včetně těch, které kryjí rizika vlády spojená s úvěrovými operacemi dříve prováděnými podle vnějšího úvěrového mandátu Evropské investiční banky. Evropská investiční banka s ohledem na její úlohu podle smluv a její zkušenosti za poslední desetiletí v podpoře politik Unie by měla zůstat přirozeným partnerem Komise pro provádění operací v rámci záruky pro vnější činnost.
- (34) V souladu s příslušnými orientačními programovými dokumenty by cílem EFSD+ měla být podpora investic jako prostředku, který přispěje k dosažení cílů udržitelného rozvoje prostřednictvím udržitelného a inkluzivního hospodářského a sociálního rozvoje, a podpora socioekonomické odolnosti v partnerských zemích se zvláštním zaměřením na vymýcení chudoby, udržitelný a inkluzivní růst, vytváření důstojných pracovních míst, hospodářské příležitosti, dovednosti a podnikání, socioekonomická odvětví, mikropodniky a malé a střední podniky, jakož i řešení konkrétních socioekonomických základních příčin nelegální migrace. Zvláštní pozornost by měla být věnována zemím, které byly označeny jako nestabilní země nebo země zasažené konfliktem, nejméně rozvinuté země a silně zadlužené chudé země.
- (35) EFSD+ by měl maximalizovat adicionalitu financování, řešit selhání trhu a nepříznivé investiční situace, přinášet inovativní produkty a umožnit příliv finančních prostředků ze soukromého sektoru. Zapojení soukromého sektoru do unijní spolupráce s partnerskými zeměmi prostřednictvím EFSD+ by mělo přinášet měřitelné a dodatečné dopady na rozvoj, aniž by došlo k narušení trhu, a mělo by být nákladově efektivní a založeno na vzájemné odpovědnosti a na sdílení rizik a nákladů. EFSD+ by měl

⁷⁰

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1601 ze dne 26. září 2017 o zřízení Evropského fondu pro udržitelný rozvoj (EFSD), záruky EFSD a záručního fondu EFSD.

fungovat jako „jednotné kontaktní místo“ pro přijímání návrhů na financování od finančních institucí a veřejných nebo soukromých investorů a poskytování širokého spektra finanční podpory pro způsobilé investice.

- (36) Záruka pro vnější činnost by měla být zřízena na základě stávající záruky EFSD a Záručního fondu pro vnější vztahy. Záruka pro vnější činnost by měla podporovat operace EFSD+ kryté rozpočtovými zárukami, makrofinanční pomoc a úvěry poskytované třetím zemím na základě rozhodnutí Rady 77/270/Euratom⁷¹. Tyto operace by měly být podporovány z prostředků v rámci tohoto nařízení, jakož i z prostředků v rámci nařízení (EU) č..../... (NPP III) a nařízení (EU) č..../... (EINS), jež by se měly vztahovat rovněž na tvorbu rezerv a závazků vyplývajících z úvěrů v rámci makrofinanční pomoci a úvěrů třetím zemím uvedených v čl. 10 odst. 2 nařízení o evropském nástroji pro jadernou bezpečnost. Při financování operací EFSD+ by měly být upřednostněny operace, které mají velký dopad na vytváření pracovních míst a jejichž poměr nákladů a přínosů přispívá k udržitelnosti investic. Operace podporované zárukou pro vnější činnost by měly být případně doprovázeny důkladným předběžným hodnocením environmentálních, finančních a sociálních aspektů v souladu s požadavky na zlepšování právní úpravy. Záruka pro vnější činnost by neměla sloužit k poskytování základních veřejných služeb, kteréžto je i nadále odpovědností vlády.
- (37) Aby se umožnila flexibilita, zvýšila přitažlivost pro soukromý sektor a maximalizoval dopad investic, měla by se s ohledem na způsobilé protistrany stanovit odchylka od pravidel pro způsoby plnění rozpočtu Unie stanovených ve finančním nařízení. Tyto způsobilé protistrany by rovněž mohly být subjekty, které nejsou pověřeny uskutečňováním partnerství veřejného a soukromého sektoru, a mohly by jimi být rovněž soukromoprávní subjekty v partnerské zemi.
- (38) Aby se zvýšil dopad záruky pro vnější činnost, měly by mít členské státy a smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru možnost poskytovat příspěvky v hotovosti nebo ve formě záruky. Příspěvky ve formě záruky by neměly překročit 50 % částky operací zaručených Unií. Neměla by se vytvářet rezerva na finanční závazky vyplývající z této záruky a likviditní polštář by měl být zajišťován společným rezervním fondem.
- (39) Vnější činnosti jsou často prováděny ve vysoce nestálém prostředí, což vyžaduje průběžně a rychle přizpůsobení měnícím se potřebám partnerů EU a globálním výzvám v oblasti lidských práv, demokracie a řádné správy věcí veřejných, bezpečnosti a stability, změny klimatu a životního prostředí, oceánů a migrační krize a jejich základních příčin. Sladění zásady předvídatelnosti s nutností rychle reagovat na nové potřeby ve svém důsledku znamená přizpůsobení finančního provádění programů. Aby se zvýšila schopnost EU reagovat na nepředvídané potřeby a na základě úspěšných zkušeností Evropského rozvojového fondu (ERF), měla by určitá částka zůstat nepřidělena jako rezerva pro nově se objevující výzvy a priority. Měla by být uvolněna v souladu s postupy stanovenými v tomto nařízení.
- (40) Při dodržení zásady, že rozpočet Unie se sestavuje každoročně, by mělo toto nařízení zachovat možnost uplatňování flexibility, kterou již umožňuje finanční nařízení u jiných politik, konkrétně převody a opětovné přidělení finančních prostředků, aby se

⁷¹

Rozhodnutí Rady 77/270/Euratom ze dne 29. března 1977, kterým se Komise zmocňuje k tomu, aby za Euratom sjednávala půjčky za účelem příspěvků na financování jaderných elektráren (Úř. věst. L 88, 6.4.1977, s. 9).

zajistilo účinné využití prostředků Unie jak pro občany EU, tak pro partnerské země, a maximalizovaly se tak prostředky EU dostupné pro intervence EU v oblasti vnější činnosti.

- (41) Podle článku 83 rozhodnutí Rady.../... (zámořské země a území) by osoby a subjekty usazené v zámořských zemích a územích měly být způsobilé pro financování podle tohoto nařízení, s výhradou jeho pravidel a cílů případných režimů použitelných na členský stát, s nímž je příslušná zámořská země a území spojena. Kromě toho by měla být podporována spolupráce v oblastech společného zájmu mezi partnerskými zeměmi a zámořskými zeměmi a územími jakož i nejbližšími regiony Unie podle článku 349 Smlouvy o fungování Evropské unie.
- (42) Aby se posílila odpovědnost partnerských zemí za jejich rozvojové procesy a udržitelnost vnější pomoci, měla by Unie v příslušných případech upřednostňovat využívání vlastních institucí, systémů a postupů partnerských zemí, a to u všech aspektů projektového cyklu spolupráce.
- (43) Roční nebo víceleté akční plány a opatření uvedené v článku 19 představují pracovní programy podle finančního nařízení. Roční nebo víceleté akční plány sestávají ze souboru opatření, která jsou seskupena do jediného dokumentu.
- (44) V souladu s finančním nařízením, nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013⁷², nařízením Rady (ES, Euratom) č. 2988/95⁷³, nařízením Rady (Euratom, ES) č. 2185/96⁷⁴ a nařízením Rady (EU) 2017/1939⁷⁵ mají být finanční zájmy Unie chráněny prostřednictvím účinných a přiměřených opatření, včetně prevence, odhalování, nápravy a vyšetřování nesrovnalostí včetně podvodů, zpětného získávání ztracených, neoprávněně vyplacených či nesprávně použitých finančních prostředků a případného ukládání správních sankcí. Zejména může Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) provádět v souladu s nařízením (EU, Euratom) č. 883/2013 a nařízením (Euratom, ES) č. 2185/96 správní vyšetřování, včetně kontrol a inspekcí na místě, aby zjistil, zda nedošlo k podvodu, korupci nebo jinému protiprávnímu jednání poškozujícímu finanční zájmy Unie. V souladu s nařízením (EU) 2017/1939 může Úřad evropského veřejného žalobce vyšetřovat a stíhat podvody a jiné trestné činy poškozující finanční zájmy Unie, jak je stanoveno ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371⁷⁶. V souladu s finančním nařízením musí všechny osoby nebo subjekty, které přijímají finanční prostředky Unie, plně spolupracovat při ochraně finančních zájmů Unie, udělit Komisi, úřadu OLAF a Evropskému účetnímu dvoru nezbytná práva a potřebný přístup a zajistit, aby třetí osoby podílející se na vynakládání finančních prostředků Unie udělily rovnocenná práva; z tohoto důvodu by dohody se třetími zeměmi a územími i mezinárodními

⁷² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 248, 18.9.2013, s. 1).

⁷³ Nařízení Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 ze dne 18. prosince 1995 o ochraně finančních zájmů Evropských společenství (Úř. věst. L 312, 23.12.1995, s. 1).

⁷⁴ Nařízení Rady (Euratom, ES) č. 2185/96 ze dne 11. listopadu 1996 o kontrolách a inspekcích na místě prováděných Komisí za účelem ochrany finančních zájmů Evropských společenství proti podvodům a jiným nesrovnalostem (Úř. věst. L 292, 15.11.1996, s. 2).

⁷⁵ Úř. věst. L 283, 31.10.2017, s.1.

⁷⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017, s. 29).

organizacemi a jakékoli smlouvy nebo dohody vyplývající z provádění tohoto nařízení měly obsahovat ustanovení, která výslovně zmocňují Komisi, Účetní dvůr a úřad OLAF k provádění auditů, kontrol a inspekcí na místě v souladu s jejich pravomocemi a zajišťují, aby třetí osoby podílející se na vynakládání finančních prostředků Unie udělily rovnocenná práva.

- (45) Za účelem zajištění jednotných podmínek k provedení příslušných ustanovení tohoto nařízení by měly být Komisi svěřeny prováděcí pravomoci. Tyto pravomoci by měly být vykonávány v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011⁷⁷.
- (46) Za účelem doplnění nebo změny jiných než podstatných prvků tohoto nařízení by na Komisi měla být přenesena pravomoc přijímat akty v souladu s článkem 290 Smlouvy o fungování Evropské unie, pokud jde o míry tvorby rezerv uvedené v čl. 26 odst. 3, oblasti spolupráce a intervence uvedené v přílohách II, III a IV; prioritní oblasti operací EFSD+ uvedené v příloze V, správu EFSD+ v příloze VI, s cílem přezkoumat nebo doplnit ukazatele v příloze VII, je-li to považováno za nezbytné, a za účelem doplnění tohoto nařízení o ustanovení týkající se zavedení rámce pro monitorování a hodnocení.
- (47) Podle odstavců 22 a 23 interinstitucionální dohody o zdokonalení tvorby právních předpisů ze dne 13. dubna 2016⁷⁸ je třeba hodnotit tento program na základě informací shromážděných prostřednictvím zvláštních monitorovacích požadavků, zároveň však zamezit nadměrné regulaci a administrativní zátěži, zejména pro členské státy. Tyto požadavky mohou v příslušných případech zahrnovat měřitelné ukazatele jakožto základ pro hodnocení toho, jaké má program účinky v praxi. Je obzvláště důležité, aby Komise v rámci přípravné činnosti vedla odpovídající konzultace, a to i na odborné úrovni, a aby tyto konzultace probíhaly v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů. Zejména pak pro zajištění rovné účasti na vypracovávání aktů v přenesené pravomoci Evropský parlament a Rada obdrží veškeré dokumenty současně s odborníky z členských států a jejich odborníci mají automaticky přístup na zasedání skupin odborníků Komise, jež se připravě aktů v přenesené pravomoci věnují.
- (48) Odkazy na nástroje Unie v článku 9 rozhodnutí Rady 2010/427/EU⁷⁹, které se nahrazují tímto nařízením, by se měly považovat za odkazy na toto nařízení a Komise by měla zajistit, aby bylo toto nařízení prováděno v souladu s úlohou ESVČ, jak je stanoveno v uvedeném rozhodnutí.
- (49) Níže uvedené zamýšlené akce by měly striktně dodržovat podmínky a postupy stanovené omezujícími opatřeními Unie,

⁷⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 182/2011 ze dne 16. února 2011, kterým se stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí (Úř. věst. L 55, 28.2.2011, s. 13).

⁷⁸ Interinstitucionální dohoda mezi Evropským parlamentem, Radou Evropské unie a Evropskou komisí o zdokonalení tvorby právních předpisů ze dne 13. dubna 2016, Úř. věst. L 123, 12.5.2016, s. 1.

⁷⁹ Rozhodnutí Rady 2010/427/EU ze dne 26. července 2010 o organizaci a fungování Evropské služby pro vnější činnost (Úř. věst. L 201, 3.8.2010, s. 30).

PŘIJALY TOTO NAŘÍZENÍ:

HLAVA I OBECNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Předmět

Toto nařízení zavádí program „nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci“ (dále jen „nástroj“).

Stanoví cíle nástroje, rozpočet na období 2021–2027, formy financování z prostředků Unie a pravidla pro poskytování tohoto financování.

Dále zřizuje Evropský fond pro udržitelný rozvoj plus (dále jen „EFSD+“) a záruku pro vnější činnost.

Článek 2

Definice

Pro účely tohoto nařízení se použijí tyto definice:

- 1) „programem pro zemi“ se rozumí orientační program vztahující se na jednu zemi;
- 2) „programem pro více zemí“ se rozumí orientační program vztahující se na více než jednu zemi;
- 3) „přeshraniční spolupráci“ se rozumí spolupráce mezi jedním nebo více členskými státy a jednou nebo více třetími zeměmi a územími podél vnějších hranic Unie;
- 4) „regionálním programem“ se rozumí orientační program pro více zemí, který se vztahuje na více než jednu třetí zemi ze stejné zeměpisné oblasti uvedené v čl. 4 odst. 2;
- 5) „transregionálním programem“ se rozumí orientační program pro více zemí, který se vztahuje na více než jednu třetí zemi z různých oblastí uvedených v čl. 4 odst. 2 tohoto nařízení;
- 6) „právním subjektem“ se rozumí jakákoli fyzická nebo právnická osoba založená a uznaná jako taková podle vnitrostátního práva, práva Unie nebo mezinárodního práva, která má právní subjektivitu a která smí vlastním jménem vykonávat práva a mít povinnosti, nebo subjekt bez právní subjektivity v souladu s čl. 197 odst. 2 písm. c) finančního nařízení;
- 7) „investičním oknem“ se rozumí cílová oblast pro podporu prostřednictvím záruky EFSD+ investičním portfoliím v konkrétních regionech, zemích nebo odvětvích;
- 8) „příspěvatelem“ se rozumí členský stát, mezinárodní finanční instituce nebo veřejnoprávní instituce členského státu, veřejný orgán nebo jiné subjekty přispívající v hotovosti nebo ve formě záruk do společného rezervního fondu.

Článek 3

Cíle

1. Obecným cílem tohoto nařízení je prosazovat a podporovat hodnoty a zájmy Unie na celém světě za účelem plnění cílů a zásad vnější činnosti Unie stanovených v čl. 3 odst. 5 a článcích 8 a 21 Smlouvy o Evropské unii.
2. V souladu s odstavcem 1 má toto nařízení tyto specifické cíle:
 - a) podporovat a posilovat dialog a spolupráci se třetími zeměmi a regiony v sousedství, v subsaharské Africe, Asii a Tichomoří a v Americe a Karibiku;
 - b) na globální úrovni upevňovat a podporovat demokracii, právní stát a lidská práva, podporovat organizace občanské společnosti, stabilitu a mír a řešit další globální výzvy včetně migrace a mobility;
 - c) rychle reagovat na: krizové situace, nestabilitu a konflikt; problémy odolnosti a propojení humanitární pomoci a rozvojové činnosti a potřeby a priority v oblasti zahraniční politiky.Dosahování těchto cílů se měří pomocí příslušných ukazatelů uvedených v článku 31.
3. Nejméně 92 % výdajů v rámci tohoto nařízení musí splňovat kritéria oficiální rozvojové pomoci stanovená Výborem pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Článek 4

Oblast působnosti a struktura

1. Financování z prostředků Unie podle tohoto nařízení se provádí prostřednictvím:
 - a) zeměpisných programů;
 - b) tematických programů;
 - c) akce rychlé odezvy.
2. Zeměpisné programy zahrnují spolupráci s jednou a více zeměmi v těchto oblastech:
 - a) sousedství;
 - b) subsaharská Afrika;
 - c) Asie a Tichomoří;
 - d) Amerika a Karibik.

Zeměpisné programy se mohou vztahovat na všechny třetí země kromě kandidátů a potenciálních kandidátů, jak je definováno v nařízení (EU) .../...⁸⁰. (NPP), a na zámořské země a území, jak je definováno v rozhodnutí Rady .../... (EU).

Zeměpisné programy v oblasti sousedství se mohou vztahovat na jakoukoli zemi uvedenou v příloze I.

V zájmu dosažení cílů stanovených v článku 3 jsou zeměpisné programy založeny na oblastech spolupráce uvedených v příloze II.

⁸⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje nástroj předvstupní pomoci (Úř. věst. L).

3. Tematické programy zahrnují akce spojené s plněním cílů udržitelného rozvoje na globální úrovni v těchto oblastech:
- a) lidská práva a demokracie;
 - b) organizace občanské společnosti;
 - c) stabilita a mír;
 - d) globální výzvy.

Tematické programy se mohou vztahovat na všechny třetí země a zámořské země a území, jak je definováno v rozhodnutí Rady .../... (EU).

V zájmu dosažení cílů stanovených v článku 3 jsou tematické programy založeny na intervenčních oblastech uvedených v příloze III.

4. Akce rychlé odezvy umožní včasnou akci s cílem:
- a) přispět ke stabilitě a předcházení konfliktům v naléhavých situacích, za vznikajících krizí, v krizových situacích a v situacích po ukončení krize;
 - b) přispět k posílení odolnosti států, společností, komunit a jednotlivců a k propojení humanitární pomoci a rozvojové činnosti;
 - c) řešit potřeby a priority v oblasti zahraniční politiky.

Akce rychlé odezvy se mohou vztahovat na všechny třetí země a zámořské země a území, jak je definováno v rozhodnutí Rady .../... (EU).

V zájmu dosažení cílů stanovených v článku 3 jsou akce rychlé odezvy založeny na intervenčních oblastech uvedených v příloze IV.

5. Akce podle tohoto nařízení se provádějí především prostřednictvím zeměpisných programů.

Akce realizované prostřednictvím tematických programů jsou doplňkové k opatřením financovaným podle zeměpisných programů a podporují globální a transregionální iniciativy zaměřené na dosažení mezinárodně dohodnutých cílů, zejména cílů udržitelného rozvoje, ochranu globálních veřejných statků nebo řešení globálních výzev. Akce lze rovněž provádět v případě, že neexistuje žádný zeměpisný program, nebo byl-li pozastaven, nebo neexistuje dohoda o akci s dotčenou partnerskou zemí, nebo když akci nelze náležitě řešit zeměpisnými programy.

Akce rychlé odezvy doplňují zeměpisné a tematické programy. Tyto akce musí být koncipovány a prováděny tak, aby v příslušných případech umožňovaly kontinuitu zeměpisných nebo tematických programů.

6. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 34 za účelem změny příloh II, III a IV.

Článek 5

Soudržnost, soulad a doplňkovost

1. Při provádění tohoto nařízení musí být zajištěn soulad, synergie a doplňkovost s jinými oblastmi vnější činnosti Unie a s ostatními příslušnými politikami a programy Unie, spolu se soudržností politik ve prospěch rozvoje.

2. V rámci tohoto nařízení nejsou financovány akce spadající do oblasti působnosti nařízení Rady (ES) č. 1257/96.
3. V příslušném případě mohou na akce stanovené podle tohoto nařízení přispět jiné programy Unie za předpokladu, že tyto příspěvky nepokrývají stejné náklady. Toto nařízení rovněž může přispět na opatření zavedená v rámci jiných programů Unie za předpokladu, že tyto příspěvky nepokrývají stejné náklady. V takových případech pracovní program týkající se těchto akcí stanoví, který soubor pravidel se použije.

Článek 6

Rozpočet

1. Finanční krytí pro provádění tohoto nařízení na období 2021–2027 činí 89 200 milionů EUR v běžných cenách.
2. Finanční krytí uvedené v odstavci 1 se skládá z:
 - a) 68 000 milionů EUR na zeměpisné programy:
 - sousedství nejméně 22 000 milionů EUR,
 - subsaharská Afrika nejméně 32 000 milionů EUR,
 - Asie a Tichomoří 10 000 milionů EUR,
 - Amerika a Karibik 4 000 miliony EUR;
 - b) 7 000 milionů EUR na tematické programy:
 - lidská práva a demokracie 1 500 milionů EUR,
 - organizace občanské společnosti 1 500 milionů EUR,
 - stabilita a mír 1 000 milionů EUR,
 - globální výzvy 3 000 milionů EUR;
 - c) 4 000 milionů EUR na akce rychlé odezvy.
3. Rezerva pro nově se objevující výzvy a priority ve výši 10 200 milionů EUR navyšuje částky uvedené v odstavci 2 v souladu s článkem 15.
4. Finanční krytí uvedené v odst. 2 písm. a) odpovídá nejméně 75 % finančního krytí uvedeného v odstavci 1.

Článek 7

Rámec politiky

Zastřešující rámec politiky pro provádění tohoto nařízení tvoří dohody o přidružení, dohody o partnerství a spolupráci, vícestranné dohody a jiné dohody, které zakládají právně závazný vztah s partnerskými zeměmi, jakož i závěry Evropské rady a závěry Rady, prohlášení z vrcholných schůzek nebo závěry setkání na vysoké úrovni s partnerskými zeměmi, příslušná usnesení Evropského parlamentu, sdělení Komise nebo společná sdělení Komise a vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku.

Článek 8 **Obecné zásady**

1. Unie se snaží podporovat, rozvíjet a upevňovat zásady demokracie, právního státu a dodržování lidských práv a základních svobod, na nichž je založena, a to prostřednictvím dialogu a spolupráce s partnerskými zeměmi a regiony.
2. Uplatňuje se přístup založený na právech, který zahrnuje všechna lidská práva, ať už se jedná o práva občanská, politická, ekonomická, sociální či kulturní, s cílem začlenit zásady v oblasti lidských práv, podpořit držitele práv při vymáhání jejich nároků, se zaměřením na chudší a zranitelnější skupiny a napomoci partnerským zemím při provádění jejich mezinárodních závazků v oblasti lidských práv. Toto nařízení prosazuje rovnost žen a mužů a posílení postavení žen.
3. Unie případně podpoří provádění dvoustranné, regionální a mnohostranné spolupráce a dialogu, smluv o partnerství a třístranné spolupráce.

Unie prosazuje mnohostranný přístup ke globálním statkům a výzvám založený na pravidlech a v tomto ohledu spolupracuje s členskými státy, partnerskými zeměmi, mezinárodními organizacemi a jinými dárci.

Unie podporuje spolupráci s mezinárodními organizacemi a jinými dárci.

Ve vztazích s partnerskými zeměmi jsou zohledňovány jejich výsledky při provádění závazků, mezinárodních dohod a naplňování smluvních vztahů s Uníí.

4. Spolupráce mezi Uníí a členskými státy na jedné straně a partnerskými zeměmi na druhé straně je založena na zásadách účinnosti rozvoje a tyto zásady případně prosazuje, a sice: odpovědnost partnerských zemí za priority rozvoje, zaměření na výsledky, inkluzivní rozvojová partnerství, transparentnost a vzájemná odpovědnost. Unie podporuje účinnou a efektivní mobilizaci zdrojů a jejich využívání.

V souladu se zásadou inkluzivního partnerství Komise v příslušných případech zajistí, aby se uskutečnily náležité konzultace příslušných zúčastněných stran partnerských zemí, včetně organizací občanské společnosti a místních orgánů, a aby měly včasný přístup k odpovídajícím informacím, které jim umožní hrát smysluplnou úlohu během procesů navrhování, provádění a souvisejícího monitorování programů.

V souladu se zásadou odpovědnosti Komise ve vhodných případech upřednostní, aby pro provádění programů byly použity systémy partnerských zemí.

5. K prohloubení vzájemného doplňování a účinnosti svých činností Unie a členské státy koordinují své politiky a navzájem se konzultují ohledně svých programů pomoci, a to i v rámci mezinárodních organizací a na mezinárodních konferencích.
6. Programy a akce podle tohoto nařízení zohledňují hledisko změny klimatu, ochrany životního prostředí a rovnosti žen a mužů a v příslušném případě se zaměřují na vzájemné vazby mezi cíli udržitelného rozvoje za účelem podpory integrovaných akcí, které mohou vytvářet vedlejší přínosy, a plnit tak soudržně více cílů. Tyto programy a akce jsou založeny na analýze rizik a zranitelnosti, začleňují přístup založený na zvyšování odolnosti a zohledňují možné konflikty. Řídí se zásadou, že nikdo nemá být opomenut.
7. Spolu s partnery je nutné usilovat o koordinovanější, ucelenější a strukturovanější přístup k migraci, jehož účinnost musí být pravidelně vyhodnocována.
8. Komise informuje Evropský parlament a pravidelně si s ním vyměňuje názory.

Článek 9

Budování kapacit vojenských aktérů na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje

1. V souladu s čl. 41 odst. 2 Smlouvy o Evropské unii nesmí být finanční prostředky Unie poskytované podle tohoto nařízení použity k financování nákupu zbraní nebo střeliva ani k operacím souvisejícím s vojenstvím či obranou.
2. S cílem přispět k udržitelnému rozvoji, který vyžaduje vytvoření stabilních, mírumilovných a inkluzivních společností, lze pomoc Unie poskytovanou podle tohoto nařízení za výjimečných okolností stanovených v odstavci 4 použít v souvislosti s širší reformou bezpečnostního sektoru nebo k budování kapacit vojenských aktérů v partnerských zemích za účelem provádění rozvojových činností a činností souvisejících s bezpečností v zájmu rozvoje.
3. Pomoc podle tohoto článku může zahrnovat zejména zajišťování programů budování kapacit na podporu rozvoje a bezpečnosti v zájmu rozvoje, včetně odborné přípravy, odborného vedení a poradenství, jakož i poskytování vybavení, zlepšení infrastruktury a poskytování služeb, které s touto pomocí přímo souvisejí.
4. Pomoc podle tohoto článku se poskytuje pouze za těchto podmínek:
 - a) pokud požadavky k náležitému dosažení cílů Unie podle tohoto nařízení není možné splnit prostřednictvím nevojenských aktérů a pokud je ohrožena existence fungujících státních institucí či ochrana lidských práv a základních svobod a státní instituce nemohou tomuto ohrožení čelit a
 - b) pokud mezi dotčenou partnerskou zemí a Uníí panuje shoda v tom, že vojenské aktéry mají klíčový význam pro zachování, nastolení nebo opětovné nastolení podmínek nezbytných pro udržitelný rozvoj, mimo jiné v kontextu a situacích krizí, nestability nebo destabilizace.
5. Pomoc Unie podle tohoto článku nelze použít k financování budování kapacit vojenských aktérů pro jiné účely, než je provádění činností v oblasti rozvoje a v oblasti bezpečnosti v zájmu rozvoje. Zejména ji nelze využít k financování:
 - a) běžných vojenských výdajů;
 - b) nákupu zbraní a střeliva nebo jakéhokoli jiného vybavení určeného k použití smrtící síly;
 - c) výcviku, jehož účelem je konkrétně zlepšit bojeschopnost ozbrojených sil.
6. Při navrhování a provádění opatření podle tohoto článku Komise podporuje vlastní odpovědnost partnerské země. Vytvoří také nezbytné předpoklady a rozvíjí osvědčené postupy nezbytné pro zajištění udržitelnosti ve střednědobém a dlouhodobém horizontu a prosazuje právní stát a zavedené zásady mezinárodního práva.
7. Komise zavede vhodné postupy pro posouzení rizik, monitorování a hodnocení opatření podle tohoto článku.

HLAVA II PROVÁDĚNÍ TOHOTO NAŘÍZENÍ

KAPITOLA I Programování

Článek 10

Obecný přístup k programování

1. Spolupráce a intervence podle tohoto nařízení se programují, s výjimkou akcí rychlé odezvy uvedených v čl. 4 odst. 4.
2. Na základě článku 7 je programování podle tohoto nařízení založeno na těchto zásadách:
 - a) programové dokumenty poskytují soudržný rámec pro spolupráci mezi Unií a partnerskými zeměmi či regiony v souladu s celkovým cílem a oblastí působnosti a s cíli a zásadami stanovenými v tomto nařízení;
 - b) v zájmu podpory soudržnosti, doplňkovosti a jednotnosti svých činností v oblasti spolupráce se Unie a její členské státy v počáteční fázi a během procesu programování vzájemně konzultují. Společné programování je upřednostňovaný přístup pro programování v jednotlivých zemích. Společné programování je případně otevřeno pro další dárce;
 - c) Unie konzultuje také další dárce a aktéry, případně včetně zástupců občanské společnosti a místních orgánů;
 - d) tematické programy v oblasti lidských práv, demokracie a občanské společnosti uvedené v čl. 4 odst. 3 písm. a) a b) poskytují pomoc nezávisle na souhlasu vlád a jiných orgánů veřejné správy dotčených třetích zemí. Tyto tematické programy podporují zejména organizace občanské společnosti.

Článek 11

Programové zásady pro zeměpisné programy

1. Programování zeměpisných programů je založeno na těchto zásadách:
 - a) aniž je dotčen odstavec 4, jsou akce v nejvyšším možném rozsahu založeny na dialogu mezi Unií, členskými státy a dotčenými partnerskými zeměmi, včetně vnitrostátních a místních orgánů, do něhož jsou zapojeny občanská společnost, vnitrostátní a místní parlamenty a další zúčastněné strany, aby byla zvýšena vlastní odpovědnost za tento proces a stimulována podpora vnitrostátních a regionálních strategií;
 - b) je-li to možné, programové období je z časového hlediska sladěno se strategickými cykly partnerských zemí;
 - c) programování může předpokládat činnosti v oblasti spolupráce financované z různých prostředků uvedených v čl. 6 odst. 2 a z jiných programů Unie v souladu s jejich základními akty.

2. Programování pro zeměpisné programy poskytuje zvláštní, přizpůsobený rámec pro spolupráci, který vychází z:
 - a) potřeb partnerů určených na základě zvláštních kritérií s přihlédnutím k počtu obyvatel, chudobě, nerovnosti, lidskému rozvoji, hospodářské a environmentální zranitelnosti a odolnosti státu a společnosti;
 - b) schopností partnerů vytvářet finanční zdroje a mít k nim přístup a jejich absorpčních kapacit;
 - c) závazků partnerů a jejich plnění posuzovaného na základě kritérií, jako je politická reforma a hospodářský a sociální rozvoj;
 - d) potenciálního dopadu financování z prostředků Unie v partnerských zemích a regionech;
 - e) schopnosti a závazku partnera prosazovat společné zájmy a hodnoty a podporovat společné cíle a mnohostranné aliance a také pokrok v prioritách Unie.
3. Nejpotřebnější země, zejména nejméně rozvinuté země, země s nízkými příjmy a země v krizi nebo v období po skončení krize a nestabilní a zranitelné země, včetně malých ostrovních rozvojových států, mají při přidělování zdrojů přednost.
4. Spolupráce s průmyslovými zeměmi se zaměřuje na podporu zájmů Unie a společných zájmů.
5. Programové dokumenty pro zeměpisné programy musí být založeny na výsledcích a případně zohledňovat mezinárodně dohodnuté cíle a ukazatele stanovené zejména pro cíle udržitelného rozvoje, jakož i rámce výsledků na úrovni zemí, aby bylo možné posuzovat a oznamovat příspěvek Unie k výsledkům na úrovni výstupů, výsledků a dopadu.
6. Při přípravě programových dokumentů pro země a regiony v krizových situacích, v období po krizi a v nestabilních a zranitelných situacích je nutno řádně zohlednit zvláštní potřeby a okolnosti dotčených zemí nebo regionů.

V případech, kdy jsou partnerské země nebo regiony přímo účastny krize, situace po krizi nebo nestabilní situace nebo kdy jsou těmito situacemi postiženy, se klade zvláštní důraz na zlepšení koordinace mezi všemi příslušnými aktéry, aby se napomohlo přechodu z mimořádné situace do fáze rozvoje.
7. Toto nařízení přispívá k akcím stanoveným v nařízení (EU) č....../... (Erasmus). Na základě tohoto nařízení se vypracuje jednotný programový dokument na období sedmi let zahrnující finanční prostředky z nařízení (EU) č. .../... (NPP III). Na použití těchto finančních prostředků se vztahuje nařízení (EU) .../... (Erasmus).

Článek 12

Programové dokumenty pro zeměpisné programy

1. V případě zeměpisných programů se toto nařízení provádí prostřednictvím víceletých orientačních programů pro zemi a pro více zemí.
2. Víceleté orientační programy stanoví zvolené prioritní oblasti pro financování z prostředků Unie, specifické cíle, očekávané výsledky, jasné a konkrétní ukazatele

výkonnosti a orientační finanční přiděly, a to jak celkové, tak i pro jednotlivé prioritní oblasti.

3. Víceleté orientační programy jsou založeny na:
 - a) vnitrostátní nebo regionální strategii ve formě rozvojového plánu nebo podobného dokumentu schváleného Komisí jako základ pro příslušný víceletý orientační program v době přijímání uvedeného dokumentu;
 - b) rámcovém dokumentu, který stanoví politiku Unie ve vztahu k dotčenému partnerovi nebo partnerům, včetně společného dokumentu mezi Unií a členskými státy;
 - c) společném dokumentu mezi Unií a dotčeným partnerem nebo partnery, v němž se stanoví společné priority.
4. Aby se pokud možno zvýšil dopad kolektivní spolupráce Unie, společný programový dokument nahrazuje programové dokumenty Unie a členských států. Víceletý orientační program Unie může být nahrazen společným programovým dokumentem, pokud je v souladu s články 10 a 11, obsahuje prvky uvedené v odstavci 2 tohoto článku a stanoví dělbu práce mezi Unií a členskými státy.

Článek 13

Programové dokumenty pro tematické programy

1. V případě tematických programů se toto nařízení provádí prostřednictvím víceletých orientačních programů.
2. Ve víceletých orientačních programech se v případě tematických programů stanoví pro příslušná témata strategie Unie, priority zvolené pro financování ze strany Unie, specifické cíle, očekávané výsledky, jasné a konkrétní ukazatele výkonnosti a mezinárodní situace a činnosti hlavních partnerů.

Případně se stanoví zdroje a priority intervencí pro účast v globálních iniciativách.

Ve víceletých orientačních programech se pro tematické programy stanoví orientační finanční přiděl, a to celkový, podle oblastí spolupráce a podle priorit. Tento orientační finanční přiděl může být uveden ve formě rozmezí.

Článek 14

Přijímání a změny víceletých orientačních programů

1. Komise přijímá víceleté orientační programy uvedené v člancích 12 a 13 prostřednictvím prováděcích aktů. Tyto prováděcí akty se přijímají přezkumným postupem uvedeným v čl. 35 odst. 2. Tento postup se vztahuje rovněž na přezkumy uvedené v odstavcích 3, 4 a 5 tohoto článku, v jejichž důsledku dochází k podstatné změně obsahu víceletého orientačního programu.
2. Když se přijímají společné víceleté programové dokumenty uvedené v článku 12, rozhodnutí Komise se vztahuje pouze na příspěvek Unie ke společnému víceletému programovému dokumentu.
3. Víceleté orientační programy pro zeměpisné programy mohou být přezkoumány, je-li to zapotřebí v zájmu účinného provádění, zejména když dojde k podstatným

změnám v rámci politiky uvedeném v článku 7 nebo v návaznosti na krizi či v situaci po ukončení krize.

4. Víceleté orientační programy pro tematické programy mohou být přezkoumány, je-li to zapotřebí v zájmu účinného provádění, zejména když dojde k podstatným změnám v rámci politiky uvedeném v článku 7.
5. V případě náležitě opodstatněných závažných a naléhavých důvodů, jako jsou krize nebo bezprostřední ohrožení demokracie, právního státu, lidských práv nebo základních svobod, může Komise víceleté orientační programy uvedené v článcích 12 a 13 tohoto nařízení změnit prostřednictvím prováděcích aktů přijatých postupem pro naléhavé případy uvedeným v čl. 35 odst. 4.

Článek 15

Rezerva pro nově se objevující výzvy a priority

1. Částka uvedená v čl. 6 odst. 3 se použije mimo jiné:
 - a) k zajištění odpovídající reakce Unie v případě nepředvídaných okolností;
 - b) k řešení nových potřeb nebo nově se objevujících výzev, jako jsou výzvy na hranicích Unie nebo na hranicích jejích sousedů související s krizovými situacemi a situacemi po ukončení krize nebo migračním tlakem;
 - c) k prosazování nových mezinárodních iniciativ nebo priorit pod vedením Unie.
2. O použití těchto finančních prostředků se rozhoduje v souladu s postupy stanovenými v článcích 14 a 21.

KAPITOLA II

Zvláštní ustanovení týkající se sousedství

Článek 16

Programové dokumenty a kritéria pro přidělování prostředků

1. V případě partnerských zemí uvedených v příloze I se prioritní oblasti pro financování z prostředků Unie zvolí zejména z těch oblastí, které jsou obsaženy v dokumentech uvedených v čl. 12 odst. 3 písm. c) v souladu s oblastmi spolupráce pro oblast sousedství uvedenými v příloze II.
2. Odchylně od čl. 11 odst. 2 je podpora Unie v rámci zeměpisných programů v oblasti sousedství rozlišena co do formy i příslušných částek a bere v úvahu níže uvedené prvky, jež u dané partnerské země zohledňují její:
 - a) potřeby na základě ukazatelů, jako je například počet obyvatel a úroveň rozvoje;
 - b) závazek naplňovat společně dohodnuté cíle v oblasti politických, hospodářských a sociálních reforem a pokrok při jejich provádění;
 - c) závazek vybudovat pevnou a udržitelnou demokracii a pokrok v tomto procesu;
 - d) partnerství s Unií, včetně úrovně jejích ambicí pro toto partnerství;
 - e) absorpční kapacitu a potenciální dopad podpory Unie podle tohoto nařízení.

3. Tato podpora uvedená v odstavci 2 se zohlední v programových dokumentech uvedených v článku 12.

Článek 17

Přístup založený na výkonnosti

1. Orientačně 10 % finančního krytí stanoveného v čl. 4 odst. 2 písm. a), které má doplnit finanční přiděly pro jednotlivé země uvedené v článku 12, se přidělí partnerským zemím v seznamu v příloze I za účelem uplatnění přístupu založeného na výkonnosti. O přidělení prostředků na základě výkonnosti se rozhoduje na základě jejich pokroku na cestě k demokracii, lidským právům, právnímu státu, spolupráci v oblasti migrace, správě ekonomických záležitostí a reformám. Pokrok partnerských zemí se posuzuje ročně.
2. Přístup založený na výkonnosti se nevztahuje na podporu občanské společnosti, mezilidských kontaktů včetně spolupráce mezi místními orgány, podporu zlepšení situace v oblasti lidských práv nebo podpůrná opatření v souvislosti s krizí. Podporu těchto akcí lze v případě závažného nebo přetrvávajícího zhoršování stavu demokracie nebo právního státu zvýšit.

Článek 18

Přeshraniční spolupráce

1. Přeshraniční spolupráce, jak je definována v čl. 2 odst. 3, se vztahuje na spolupráci v přilehlých pozemních pohraničních regionech na větších nadnárodních územích, námořní spolupráci v okolí přímořských oblastí, jakož i na meziregionální spolupráci.
2. Oblast sousedství přispívá k programům přeshraniční spolupráce uvedeným v odstavci 1 spolufinancovaným z Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci [nařízení o EÚS⁸¹]. Na podporu těchto programů se orientačně přidělí až 4 % finančního krytí pro oblast sousedství.
3. Příspěvky na programy přeshraniční spolupráce jsou stanoveny a použity v souladu s čl. 10 odst. 3 [nařízení o EÚS].
4. Míra spolufinancování z prostředků Unie není vyšší než 90 % způsobilých výdajů programu přeshraniční spolupráce. Pokud jde o technickou pomoc, činí míra spolufinancování 100 %.
5. Předběžné financování pro programy přeshraniční spolupráce se stanoví v pracovním programu v souladu s potřebami zúčastněných třetích zemí a území a může překročit procento uvedené v článku 49 [nařízení o EÚS].
6. Víceletý orientační strategický dokument pro přeshraniční spolupráci, v němž se stanoví prvky uvedené v čl. 12 odst. 2 tohoto nařízení, se přijímá v souladu s čl. 10 odst. 1 [nařízení o EÚS].

⁸¹ COM(2018) 374 final. Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zvláštních ustanoveních týkajících se cíle Evropská územní spolupráce (Interreg) podporovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj a nástrojů financování vnější činnosti.

7. Jsou-li přeshraniční programy spolupráce ukončeny v souladu s článkem 12 [nařízení o EÚS], lze podporu z oblasti sousedství pro pozastavený program, která zůstává k dispozici, použít na financování jiné činnosti v rámci oblasti sousedství.

KAPITOLA III

Akční plány, opatření a způsoby provádění

Článek 19

Akční plány a opatření

1. Komise přijme roční nebo víceleté akční plány nebo opatření. Opatření mohou mít formu jednotlivých opatření, zvláštních opatření, podpůrných opatření nebo mimořádných opatření pomoci. Akční plány a opatření stanoví pro každou akci sledované cíle, očekávané výsledky a hlavní činnosti, způsoby provádění, rozpočet a výdaje na podporu.
2. Akční plány jsou založeny na programových dokumentech s výjimkou případů uvedených v odstavci 3 a 4.

Před přijetím nebo po přijetí akčních plánů může být v případě potřeby přijata určitá akce jako jednotlivé opatření. Jednotlivá opatření jsou založena na programových dokumentech s výjimkou případů uvedených v odstavci 3 a jiných řádně odůvodněných případech.

Vyskytnou-li se nepředvídané potřeby nebo okolnosti a financování není možné z vhodnějších zdrojů, může Komise přijmout zvláštní opatření, která nejsou stanovena v programových dokumentech.

3. Roční nebo víceleté akční plány a jednotlivá opatření lze použít k provádění akcí rychlé odezvy uvedených v čl. 4 odst. 4 písm. b) a c).
4. Komise může přijmout mimořádná opatření pomoci pro akce rychlé odezvy stanovené v čl. 4 odst. 4 písm. a).

Mimořádné opatření pomoci může trvat až 18 měsíců a v případě objektivních a neočekávaných překážek bránících jeho provedení může být dvakrát prodlouženo o další období až šesti měsíců, nejvýše na celkovou dobu 30 měsíců, jestliže nedojde ke zvýšení finanční částky určené pro dané opatření.

V případě vleklých krizí a konfliktů může Komise přijmout druhé mimořádné opatření pomoci trvající až 18 měsíců. V řádně odůvodněných případech, a pokud má kontinuita činnosti Unie zásadní význam a nemůže být zajištěna jinými prostředky, mohou být přijata další opatření.

Článek 20

Podpůrná opatření

1. Financování z prostředků Unie může pokrývat podpůrné výdaje na provádění nástroje a na dosažení jeho cílů, včetně administrativní podpory spojené s přípravnými, návaznými, monitorovacími, kontrolními, auditními a hodnoticími činnostmi nezbytnými pro provádění, jakož i výdaje v ústředí a v delegacích Unie na administrativní podporu potřebnou pro program a k řízení operací financovaných v

rámci tohoto nařízení, včetně informačních a komunikačních činností a systémů informačních technologií na úrovni organizace.

2. Nejsou-li podpůrné výdaje zahrnuty do akčních plánů nebo opatření uvedených v článku 21, Komise přijme tam, kde je to možné, podpůrná opatření. Financování z prostředků Unie v rámci podpůrných opatření může pokrývat:
 - a) studie, zasedání, poskytování informací, osvětu, školení, přípravu a výměnu zkušeností a osvědčených postupů, publikační činnost a veškeré další výdaje na správní nebo technickou pomoc nezbytnou pro programování a řízení akcí, včetně placených externích odborníků;
 - b) výzkumné a inovační činnosti a studie o příslušných otázkách a jejich šíření;
 - c) výdaje spojené se zajišťováním informačních a komunikačních činností, včetně rozvoje komunikačních strategií a sdělování a zviditelňování politických priorit Unie na úrovni organizace.

Článek 21

Přijímání akčních plánů a opatření

1. Akční plány a opatření se přijímají prostřednictvím prováděcích aktů přijatých přezkumným postupem podle čl. 35 odst. 2.
2. Postup uvedený v odstavci 1 se nevyžaduje v případě:
 - a) akčních plánů, jednotlivých opatření a podpůrných opatření, u nichž financování z prostředků Unie nepřekračuje 10 milionů EUR;
 - b) zvláštních opatření, jakož i akčních plánů a opatření přijatých za účelem provedení akcí rychlé odezvy, u nichž financování z prostředků Unie nepřekračuje 20 milionů EUR;
 - c) technických změn, pokud tyto změny nemají podstatný vliv na cíle dotčeného akčního plánu nebo opatření, jako jsou:
 - i) změna způsobu provádění;
 - ii) přerozdělení prostředků mezi různé akce obsažené v akčním plánu;
 - iii) zvýšení či snížení rozpočtu akčních plánů a opatření nejvýše o 20 % původního rozpočtu, přičemž jejich rozpočet nepřekročí 10 milionů EUR.

V případě víceletých akčních plánů a opatření se finanční limity uvedené v odst. 2 písm. a), b) a c) bodě iii) uplatňují každoročně.

Akční plány a opatření přijaté podle tohoto odstavce, s výjimkou mimořádných opatření pomoci a technických změn, se sdělují Evropskému parlamentu a členským státům prostřednictvím příslušného výboru uvedeného v článku 35 ve lhůtě jednoho měsíce od jejich přijetí.

3. Před přijetím nebo prodloužením mimořádných opatření pomoci nepřekračujících 20 milionů EUR informuje Komise Radu o jejich povaze a cílech a předpokládaných finančních částkách. Komise informuje Radu dříve, než přistoupí k zásadním změnám mimořádných opatření pomoci, která již byla přijata. V zájmu soudržnosti

vnější činnosti Unie zohlední Komise přístup přijatý Radou v rámci příslušné politiky, a to při plánování a následném provádění těchto opatření.

Komise včas řádně informuje Evropský parlament o plánování a provádění mimořádných opatření pomoci podle tohoto článku, mimo jiné o plánovaných finančních částkách, a rovněž informuje Evropský parlament o zásadních změnách nebo prodlouženích této pomoci.

4. V případě náležitě opodstatněných závažných a naléhavých důvodů, jako jsou krize, včetně přírodních nebo člověkem způsobených katastrof, bezprostředního ohrožení demokracie, právního státu, lidských práv nebo základních svobod, může Komise přijmout akční plány a opatření nebo změny existujících akčních plánů a opatření jako okamžitě použitelné prováděcí akty v souladu s postupem uvedeným v čl. 35 odst. 4.
5. Na úrovni akce se v souladu s platnými legislativními akty Unie, včetně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU⁸² a směrnice Rady 85/337/EHS⁸³, provede náležité prověření z hlediska životního prostředí, včetně dopadů na změnu klimatu a biologickou rozmanitost, které u akcí citlivých z hlediska životního prostředí, zejména v případě významné nové infrastruktury, tam, kde je to vyžadováno, zahrnuje posouzení vlivu na životní prostředí.

Tam, kde je to vhodné, se při provádění odvětvových programů použije strategické posuzování vlivů na životní prostředí. Zajistí se zapojení zainteresovaných stran do posuzování vlivů na životní prostředí a přístup veřejnosti k výsledkům tohoto posuzování.

Článek 22

Metody spolupráce

1. Jak je uvedeno ve finančním nařízení, provádí financování podle tohoto nástroje Komise buď přímo sama, prostřednictvím delegací Unie a výkonných agentur, nebo nepřímo prostřednictvím subjektů uvedených v čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení.
2. Financování podle tohoto nástroje může být poskytováno také prostřednictvím příspěvků do mezinárodních, regionálních nebo vnitrostátních fondů, jako jsou fondy zřízené nebo spravované EIB, členskými státy, partnerskými zeměmi a regiony nebo mezinárodní organizacemi nebo jinými dárci.
3. Všechny subjekty uvedené v čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení a čl. 29 odst. 1 tohoto nařízení každoročně plní svoji povinnost podávat zprávy podle článku 155 finančního nařízení. Požadavky na podávání zpráv ze strany těchto subjektů jsou stanoveny v rámcové dohodě o partnerství, dohodě o přiznání příspěvku, dohodě o rozpočtových zárukách nebo dohodě o financování.
4. Akce financované v rámci nástroje mohou být prováděny souběžným nebo sdíleným spolufinancováním.

⁸² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU ze dne 13. prosince 2011 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (kodifikované znění) (Úř. věst. L 26, 28.1.2012, s. 1).

⁸³ Směrnice Rady ze dne 27. června 1985 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (Úř. věst. L 175, 5.7.1985, s. 0040–0048).

5. V případě souběžného spolufinancování je akce rozdělena do několika zřetelně odlišitelných dílčích složek, z nichž každou financuje jiný partner takovým způsobem, že konečné použití finančních prostředků lze vždy identifikovat.
6. V případě sdíleného spolufinancování sdílejí partneři poskytující spolufinancování celkové náklady na akci a zdroje se slučují takovým způsobem, že již není možné identifikovat zdroj finančních prostředků pro konkrétní činnost provedenou jako součást akce.
7. Spolupráce mezi Uníí a jejími partnery může mít mimo jiné formu:
 - a) třístranných dohod, jimiž Unie koordinuje s třetími zeměmi financování své pomoci partnerské zemi nebo regionu;
 - b) opatření administrativní spolupráce, jako jsou partnerství mezi veřejnými institucemi, místními orgány, vnitrostátními veřejnými subjekty nebo soukromoprávními subjekty pověřenými výkonem veřejné služby v členském státě a subjekty partnerské země nebo regionu, jakož i opatření spolupráce se zapojením odborníků z veřejného sektoru členských států a jejich regionálních a místních orgánů;
 - c) příspěvků na nezbytné náklady na zřízení a spravování partnerství veřejného a soukromého sektoru;
 - d) programů na podporu odvětvových politik, kterými Unie poskytuje podporu odvětvovému programu partnerské země;
 - e) příspěvků na náklady účasti zemí v programech a akcích Unie prováděných agenturami a orgány Unie a také orgány nebo osobami pověřenými prováděním specifických akcí společné zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) podle hlavy V Smlouvy o Evropské unii;
 - f) úrokové subvence.

Článek 23

Formy financování z prostředků EU a způsoby provádění

1. Financování z prostředků Unie může být poskytnuto formami financování uvedenými ve finančním nařízení, a zejména formou:
 - a) grantů;
 - b) zadávání veřejných zakázek na služby, dodávky nebo stavební práce;
 - c) rozpočtové podpory;
 - d) příspěvků do svěřenských fondů zřízených Komisí v souladu s článkem 234 finančního nařízení;
 - e) finančních nástrojů;
 - f) rozpočtových záruk;
 - g) kombinování zdrojů;
 - h) odpuštění dluhu v kontextu mezinárodně schváleného programu na odpuštění dluhu;
 - i) finanční pomoci;

- j) placených externích odborníků.
2. Při stanovování způsobů financování, druhu příspěvku, způsobů udělování a správních ustanovení pro správu grantů zohlední Komise v rámci spolupráce se zúčastněnými stranami partnerských zemí jejich zvláštní rysy, včetně potřeb a příslušného kontextu, s cílem oslovit co nejširší škálu těchto zúčastněných stran a reagovat na jejich potřeby. V souladu s finančním nařízením jsou podporovány zvláštní způsoby, jako jsou dohody o partnerství, schválení finanční podpory pro třetí strany, přímé udělování nebo výzvy k podávání návrhů s omezenou způsobilostí či jednorázové částky, jednotkové náklady a paušální financování a také financování nesouvisející s náklady, jak je uvedeno v čl. 125 odst. 1 finančního nařízení.
3. Kromě případů uvedených v článku 195 finančního nařízení lze postup přímého udělování použít v případě:
- a) grantů nízké hodnoty pro obránce lidských práv k financování naléhavých činností zaměřených na ochranu, případně bez potřeby spolufinancování;
 - b) grantů, případně bez potřeby spolufinancování, na financování akcí v nejobtížnějších podmínkách, pokud by zveřejnění výzvy k podávání návrhů bylo nevhodné, včetně situací, které se vyznačují značným deficitem základních svobod, ve kterých je nejvíce ohrožena bezpečnost lidí, nebo ve kterých organizace na ochranu lidských práv a obránci lidských práv působí v nejsložitějších podmínkách. Hodnota těchto grantů nepřesáhne 1 000 000 EUR a doba jejich trvání je až 18 měsíců, přičemž může být prodloužena o dalších 12 měsíců v případě objektivních a nečekaných překážek při jejich provádění;
 - c) grantů pro Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva a také pro Globální kampus, Evropské meziuniverzitní centrum pro lidská práva a demokratizaci, jež nabízí evropský magisterský studijní program v oblasti lidských práv a demokratizace, a jeho síť partnerských univerzit umožňujících získání postgraduálního vzdělání v oblasti lidských práv, včetně stipendií pro studenty a obránce lidských práv ze třetích zemí.

Rozpočtová podpora uvedená v odst. 1 písm. c), mimo jiné prostřednictvím smluv o provádění odvětvových reforem, je založena na odpovědnosti země, vzájemné odpovědnosti a sdílené oddanosti všeobecně platným hodnotám, demokracii, lidským právům a právnímu státu, a jejím cílem je posílit partnerství mezi Uníí a partnerskými zeměmi. Zahrnuje posílený politický dialog, rozvoj kapacit a zlepšenou správu, které doplňují úsilí partnerů shromáždit více prostředků a lépe je vynakládat za účelem podpory udržitelného a inkluzivního hospodářského růstu, tvorbu pracovních míst a vymýcení chudoby.

Jakékoli rozhodnutí o poskytnutí rozpočtové podpory musí vycházet z politik rozpočtové podpory dohodnutých Uníí, souboru jasných kritérií způsobilosti a důkladného posouzení rizik a přínosů.

4. Rozpočtová podpora je diferencována tak, aby lépe reagovala na politickou, hospodářskou a sociální situaci dané partnerské země, se zohledněním nestabilních situací.

Při poskytování rozpočtové podpory v souladu s článkem 236 finančního nařízení Komise jasně stanoví a monitoruje kritéria pro podmíněnost rozpočtové podpory, včetně pokroku v reformách a transparentnosti, a podporuje rozvoj parlamentní kontroly, vnitrostátních kapacit pro provádění auditu a zvýšenou transparentnost a přístup veřejnosti k informacím.

5. Vyplácení rozpočtové podpory je založeno na ukazatelích, které ukazují uspokojivý pokrok směrem k dosažení cílů dohodnutých s dotčenou partnerskou zemí.
6. Finanční nástroje podle tohoto nařízení mohou mít formy například úvěrů, záruk, vlastního kapitálu či kvazikapitálu, investic nebo účasti a nástrojů pro sdílení rizik, kdykoli je to možné a v souladu se zásadami stanovenými v čl. 209 odst. 1 finančního nařízení pod vedením EIB, některé mnohostranné evropské finanční instituce, jako je Evropská banka pro obnovu a rozvoj, nebo některé dvoustranné evropské finanční instituce, například dvoustranné rozvojové banky, a jsou případně sdruženy s dalšími formami finanční podpory od členských států i třetích zemí.

Příspěvky pro finanční nástroje Unie podle tohoto nařízení mohou poskytovat členské státy a rovněž každý subjekt uvedený v čl. 62 odst. 1 písm. c) finančního nařízení.
7. Pro účely provádění a podávání zpráv mohou být tyto finanční nástroje seskupeny do tzv. facilit.
8. Na financování z prostředků Unie se nevztahují zvláštní daně, cla ani poplatky a poskytnutí této pomoci nevede k jejich výběru.
9. Daně, cla a poplatky ukládané partnerskými zeměmi mohou být způsobilé pro financování podle tohoto nařízení.

Článek 24 ***Způsobilé osoby a subjekty***

1. Účast na zadávacím řízení, postupech udělování grantů a cen pro akce financované v rámci zeměpisných programů a programů pro organizace občanské společnosti a globální výzvy je otevřena všem právním subjektům, které jsou státními příslušníky dále uvedených zemí nebo území, přičemž v případě právnických osob platí, že musí být v těchto zemích a na těchto územích rovněž skutečně usazeny:
 - a) členské státy, příjemci uvedení v nařízení (EU) .../...(NPP III) a smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru;
 - b) partnerské země sousedství a Ruská federace, pokud příslušný postup probíhá v kontextu programů uvedených v příloze I, kterých se účastní;
 - c) rozvojové země a území, jak jsou uvedeny v seznamu příjemců oficiální rozvojové pomoci zveřejněném Výborem pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj, které nejsou členy skupiny G20, a zámořské země a území vymezené v rozhodnutí Rady .../... (EU);
 - d) rozvojové země, jak jsou uvedeny v seznamu příjemců oficiální rozvojové pomoci, které jsou členy skupiny zemí G20, a další země a území, pokud příslušný postup probíhá v rámci akce financované Unií podle tohoto nařízení, které se účastní;
 - e) země, pro které Komise stanoví přístup k vnějšímu financování na základě vzájemnosti; tento přístup může být udělen na omezenou dobu alespoň jednoho roku, přiznává-li země způsobilost za stejných podmínek subjektům z Unie a subjektům ze zemí způsobilých podle tohoto nařízení; Komise rozhodne o přístupu na základě vzájemnosti a o délce jeho trvání po konzultaci s dotčenou přijímající zemí nebo zeměmi;

- f) členské země Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj v případě smluv prováděných v některé z nejméně rozvinutých zemí nebo silně zadlužených chudých zemí, jak jsou uvedeny v seznamu příjemců oficiální rozvojové pomoci.
2. Aniž jsou dotčena omezení vyplývající z povahy a cílů akce, je účast na zadávacím řízení, na řízení o udělení grantů a cen, jejichž předmětem jsou akce financované v rámci programů v oblasti lidských práv a demokracie a stability a míru, jakož i akce rychlé odezvy, otevřená a nevztahují se na ni žádná omezení.
 3. Veškeré dodávky a materiály financované v rámci tohoto nařízení mohou pocházet z jakékoli země.
 4. Pravidla stanovená v tomto článku se nevztahují na fyzické osoby a ani jim nekladou omezení týkající se státní příslušnosti, pokud jsou tyto osoby zaměstnané způsobilým dodavatelem či případně subdodavatelem, nebo jsou s nimi jinak smluvně vázány.
 5. U akcí, které spolufinancuje subjekt nebo které jsou prováděny v rámci přímého řízení nebo v rámci nepřímého řízení společně se subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 písm. c) bodech ii) až viii) finančního nařízení, se použijí rovněž pravidla určující způsobilost daných subjektů.
 6. Pokud dárce poskytují financování pro svěřenský fond zřízený Komisí nebo prostřednictvím vnějších účelově vázaných příjmů, uplatňují se pravidla způsobilosti uvedená ve zřizovacím aktu svěřenského fondu, nebo v případě vnějších účelově vázaných příjmů, uvedená v dohodě s dárce.
 7. V případě akcí financovaných podle tohoto nařízení a jiným programem Unie se způsobilé subjekty podle jakéhokoli z těchto programů považují za způsobilé.
 8. V případě akcí pro více zemí se za způsobilé mohou považovat právní subjekty, které jsou státními příslušníky zemí a území, na něž se vztahuje daná akce, nebo v případě právnických osob právní subjekty skutečně usazené v těchto zemích a územích.
 9. Pravidla způsobilosti podle tohoto článku mohou být omezena s ohledem na státní příslušnost, zeměpisnou polohu nebo povahu žadatelů, jestliže taková omezení vyžaduje zvláštní povaha a cíle akce a jsou-li nezbytná pro její účinné provádění.
 10. Uchazeči, žadatelé a zájemci z nezpůsobilých zemí mohou být přijati za způsobilé v případě naléhavosti nebo nedostupnosti služeb na trzích dotčených zemí či území nebo v jiných řádně odůvodněných případech, ve kterých by použití pravidel způsobilosti znemožňovalo nebo výrazně ztěžovalo realizaci akce.
 11. V zájmu podpory místních kapacit, trhů a nákupů jsou upřednostňováni místní a regionální dodavatelé v případě, že finanční nařízení umožňuje zadání zakázky na základě jediné nabídky. Ve všech ostatních případech musí být účast místních a regionálních dodavatelů podporována v souladu s příslušnými ustanoveními uvedeného nařízení.
 12. Podle programu pro demokracii a lidská práva je jakýkoli subjekt, na který se nevztahuje definice právního subjektu v čl. 2 bodě 6, způsobilý, je-li to nezbytné s ohledem na intervenční oblasti tohoto programu.

Článek 25

Přenesené prostředky, roční splátky, prostředky na závazky, zpětné úhrady a příjmy vytvářené finančními nástroji

1. Kromě ustanovení čl. 12 odst. 2) finančního nařízení se prostředky na závazky a na platby podle tohoto nařízení přenášejí automaticky a mohou být přiděleny na závazky do 31. prosince následujícího rozpočtového roku. Přenesené částky se poprvé použijí v následujícím rozpočtovém roce.

Komise informuje Evropský parlament a Radu o přenesených prostředcích na závazky v souladu s čl. 12 odst. 6 finančního nařízení.

2. Pro účely článku 15 finančního nařízení, jenž se týká opětovného poskytnutí prostředků, se prostředky na závazky odpovídající objemu, v jakém bylo přidělení prostředků na závazek zrušeno v důsledku úplného či částečného neuskutečnění akce podle tohoto nařízení, opětovně poskytnou ve prospěch původní rozpočtové položky.

Má se za to, že odkazy na článek 15 finančního nařízení v čl. 12 odst. 1 písm. b) nařízení, kterým se stanoví víceletý finanční rámec, zahrnují odkaz na tento odstavec pro účely tohoto nařízení.

3. Rozpočtové závazky na akce trvající déle než jeden rozpočtový rok mohou být rozděleny na roční splátky v průběhu několika let v souladu s čl. 112 odst. 2 finančního nařízení.

Třetí pododstavec čl. 114 odst. 2 finančního nařízení se na tyto víceleté akce nevztahuje. Komise automaticky zruší kteroukoli část rozpočtového závazku na akci, která do 31. prosince pátého roku po roce, v němž byl rozpočtový závazek přijat, nebyla použita k předběžnému financování ani k provedení průběžných plateb nebo u níž nebyl předložen certifikovaný výkaz výdajů ani žádost o platbu.

Odstavec 2 tohoto článku se použije rovněž na roční splátky.

4. Odchylně od čl. 209 odst. 3 finančního nařízení se splátky a příjmy generované finančním nástrojem přiřadí do původní rozpočtové položky jako vnitřní účelově vázané příjmy po odečtení nákladů řízení a poplatků za řízení. Komise jednou za pět let posoudí přínos stávajících finančních nástrojů k naplňování cílů Unie a jejich účelnost.

KAPITOLA IV

EFSD+, rozpočtové záruky a finanční pomoc třetím zemím

Článek 26

Oblast působnosti a financování

1. Z finančního krytí uvedeného v čl. 6 odst. 2 písm. a) se financuje Evropský fond pro udržitelný rozvoj plus (EFSD+) a záruka pro vnější činnost.

V souladu s příslušnými orientačními programovými dokumenty je účelem EFSD+ jakožto integrovaného finančního balíčku, který zabezpečuje finanční kapacitu podle způsobů provádění stanovených v čl. 23 odst. 1 písm. a), e), f) a g), podpora investic a zlepšení přístupu k financování, aby se posílil udržitelný a inkluzivní hospodářský a sociální rozvoj a prosazovala socioekonomická odolnost v partnerských zemích se zvláštním zaměřením na vymýcení chudoby, udržitelný a inkluzivní růst, vytváření

důstojných pracovních míst, hospodářské příležitosti, dovednosti a podnikání, socioekonomická odvětví, mikropodniky a malé a střední podniky, jakož i řešení konkrétních socioekonomických základních příčin nelegální migrace. Zvláštní pozornost je věnována zemím, které byly označeny jako nestabilní země nebo země zasažené konfliktem, nejméně rozvinuté země a silně zadlužené chudé země.

2. Záruka pro vnější činnost podporuje operace EFSD+ kryté rozpočtovými zárukami v souladu s články 27, 28 a 29 tohoto nařízení, makrofinanční pomoc a úvěry poskytované třetím zemím uvedeným v čl. 10 odst. 2 nařízení o evropském nástroji pro jadernou bezpečnost.

3. V rámci záruky pro vnější činnost může Unie ručit za operace podepsané mezi 1. lednem 2021 do 31. prosincem 2027 až do výše 60 000 000 000 EUR.

4. Míra tvorby rezerv se pohybuje v rozmezí od 9 % do 50 % v závislosti na typu operací.

Míra tvorby rezerv pro záruku pro vnější činnost činí 9 % pro makrofinanční pomoc Unie a pro rozpočtové záruky, které kryjí rizika vlád spojená s úvěrovými operacemi.

Míry tvorby rezerv se přezkoumávají každé tři roky od data použitelnosti tohoto nařízení stanoveného v článku 40. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 34 za účelem změny těchto měr.

5. Záruka pro vnější činnost se považuje za jednu jistotu ve společném rezervním fondu zřízeném článkem 212 finančního nařízení.

6. EFSD+ a záruka pro vnější činnost může podpořit finanční a investiční operace v partnerských zemích v zeměpisných oblastech uvedených v čl. 4 odst. 2. Tvorba rezerv na záruku pro vnější činnost je financována z rozpočtu příslušných zeměpisných programů stanovených v čl. 6 odst. 2 písm. a) a tyto rezervy se převedou do společného rezervního fondu. Z EFSD+ a záruky pro vnější činnost mohou být rovněž podporovány operace v zemích, které jsou příjemci podpory, uvedených v příloze I nařízení o NPP III. Prostředky pro tyto operace podle EFSD+ a pro tvorbu rezerv na záruku pro vnější činnost jsou poskytovány z nařízení o NPP. Tvorba rezerv na záruku pro vnější činnost na úvěry pro třetí země uvedená v čl. 10 odst. 2 nařízení o EINS je financována z nařízení o evropském nástroji pro jadernou bezpečnost.

7. Tvorba rezerv uvedená v čl. 211 odst. 2 finančního nařízení vychází z celkových nesplacených závazků Unie vyplývajících z každé operace, včetně operací podepsaných před rokem 2021 a zaručených Unií. Požadovaná roční částka na tvorbu rezerv může být vytvořena na období až sedmi let.

8. Rozvaha aktiv ke dni 31. prosince 2020 v záručním fondu EFSD zřízeném nařízením Evropského parlamentu a Rady EU 2017/1601 a v Záručním fondu pro vnější vztahy zřízeném nařízením Rady (ES, Euratom) č. 480/2009 se převede do společného rezervního fondu za účelem tvorby rezerv pro jeho příslušné operace v rámci stejné jedné záruky stanovené v odstavci 4 tohoto článku.

Způsobilost a výběr operací a protistran

1. Finanční a investiční operace způsobilé pro podporu prostřednictvím záruky pro vnější činnost musí být v souladu s politikami Unie, jakož i se strategiemi a politikami partnerských zemí. Podporují zejména cíle, obecné zásady a rámec politiky tohoto nařízení a příslušné orientační programové dokumenty s náležitým zohledněním prioritních oblastí stanovených v příloze V.
2. Záruka pro vnější činnost podporuje finanční a investiční operace, které jsou v souladu s podmínkami stanovenými v čl. 209 odst. 2 písm. a) až c) finančního nařízení a které:
 - a) zajišťují doplňkovost s dalšími iniciativami;
 - b) jsou ekonomicky a finančně životaschopné, s patřičným přihlédnutím k možné podpoře a spolufinancování ze strany soukromých i veřejných partnerů projektu, a současně zohledňují konkrétní podmínky fungování a kapacity zemí, které byly označeny jako nestabilní země nebo země zasažené konfliktem, nejméně rozvinuté země a silně zadlužené chudé země, kterým mohou být poskytnuty výhodnější podmínky;
 - c) jsou technicky proveditelné a jsou udržitelné z environmentálního a sociálního hlediska;
3. Záruka pro vnější činnost se použije na krytí rizik pro tyto nástroje:
 - a) úvěry, včetně úvěrů v místní měně a úvěry v rámci makrofinanční pomoci;
 - b) záruky;
 - c) protizáruky;
 - d) nástroje kapitálového trhu;
 - e) jakoukoli jinou formu financování nebo úvěrového posílení, pojištění a kapitálové nebo kvazikapitálové účasti.
4. S podmínkou souhlasu Komise v souladu s článkem 28 tohoto nařízení jsou způsobilými protistranami pro účely záruky pro vnější činnost protistrany uvedené v čl. 208 odst. 4 finančního nařízení, včetně protistran ze třetích zemí přispívajících na záruku pro vnější činnost. Kromě toho a odchýlně od čl. 62 odst. 2 písm. c) finančního nařízení jsou pro účely záruky pro vnější činnost způsobilé soukromoprávní subjekty členského státu nebo třetí země, které přispěly na tuto záruku v souladu s článkem 28 a které poskytují přiměřenou jistotu o finanční kapacitě.
5. Způsobilé protistrany musí vyhovět pravidlům a podmínkám stanoveným v čl. 62 odst. 2 písm. c) finančního nařízení. V případě soukromoprávních subjektů členského státu nebo třetí země, které přispívaly na záruku pro vnější činnost v souladu s článkem 28 tohoto nařízení, se dává přednost těm, které poskytnou informace o environmentálních a sociálních kritériích, jakož i o kritériích týkajících se správy a řízení společností.

Komise zajišťuje účinné, efektivní a spravedlivé využívání zdrojů dostupných mezi způsobilými protistranami a zároveň podporuje spolupráci mezi nimi.

Komise zajistí spravedlivé zacházení se všemi způsobilými protistranami a také to, aby v žádném období provádění fondu EFSD+ nedocházelo ke střetu zájmů. Aby

byla zajištěna doplňkovost, může si Komise od způsobilých protistran vyžádat veškeré důležité informace o jejich operacích probíhajících mimo EFSD+.

6. Komise vybere způsobilé protistrany v souladu s článkem 154 finančního nařízení, přičemž řádně zohlední:
 - a) doporučení strategické a regionální rady v souladu s přílohou VI;
 - b) cíle investičního okna;
 - c) zkušenosti a kapacitu řízení rizik způsobilé protistrany;
 - d) výši vlastních zdrojů a spolufinancování ze strany soukromého sektoru, které je způsobilá protistrana připravena mobilizovat pro investiční okno.
7. Komise vytvoří investiční okna pro regiony, konkrétní partnerské země nebo pro oboje, pro konkrétní odvětví nebo pro konkrétní projekty, konkrétní kategorie konečných příjemců nebo pro oboje, jež mají být financována tímto nařízením a pokryta zárukou pro vnější činnost až do stanovené výše. Komise informuje Evropský parlament a Radu o tom, nakolik jsou investiční okna v souladu s tímto článkem, a o jejich podrobných finančních prioritách. Veškeré žádosti o finanční podporu v rámci investičních oken se podávají Komisi.

Volba investičních oken musí být řádně odůvodněna analýzou selhání trhu nebo nepříznivých investičních situací. Tuto analýzu provede Komise ve spolupráci s potenciálně způsobilými protistranami a zúčastněnými stranami.

Způsobilé protistrany mohou poskytnout nástroje uvedené v odstavci 3 v rámci investičního okna nebo individuálního projektu spravovaného způsobilou protistranou. Nástroje mohou být poskytnuty ve prospěch partnerských zemí, včetně nestabilních zemí nebo zemí zasažených konfliktem nebo zemí, jež čelí problémům při rekonstrukci a obnově po skončení konfliktu, ve prospěch orgánů těchto partnerských zemí, včetně jejich veřejných národních i soukromých místních bank a finančních institucí, jakož i ve prospěch subjektů soukromého sektoru těchto partnerských zemí.
8. Komise porovná operace podporované prostřednictvím záruky pro vnější činnost s kritérii způsobilosti uvedenými v odstavci 2 a 3 a bude se přitom pokud možno opírat o stávající systémy pro měření výsledků, které mají způsobilé protistrany zavedeny. Komise každoročně zveřejňuje výsledky svého hodnocení každého investičního okna.
9. Komisi je svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 34, pokud jde o doplnění nebo změnu prioritních oblastí uvedených v příloze V a správu EFSD+ v příloze VI.

Článek 28

Příspěvek dalších dárců na záruku pro vnější činnost

1. Na záruku pro vnější činnost mohou přispívat členské státy, třetí země a jiné třetí strany.

Odchylně od čl. 218 odst. 2 druhého pododstavce finančního nařízení mohou smluvní strany Dohody o Evropském hospodářském prostoru přispívat ve formě záruk nebo v hotovosti.

Příspěvek třetích zemí jiných než smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru a jiných třetích stran je poskytován v hotovosti a podléhá schválení Komisí.

Komise o potvrzených příspěvcích neprodleně informuje Evropský parlament a Radu.

Na žádost členských států mohou být jejich příspěvky vyčleněny na zahájení akcí v konkrétních regionech, zemích, odvětvích nebo v rámci stávajících investičních oken.

2. Příspěvky ve formě záruky nepřekročí 50 % částky uvedené v čl. 26 odst. 2 tohoto nařízení.

Z příspěvků členských států a smluvních stran Dohody o Evropském hospodářském prostoru poskytnutých ve formě záruky lze čerpat pro účely plateb v rámci čerpání záruky teprve poté, co bylo financování ze souhrnného rozpočtu Unie zvýšené o další příspěvky v hotovosti použito na platby uskutečněné v rámci čerpání záruk.

Na pokrytí čerpání záruky lze bez ohledu na jeho vyčlenění použít jakýkoli příspěvek.

Dohoda o příspěvcích se uzavírá mezi Komisí jednající jménem Unie a příspěvatelem a obsahuje zejména ustanovení týkající se platebních podmínek.

Článek 29

Provádění dohod o záruce pro vnější činnost

1. Komise jménem Unie uzavře dohody o záruce pro vnější činnost se způsobilými protistranami vybranými v souladu s článkem 27. Dohody mohou být uzavřeny s konsorciem dvou nebo více způsobilých protistran.
2. Pro každé investiční okno se mezi Komisí a vybranou způsobilou protistranou nebo vybranými způsobilými protistranami uzavře jedna nebo více dohod o záruce pro vnější činnost. Za účelem řešení specifických potřeb může být navíc záruka pro vnější činnost poskytnuta pro jednotlivé finanční nebo investiční operace.

Veškeré dohody o záruce pro vnější činnost se na vyžádání zpřístupní Evropskému parlamentu a Radě s přihlédnutím k ochraně důvěrných a obchodně citlivých informací.

3. Dohody o záruce pro vnější činnost obsahují zejména:
 - a) podrobná pravidla týkající se krytí, požadavků, způsobilosti, způsobilých protistran a postupů;
 - b) podrobná pravidla pro poskytování záruky pro vnější činnost, včetně způsobů krytí a jejího vymezeného krytí portfolií a projektů konkrétních druhů nástrojů, a rovněž analýzy rizik projektů a jejich portfolií, mimo jiné na odvětvové, regionální a celostátní úrovni;
 - c) zmínku o cílech a účelu tohoto nařízení, posouzení potřeb a uvedení očekávaných výsledků, s přihlédnutím k podpoře sociální odpovědnosti podniků a odpovědného podnikání;

- d) protiplnění za záruku, které má odrážet míru rizika, a možnosti, aby protiplnění bylo v odůvodněných případech v zájmu poskytnutí výhodnějších podmínek částečně dotováno;
 - e) požadavky pro využívání záruky pro vnější činnost, včetně platebních podmínek, jako jsou zvláštní časové rámce, úroky ze splatných částek, náklady a náklady spojené s vymáháním a případně nezbytná ujednání týkající se likvidity;
 - f) postupy týkající se pohledávek, mimo jiné včetně rozhodných událostí a čekacích lhůt, a postupů ohledně vymáhání pohledávek;
 - g) povinnosti monitorování, podávání zpráv a hodnocení;
 - h) jasný a přístupný postup pro podávání stížností třetími stranami, které by mohly být dotčeny uplatňováním projektů podporovaných prostřednictvím záruky pro vnější činnost.
4. Schválení finančních a investičních operací provádí způsobilá protistrana podle svých vlastních pravidel a postupů a v souladu s podmínkami dohody o záruce pro vnější činnost.
5. Záruka pro vnější činnost může pokrývat:
- a) v případě dluhových nástrojů jistiny a veškeré úroky a částky, které jsou splatné ve prospěch vybrané způsobilé partnerské strany, které však tato strana v souladu s podmínkami finančních operací po okamžiku selhání neobdržela;
 - b) v případě kapitálových investic investované částky a s nimi spojené náklady na financování;
 - c) v případě ostatních finančních a investičních operací podle čl. 27 odst. 2 použité částky a s nimi spojené náklady na financování;
 - d) veškeré související náklady a náklady na vymáhání spojené se selháním, pokud nejsou odečteny od výnosů z vymáhání.
6. Pro účely kontroly účetnictví, podávání zpráv o rizicích krytých zárukou pro vnější činnost a v souladu s čl. 209 odst. 4 finančního nařízení předkládají způsobilé protistrany, s nimiž byla uzavřena dohoda o záruce, Komisi a Účetnímu dvoru jednou ročně finanční zprávu o finančních a investičních operacích, na něž se vztahuje toto nařízení, auditovanou nezávislým externím auditorem, obsahující mimo jiné informace o:
- a) posouzení rizik finančních a investičních operací způsobilých protistran, včetně informací týkajících se závazků Unie měřených v souladu s účetními pravidly uvedenými v článku 80 finančního nařízení a IPSAS;
 - b) neuhrazených finančních závazcích Unie vyplývajících z operací EFSD+ poskytnutých způsobilým protistranám na jejich finanční a investiční operace, rozčleněné podle jednotlivých operací.
7. Způsobilé protistrany na vyžádání poskytnou Komisi veškeré další informace nezbytné k plnění povinností Komise v souvislosti s tímto nařízením.
8. Komise podává zprávu o finančních nástrojích, rozpočtových zárukách, finanční pomoci v souladu s články 241 a 250 finančního nařízení. Za tímto účelem způsobilé protistrany poskytnou každý rok Komisi informace nezbytné k plnění povinností Komise v souvislosti s tímto nařízením.

Článek 30
Kapitálová účast v rozvojové bance

Finanční krytí na zeměpisné programy uvedené v čl. 6 odst. 2 písm. a) lze využít jako příspěvek ke kapitálové dotaci evropských a jiných rozvojových finančních institucí.

KAPITOLA V
Monitorování, podávání zpráv a hodnocení

Článek 31
Monitorování a podávání zpráv

1. Ukazatele pro podávání zpráv o pokroku, jehož bylo dosaženo v rámci tohoto nařízení při plnění specifických cílů uvedených v článku 3, jsou stanoveny v příloze VII v souladu s ukazateli cílů udržitelného rozvoje. Jako základ pro posouzení toho, do jaké míry bylo dosaženo stanovených cílů, se použijí hodnoty ukazatelů k 1. lednu 2021.
2. Komise pravidelně monitoruje své akce a posuzuje pokrok v plnění očekávaných výsledků, včetně výstupů a výsledků.

Pokrok s ohledem na očekávané výsledky by měl být monitorován na základě jasných, transparentních a případně měřitelných ukazatelů. Používá se omezený počet ukazatelů, aby se usnadnilo včasné podávání zpráv.
3. Společné rámce pro výsledky zahrnuté do společných programových dokumentů, které splňují kritéria stanovená v čl. 12 odst. 4, poskytují základ pro společné monitorování realizace kolektivní podpory pro partnerskou zemi, které provádí Unie a členské státy.

Systém vykazování výkonnosti zajistí, aby údaje pro monitorování provádění programu a jeho výsledků byly shromažďovány účinně, efektivně a včas. Za tímto účelem se příjemcům finančních prostředků Unie uloží přiměřené požadavky na vykazování.
4. Komise posoudí pokrok dosažený při provádění tohoto nařízení. Počínaje rokem 2022 předkládá Komise Evropskému parlamentu a Radě výroční zprávu o plnění cílů tohoto nařízení prostřednictvím ukazatelů, jimiž se měří dosažené výsledky a účinnost nařízení. Tato zpráva se předkládá rovněž Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů.
5. Tato výroční zpráva obsahuje informace týkající se předchozího roku, pokud jde o financovaná opatření, o výsledky monitorování a hodnocení, o zapojení příslušných partnerů a provádění rozpočtových závazků a prostředků na platby rozčleněné podle jednotlivých zemí, regionů a odvětví spolupráce. Posoudí se v ní výsledky financování z prostředků Unie, pokud možno za použití konkrétních a měřitelných ukazatelů jeho úlohy při dosahování cílů tohoto nařízení. U rozvojové spolupráce posoudí zpráva, je-li to možné a relevantní, i dodržování zásad účinnosti rozvoje, a to i u inovativních finančních nástrojů.
6. Výroční zpráva vypracovaná v roce 2021 musí obsahovat souhrnné informace z výročních zpráv týkajících se období 2014–2020 o veškerém financování podle

nařízení uvedených v čl. 40 odst. 2, včetně vnějších účelově vázaných příjmů a příspěvků do svěrenských fondů, včetně rozčlenění výdajů podle zemí, využití finančních nástrojů, závazků a plateb. Uvedená zpráva odráží hlavní získané poznatky a reakce na doporučení z externích hodnocení provedených v předchozích letech.

7. Odhad celkových ročních výdajů na opatření v oblasti změny klimatu a biologické rozmanitosti se provede na základě přijatých orientačních programových dokumentů. Finanční prostředky přidělené podle tohoto nařízení jsou předmětem každoročního systému sledování založeného na metodice Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj („ukazatele z Ria“), aniž by bylo vyloučeno použití přesnějších metodik, jsou-li dostupné; tento systém je začleněn do stávající metodiky řízení výkonnosti programů Unie, aby bylo možné vyčíslit výdaje vztahující se k opatřením v oblasti změny klimatu a biologické rozmanitosti na úrovni akčních plánů a opatření uvedených v článku 19 a zaznamenaných do hodnocení a výročních zpráv.
8. Komise zveřejní informace o rozvojové spolupráci na základě uznávaných mezinárodních norem.
9. Aby bylo možné zajistit účinné posouzení pokroku, jehož bylo dosaženo v rámci tohoto nařízení při plnění jeho cílů, je Komisi svěřena pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci v souladu s článkem 34 za účelem změny přílohy VII s cílem přezkoumat nebo doplnit ukazatele, je-li to považováno za nezbytné, a za účelem doplnění tohoto nařízení o ustanovení týkající se zavedení rámce pro monitorování a hodnocení.

Článek 32 **Hodnocení**

1. Průběžné hodnocení tohoto nařízení se provede, jakmile je k dispozici dostatek informací o jeho provádění, avšak nejpozději do čtyř let od začátku provádění nástroje.

Hodnocení se případně zakládají na zásadách osvědčených postupů Výboru pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a jejich účelem je stanovit, zda byly splněny specifické cíle, a navrhnout doporučení pro zlepšení budoucích akcí.

2. Na konci provádění nařízení, avšak nejpozději do čtyř let po skončení období uvedeného v článku 1 provede Komise závěrečné hodnocení nařízení. Toto hodnocení posoudí příspěvek Unie k dosažení cílů tohoto nařízení s přihlédnutím k ukazatelům, kterými se měří dosažené výsledky, a ke všem zjištěním a závěrům týkajícím se dopadu tohoto nařízení.

Zpráva o závěrečném hodnocení se zabývá rovněž efektivností, přidanou hodnotou, rozsahem zjednodušení, vnitřní a vnější soudržností a trvající relevantností cílů tohoto nařízení.

Konkrétním účelem zprávy o závěrečném hodnocení je zdokonalit provádění financování z prostředků Unie. Obsahuje informace týkající se rozhodnutí o obnovení, úpravě či pozastavení druhů akcí prováděných v rámci nařízení.

Zpráva o závěrečném hodnocení rovněž obsahuje souhrnné informace z příslušných výročních zpráv o veškerém financování, které se řídí tímto nařízením,

včetně vnějších účelově vázaných příjmů a příspěvků do svěřenských fondů, včetně rozčlenění výdajů podle příjímajících zemí, využití finančních nástrojů, závazků a plateb.

Komise sdělí závěry hodnocení spolu se svými připomínkami Evropskému parlamentu, Radě a členským státům prostřednictvím příslušného výboru uvedeného v článku 35. Konkrétní hodnocení mohou být na žádost členských států projednána v uvedeném výboru. Výsledky se zohlední při sestavování programů a přidělování zdrojů.

Komise zapojí ve vhodném rozsahu všechny příslušné zúčastněné strany do procesu hodnocení financování z prostředků Unie podle tohoto nařízení a může tam, kde je to vhodné, usilovat o provedení společných hodnocení s členskými státy s úzkým zapojením partnerských zemí.

3. V souladu se zvláštními ustanoveními finančního nařízení týkajícími se podávání zpráv Komise do 31. prosince 2025 a poté každé tři roky zhodnotí využívání záruky pro vnější činnost a její fungování. Komise svou hodnotící zprávu předloží Evropskému parlamentu a Radě. K této hodnotící zprávě bude přiloženo stanovisko Účetního dvora.

HLAVA III

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 33

Účast země nebo území, na které se nevztahuje toto nařízení

1. V řádně odůvodněných případech, a pokud akce, která má být provedena, je celosvětové, regionální, transregionální nebo přeshraniční povahy, může Komise v rámci příslušných víceletých orientačních programů nebo příslušných akčních plánů či opatření rozhodnout rozšířit působnost akcí i na země a území, na které se toto nařízení podle článku 4 nevztahuje, aby se zajistila soudržnost a účinnost financování z prostředků Unie nebo podpořila regionální a transregionální spolupráce.
2. Komise může začlenit zvláštní finanční příděl za účelem pomoci partnerským zemím a regionům při posilování jejich spolupráce se sousedními nejvzdálenějšími regiony Unie a se zámořskými zeměmi a územími, na něž se vztahuje rozhodnutí Rady *rozhodnutí o ZZÚ*. Toto nařízení může za tímto účelem a na základě reciprocity a proporcionality, pokud jde o výši financování z *rozhodnutí o ZZÚ* a/nebo *nařízení o EÚS*, případně přispět k akcím prováděným partnerskou zemí nebo regionem nebo jiným subjektem podle tohoto nařízení, zemí, územím nebo jiným subjektem podle *rozhodnutí o ZZÚ*, nebo nejvzdálenějším regionem Unie v rámci společných operačních programů či opatření stanovených a prováděných podle *nařízení o EÚS*.

Článek 34

Výkon přenesené pravomoci

1. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci je svěřena Komisi za podmínek stanovených v tomto článku.

2. Pravomoc přijímat akty v přenesené pravomoci uvedená v čl. 4 odst. 6, čl. 26 odst. 3, čl. 27 odst. 9 a čl. 31 odst. 9 je svěřena Komisi na dobu platnosti tohoto nařízení.
3. Evropský parlament nebo Rada mohou přenesení pravomoci uvedené v čl. 4 odst. 6, čl. 26 odst. 3, čl. 27 odst. 9 a čl. 31 odst. 9 kdykoli zrušit. Rozhodnutím o zrušení se ukončuje přenesení pravomoci v něm blíže určené. Rozhodnutí nabývá účinku prvním dnem po zveřejnění v *Úředním věstníku Evropské unie*, nebo k pozdějšímu dni, který je v něm upřesněn. Nedotýká se platnosti již platných aktů v přenesené pravomoci.
4. Před přijetím aktu v přenesené pravomoci Komise vede konzultace s odborníky jmenovanými jednotlivými členskými státy v souladu se zásadami stanovenými v interinstitucionální dohodě ze dne 13. dubna 2016 o zdokonalení tvorby právních předpisů.
5. Přijetí aktu v přenesené pravomoci Komise neprodleně oznámí současně Evropskému parlamentu a Radě.
6. Akt v přenesené pravomoci přijatý podle čl. 4 odst. 6, čl. 26 odst. 3, čl. 27 odst. 9 a čl. 31 odst. 9 vstoupí v platnost, pouze pokud proti němu Evropský parlament nebo Rada nevysloví námitky ve lhůtě dvou měsíců ode dne, kdy jim byl tento akt oznámen, nebo pokud Evropský parlament i Rada před uplynutím této lhůty informují Komisi o tom, že námitky nevysloví. Z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady se tato lhůta prodlouží o dva měsíce.

Článek 35

Výbor

1. Komisi je nápomocen Výbor pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci. Tento výbor je výborem ve smyslu nařízení (EU) č. 182/2011.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 5 nařízení (EU) č. 182/2011.
3. Má-li být o stanovisku výboru rozhodnuto písemným postupem, ukončuje se tento postup bez výsledku, pokud o tom ve lhůtě pro vydání stanoviska rozhodne předseda výboru nebo pokud o to požádá prostá většina členů výboru.
4. Odkazuje-li se na tento odstavec, použije se článek 8 nařízení (EU) č. 182/2011 ve spojení s článkem 5 uvedeného nařízení.
5. Přijaté rozhodnutí zůstává v platnosti po dobu trvání přijatého nebo pozměněného dokumentu, akčního programu nebo opatření.
6. Jednání výboru se u otázek týkajících se Evropské investiční banky účastní její pozorovatel.

Článek 36

Informace, komunikace a publicita

1. Příjemci finančních prostředků Unie uvádějí původ a zajišťují viditelnost těchto prostředků, zejména při propagaci akcí a jejich výsledků tím, že poskytují ucelené, účinné a přiměřené informace různým cílovým skupinám včetně médií a veřejnosti.

2. Komise provádí k tomuto nařízení a jeho opatřením a výsledkům informační a komunikační kampaně. Finanční zdroje vyčleněné na toto nařízení rovněž přispívají ke sdělování politických priorit Unie na úrovni organizace, souvisejí-li s cíli uvedenými v článku 3.

Článek 37

Výjimka z požadavků na zviditelnění

Z důvodů bezpečnosti nebo místních politicky citlivých záležitostí může být v některých zemích či oblastech nebo po určitou dobu vhodnější, případně nutné omezit činnosti v oblasti komunikace a zviditelnění. V těchto případech se cílová skupina a nástroje, materiál a kanály používané pro zviditelnění dané akce určují pro každý jednotlivý případ po konzultaci a dohodě s Unií. Je-li třeba rychlé intervence v reakci na náhlou krizi, není nutné neprodleně vypracovat úplný plán komunikace a zviditelnění. Nicméně podpora Unie musí být v těchto situacích náležitě uvedena od samého začátku.

Článek 38

Doložka o ESVČ

Toto nařízení se použije v souladu s rozhodnutím 2010/427/EU.

Článek 39

Zrušení a přechodná ustanovení

1. Rozhodnutí č. 466/2014/EU, nařízení (ES, Euratom) č. 480/2009 a nařízení (EU) 2017/1601 se zrušují s účinkem ode dne 1. ledna 2021.
2. Finanční krytí tohoto nařízení může zahrnovat i výdaje na technickou a správní pomoc nezbytné pro zajištění přechodu k nařízení od opatření přijatých podle jeho předchůdců: nařízení (EU) č. 233/2014; nařízení (EU) č. 232/2014; nařízení (EU) č. 230/2014; nařízení (EU) č. 235/2014; nařízení (EU) č. 234/2014, nařízení (Euratom) č. 237/2014, nařízení (EU) č. 236/2014, rozhodnutí č. 466/2014/EU, nařízení (ES, Euratom) č. 480/2009 a nařízení (EU) 2017/1601.
3. Finanční krytí tohoto nařízení může zahrnovat výdaje s přípravou případného předpisu, který nahradí toto nařízení.
4. V případě potřeby lze do rozpočtu na období po roce 2027 začlenit i prostředky na pokrytí výdajů stanovených v čl. 20 odst. 1, aby bylo možno řídit akce, jež nebudou dokončeny do 31. prosince 2027.

Článek 40

Vstup v platnost

Toto nařízení vstupuje v platnost dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Použije se od 1. ledna 2021.

Toto nařízení je závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech.

V Bruselu dne

*Za Evropský parlament
předseda*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/PODNĚTU

- 1.1. Název návrhu/podnětu
- 1.2. Příslušné oblasti politik (*skupina programů*)
- 1.3. Povaha návrhu/podnětu
- 1.4. Odůvodnění návrhu/podnětu
- 1.5. Doba trvání akce a finanční dopad
- 1.6. Předpokládaný způsob řízení

2. SPRÁVNÍ OPATŘENÍ

- 2.1. Pravidla pro sledování a podávání zpráv
- 2.2. Systém řízení a kontroly
- 2.3. Opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí

3. ODHADOVANÝ FINANČNÍ DOPAD NÁVRHU/PODNĚTU

- 3.1. Okruhy víceletého finančního rámce a dotčené výdajové rozpočtové položky
- 3.2. Odhadovaný dopad na výdaje
 - 3.2.1. *Odhadovaný souhrnný dopad na výdaje*
 - 3.2.2. *Odhadovaný dopad na prostředky správní povahy*
 - 3.2.3. *Příspěvky třetích stran*
- 3.3. Odhadovaný dopad na příjmy

LEGISLATIVNÍ FINANČNÍ VÝKAZ

1. RÁMEC NÁVRHU/PODNĚTU

1.1. Název návrhu/podnětu

Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci

1.2. Příslušné oblasti politik (*skupina programů*)

Vnější činnost

Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci

1.3. Návrh/podnět se týká:

☐ nové akce

☐ nové akce následující po pilotním projektu / přípravné akci⁸⁴

☐ prodloužení stávající akce

☒ sloučení jedné či více akcí v jinou/novou akci nebo přesměrování jedné či více akcí na jinou/novou akci

1.4. Odůvodnění návrhu/podnětu

1.4.1. *Potřeby, které mají být uspokojeny v krátkodobém nebo dlouhodobém horizontu, včetně podrobného harmonogramu pro zahajovací fázi provádění podnětu*

Z dlouhodobého hlediska je obecným cílem navrhovaného nástroje prosazovat a podporovat hodnoty a zájmy EU na celém světě.

V souladu s čl. 3 odst. 5, články 8 a 21 Smlouvy o Evropské unii má tyto specifické cíle:

- a) podporovat a posilovat dialog a spolupráci s třetími zeměmi a regiony v sousedství, v subsaharské Africe, Asii a Tichomoří a v Americe a Karibiku;
- b) na globální úrovni prosazovat lidská práva a demokracii, podporovat organizace občanské společnosti, udržovat stabilitu a mír a řešit další globální výzvy;
- c) reagovat rychle na krizové situace, nestabilitu a konflikt; posilovat odolnost a propojovat humanitární pomoc a rozvojové činnosti a potřeby a priority v oblasti zahraniční politiky.

Nejméně 90 % výdajů v rámci tohoto nástroje by mělo splňovat kritéria oficiální rozvojové pomoci stanovená Výborem pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

1.4.2. *Přidaná hodnota ze zapojení Unie (může být důsledkem různých faktorů, např. přínosů z koordinace, právní jistoty, vyšší účelnosti nebo doplňkovosti). Pro účely tohoto bodu se „přidanou hodnotou ze zapojení Unie“ rozumí hodnota plynoucí ze zásahu Unie, jež doplňuje hodnotu, která by jinak vznikla činností samotných členských států.*

Důvody pro akci na evropské úrovni (*ex ante*)

⁸⁴

Uvedené v čl. 58 odst. 2 písm. a) nebo b) finančního nařízení.

Poslední roky se vyznačovaly regionálními konflikty, terorismem, migračním tlakem, neudržitelným využíváním zdrojů a rostoucím protekcionismem. Jednotlivé členské státy by nebyly schopny účinně reagovat na tuto dynamiku světového vývoje, avšak EU má jedinečné postavení k tomu, aby tyto výzvy řešila, využívala příležitosti rychle se měnícího světa a poskytovala vnější pomoc vzhledem ke svým klíčovým pravomocem vyplývajícím ze Smluv, svým hodnotám a důvěryhodnosti jakožto aktéra v oblasti míru a obránce demokracie a lidských práv a vedoucího činitele v boji proti změně klimatu a v ochraně životního prostředí, svému politickému vlivu a nadnárodnímu charakteru, rozsahu, soudržnosti a kombinaci nástrojů a široké škále prostředků, které má k dispozici pro praktické provádění.

EU má příležitost zahájit skutečný rovnocenný dialog s dalšími regionálními organizacemi, například s Africkou unií.

V některých oblastech, kde členské státy nepůsobí aktivně, zůstává EU hlavním a někdy i jediným aktérem pro zásah. Tak je tomu například v citlivých záležitostech, jako je obrana lidských práv a volební pozorovatelské mise.

EU může na základě objemu prostředků vyčleněných prostřednictvím svých nástrojů, svých relativně flexibilních způsobů řízení a předvídatelnosti zdrojů v období víceletého finančního rámce poskytnout přidanou hodnotu.

EU má v některých oblastech značné odborné poznatky, které se vztahují k historii samotné Evropy (například regionální integrace a přechod k demokracii) a k úspěšným politikám (jako jsou odborné poznatky v zajišťování potravin získané prostřednictvím společné zemědělské politiky a společné rybářské politiky a v rámci technických norem jednotného trhu). Těší se mezinárodní reputaci jako aktér v oblasti míru a předcházení konfliktům a jako aktivní zastávce svobodných voleb a lidských práv.

EU je prostřednictvím svých delegací přítomna ve světě, a má tak k dispozici rozsáhlou síť informací o vývoji v zemích po celém světě. EU se také účastní většiny mnohostranných procesů zaměřených na řešení globálních výzev. Díky tomu je EU nepřetržitě informována o nových potřebách a problémech, a může tak odpovídajícím způsobem přerozdělit zdroje. Vzájemná doplňkovost mezi akcemi EU a členských států se zvyšuje. Tím se posiluje politický dialog a spolupráce, která se stále častěji uskutečňuje prostřednictvím společného programování s členskými státy.

EU může rovněž doplňovat činnosti členských států při řešení potenciálně nebezpečných situací nebo v případě mimořádně nákladných intervencí.

Očekávaná vytvořená přidaná hodnota na úrovni Unie (*ex post*)

Očekávaná přidaná hodnota vytvořená nástrojem pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci by měla vycházet ze zjištění přezkumu nástrojů financování vnější činnosti v polovině období. Během přezkumu v polovině období ukázala analýza ukazatelů úrovně dopadů obsažená v současných nařízeních (např. cílech trvale udržitelného rozvoje) pozitivní trendy. Očekává se, že tyto trendy budou pokračovat i po roce 2020 s mezinárodními cíli stanovenými na rok 2030.

1.4.3. Závěry vyvozené z podobných zkušeností v minulosti

Komisi přijatá zpráva o přezkumu v polovině období⁸⁵ týkající se deseti nástrojů financování vnější činnosti⁸⁶, zprávy o hodnocení *ex post* týkající se makrofinanční pomoci i přezkum v polovině období vnějšího úvěrového mandátu Evropské investiční banky⁸⁷ dospěly k závěru, že nástroje financování vnější činnosti jsou celkově vhodné pro svůj účel a že se v souvislosti s dosahováním cílů objevují pozitivní trendy. Zprávy ukazují, že na nástroje pro financování vnější pomoci je zapotřebí vyčlenit další zdroje, protože se tyto nástroje dostaly na hranice svých možností.

Nástroje stanoví rozsah, cíle a postupy umožňující provádění politik. Zpráva o přezkumu v polovině období ukázala, že jejich aktivační charakter jim umožňuje pokrýt většinu potřeb a cílů vnější činnosti EU. Mohly by mít prospěch z lepšího zohlednění vývoje, jako je např.: nový rámec politiky zahrnující všeobecné pokrytí agendy pro rok 2030, migrační/uprchlická krize a promítání vnitřních politik do vnější politiky. Kromě toho je třeba věnovat větší pozornost vazbám mezi rozvojem a bezpečností a celkovou úrovní ambiciózních plánů vnější činnosti na zachování míru a bezpečnosti.

Zavedení zásady odstupňování⁸⁸ v některých nástrojích (tj. nástroj rozvojové spolupráce) vytvořilo mezeru ve schopnosti EU spolupracovat se zeměmi s vyššími středními příjmy na základě dvoustranné spolupráce. Jelikož některé situace v těchto zemích (například pokrizové situace) mohou takovou podporu vyžadovat, ukázalo se, že by EU měla nalézt inovativní způsoby spolupráce, jak je stanoveno v novém Evropském konsensu o rozvoji⁸⁹, s vyspělejšími rozvojovými zeměmi a strategickými partnery v souladu s všeobecným pokrytím agendy pro rok 2030.

Ústředním prvkem nástrojů je prosazování základních hodnot a lidských práv. Některé země však měly s prosazováním této agendy a jejím posouváním kupředu problémy a bylo zjištěno, že prostor pro organizace občanské společnosti se v mnoha zemích zmenšuje. Zvyšuje to náročnost práce na těchto otázkách a zvýrazňuje napětí mezi prosazováním lidských práv a vlastními prioritními zájmy partnerů.

V současném kontextu řady krizí a konfliktů je potřeba, aby EU byla schopná rychle reagovat na změny. V případě některých nástrojů však byla jejich schopnost reagovat omezena nedostatkem finanční flexibility. Když se objevily nové priority, jako je migrační/uprchlická krize, došlo při přerozdělování finančních prostředků uvnitř nástrojů v rámci rozpočtu k problémům, neboť velké objemy byly vázány v dlouhodobých programech, které neumožňují dostatečné nepřidělené rozpětí. Jak bylo uvedeno ve zprávě o přezkumu v polovině období, je třeba zvýšit flexibilitu.

⁸⁵ Zpráva o přezkumu v polovině období COM(2017) 720 final vycházela z deseti pracovních dokumentů útvarů Komise – jeden dokument pro každý nástroj (viz seznam níže) –, které byly založeny na deseti nezávislých hodnoceních. Zpráva v polovině období, pracovní dokumenty útvarů Komise a nezávislá hodnocení jsou k dispozici zde: https://ec.europa.eu/europeaid/public-consultation-external-financing-instruments-european-union_en

⁸⁶ Jedná se o těchto deset nástrojů: nástroj pro rozvojovou spolupráci (DCI), Evropský rozvojový fond (ERF); evropský nástroj sousedství (ENI), nástroj předvstupní pomoci (IPA II), nástroj přispívající ke stabilitě a míru (IcSP); evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (EIDHR), nástroj partnerství (PI), nástroj pro spolupráci v oblasti jaderné bezpečnosti (INSC), rozhodnutí o Grónsku (GD), a společné prováděcí nařízení.

⁸⁷ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52016DC0584>

⁸⁸ V kontextu současné spolupráce EU se „odstupňováním“ rozumí, že země s vyššími středními příjmy již nejsou způsobilé pro dvoustrannou spolupráci EU.

⁸⁹ Body 91–93.

Je potřeba zajistit soudržnost mezi složkami nástroje, mezi různými nástroji a rovněž s dárci. Zpráva o přezkumu v polovině období obecně o soudržnosti uvádí smíšené závěry. Z hlediska soudržnosti uvnitř nástrojů byly závěry uspokojivé. Mezi nástroji existovala určitá míra soudržnosti, ale velké množství programů občas vedlo k překrývání činností, zejména u komplexní spolupráce s vyspělejšími rozvojovými zeměmi. Kromě toho vedla někdy interakce mezi zeměpisnými a tematickými přístupy k nejednotným reakcím na úrovni zemí. Zpětná vazba od delegací EU ukázala, že měly potíže řídit a využít doplňkovost a vytvářet synergie mezi nástroji. Celkově bylo zjištěno, že EU v daných zemích/regionech příležitostí zaujmout koordinované strategie nevyužívá.

Pokud jde o soudržnost s členskými státy, přezkum dospěl k závěru, že je možné další posílení společného programování. To by však v některých případech vyžadovalo větší angažovanost vlád partnerských zemí i členských států.

Zpráva o přezkumu v polovině období poukazuje na pozitivní trendy vznikající v souvislosti s dosahováním výsledků. Byly však zaznamenány potíže při měření výsledků. Informace o monitorovacích systémech uváděných v nástrojích byly často omezené. Chyběla data (včetně základních údajů) k měření toho, zda byly nástroje na dobré cestě ke splnění některých svých cílů (zejména těch pokročilejších), a k pochopení toho, že dosahování cílů ovlivňuje mnoho vnějších faktorů (např. politiky partnerských zemí a ostatních dárců).

Pokud jde o začleňování priorit EU, byl významný pokrok zaznamenán ve stávajících nástrojích v oblasti změny klimatu⁹⁰, a naopak je potřeba dělat více pro řešení ostatních environmentálních problémů, jako je ztráta biologické rozmanitosti a vyčerpání přírodních zdrojů. Začleňování aspektu lidských práv, včetně rovnosti žen a mužů a posilování postavení žen, bylo ve většině případů považováno za probíhající, přičemž partnerské vlády někdy vykazovaly nedostatek zájmu nebo odpor k těmto oblastem.

Bylo zjištěno, že celková organizační výkonnost byla efektivní, ale někteří aktéři považovali provádění některých nástrojů za administrativně zatěžující. Někdy byla Komise vnímána jako více zaměřená na proces než na cíle a výsledky politiky.

1.4.4. Soulad a možná synergie s dalšími vhodnými nástroji

Při provádění tohoto nařízení bude zajištěna soudržnost s ostatními oblastmi vnější činnosti a s ostatními relevantními politikami EU, jakož i soudržnost politik ve prospěch rozvoje⁹¹. Jak je uvedeno v Agendě 2030, znamená to zohlednit dopad všech politik týkajících se trvale udržitelného rozvoje, a to na všech úrovních – na úrovni jednotlivých zemí, v rámci EU, v jiných zemích i na globální úrovni.

Kromě toho je třeba usilovat o synergie s akcemi podle jiných programů EU, aby se maximalizoval dopad kombinovaných intervencí, přičemž dané programy zahrnují evropské strukturální a investiční fondy a program Horizont Evropa.

⁹⁰ Například příspěvky 11. Evropského rozvojového fondu na oblast klimatu se zvýšily z 3,3 % v roce 2014 na 23,3 % v roce 2016 a příspěvky nástroje rozvojové spolupráce na boj proti změně klimatu se zvýšily z 17,7 % v roce 2014 na 24,9 % v roce 2016. Zdroj: Ukazatel 12b, rámec EU pro výsledky mezinárodní spolupráce a rozvoje se vkladem z ohlašovacího systému věřitelů používaného Výborem pro rozvojovou pomoc (DAC) OECD.

⁹¹ https://ec.europa.eu/europeaid/policies/policy-coherence-development_en

Akce financované podle tohoto návrhu by měly být v souladu s akcemi prováděnými podle nástroje předvstupní pomoci III, rozhodnutí o zámořských zemích a územích, společné zahraniční a bezpečnostní politiky a nově navrhovaného evropského mírového nástroje, který je mimo rozpočet EU. Humanitární pomoc, jak je uvedena v článku 214 Smlouvy o fungování Evropské unie, nebude financována na základě tohoto návrhu, ale bude nadále financována prostřednictvím nařízení o humanitární pomoci.

Financování poskytované na základě nařízení by se mělo rovněž využít k financování činností týkajících se mobility ve vzdělávání v třetích zemích, které nejsou zapojeny do programu Erasmus, nebo mezi nimi, a také na spolupráci a politický dialog s těmito zeměmi, a to způsobem, který je v souladu s nařízením o programu Erasmus.

1.5. Doba trvání akce a finanční dopad

☐ Časově omezená doba trvání

- ☐ s platností od [DD/MM]RRRR do [DD/MM]RRRR,
- ☐ finanční dopad od RRRR do RRRR u prostředků na závazky a od RRRR do RRRR u prostředků na platby.

☒ Časově neomezená doba trvání

- Provádění s obdobím rozběhu od roku 2021

1.6. Předpokládaný způsob řízení⁹²

☒ Přímé řízení Komisí

- ☒ prostřednictvím jejích útvarů, včetně jejích zaměstnanců v delegacích Unie,
- ☒ prostřednictvím výkonných agentur.

☐ Sdílené řízení s členskými státy

☒ Nepřímé řízení, při kterém jsou úkoly souvisejícími s plněním rozpočtu pověřeny:

- ☒ třetí země nebo subjekty určené těmito zeměmi,
- ☒ mezinárodní organizace a jejich agentury (upřesněte),
- ☒ EIB a Evropský investiční fond,
- ☒ subjekty uvedené v člancích 70 a 71 finančního nařízení,
- ☒ veřejnoprávní subjekty,
- ☒ soukromoprávní subjekty pověřené výkonem veřejné služby v rozsahu, v jakém poskytují dostatečné finanční záruky,
- ☒ soukromoprávní subjekty členského státu pověřené uskutečňováním partnerství soukromého a veřejného sektoru a poskytující dostatečné finanční záruky,
- ☒ osoby pověřené prováděním zvláštních činností v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky podle hlavy V Smlouvy o Evropské unii a určené v příslušném základním právním aktu.
- *Pokud vyberete více způsobů řízení, upřesněte je v části „Poznámky“.*

Poznámky

Externí výdaje vyžadují schopnost využívat všechny předpokládané způsoby řízení podle potřeby a rozhoduje se o nich během provádění.

⁹²

Vysvětlení způsobů řízení spolu s odkazem na finanční nařízení jsou k dispozici na stránkách BudgWeb: <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>

2. SPRÁVNÍ OPATŘENÍ

2.1. Pravidla pro sledování a podávání zpráv

Upřesněte četnost a podmínky.

Systémy Komise pro sledování a hodnocení se stále více zaměřují na výsledky. Zahrnují interní zaměstnance, jakož i provádějící partnery a externí odborníky.

Vedoucí projektů v delegacích a ústředí průběžně sledují provádění projektů a programů s využitím informací poskytnutých provádějícími partnery v rámci pravidelného podávání zpráv a případně prostřednictvím kontrol na místě. Interní sledování poskytuje cenné informace o pokroku, pomáhá vedoucím určit skutečná a potenciální problematická místa a přijímat nápravná opatření.

Kromě toho jsou najímáni nezávislí externí odborníci k posuzování výsledků vnější činnosti EU prostřednictvím tří různých systémů. Tato posouzení přispívají k odpovědnosti a ke zlepšování probíhajících intervencí; využívají rovněž dřívějších zkušeností při tvorbě budoucích politik a činností. Tyto systémy obecně používají mezinárodně uznávaná hodnotící kritéria (včetně (potenciálního) dopadu) Výboru pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Například v oblasti rozvojové spolupráce na úrovni projektu poskytuje ústředím řízený monitorovací systém zaměřený na výsledky (ROM) stručný cílený přehled kvality vzorku intervencí. S využitím velmi strukturované a standardizované metodiky posuzují nezávislí odborníci ROM plnění projektu podle hodnotících kritérií Výboru pro rozvojovou pomoc Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj a vydávají doporučení, jak zlepšit budoucí provádění.

Hodnocení na úrovni projektů, která jsou řízena zejména delegací EU odpovědnou za projekt, poskytují podrobnější a důkladnější analýzu a pomáhají vedoucím projektů zlepšovat probíhající intervence a připravovat budoucí. K provedení analýzy a shromáždění zpětné vazby a podkladů od všech zúčastněných stran, zejména od konečných příjemců, jsou najímáni nezávislí externí odborníci s tematickými a zeměpisnými odbornými znalostmi. Komise také provádí strategická hodnocení svých politik, od programování a strategie až po provádění intervencí v konkrétním odvětví (např. zdravotnictví nebo školství atd.), v určité zemi či regionu nebo strategická hodnocení konkrétního nástroje. Tato hodnocení jsou důležitým vstupem pro formulaci politik a koncipování nástrojů a projektů. Veškerá taková hodnocení se zveřejňují na internetových stránkách Komise a zjištění se shrnují ve výroční zprávě Radě a Evropskému parlamentu.

2.2. Systémy řízení a kontroly

2.2.1. *Odůvodnění navrhovaných způsobů řízení, mechanismů provádění financování, způsobů plateb a kontrolní strategie*

Způsoby řízení

Pokud jde o způsoby řízení, nepředpokládají se žádné zásadní změny a zkušenosti, které útvary Komise a aktéři zapojení do provádění získali v rámci předchozích programů, přispějí k lepším výsledkům v budoucnosti.

Akce, které mají být financovány podle tohoto nařízení, budou prováděny v rámci přímého řízení Komisí z ústředí a/nebo prostřednictvím delegací Unie a v rámci nepřímého řízení subjekty uvedenými v čl. 62 odst. 1 písm. c) nového finančního nařízení, aby bylo možno lépe dosáhnout cílů tohoto nařízení.

Pokud jde o nepřímé řízení, jak je uvedeno v článku 154 nového finančního nařízení, musí tyto subjekty zajistit úroveň ochrany finančních zájmů EU rovnající se úrovni ochrany v rámci přímého řízení. Předběžné posouzení pilířů, které se týká systémů a postupů subjektů, bude provedeno v souladu se zásadou proporcionality a s náležitým přihlédnutím k povaze akce a souvisejících finančních rizik. Pokud to vyžaduje provádění nebo pokud byly ve výročních zprávách o činnosti vysloveny výhrady, budou stanoveny a provedeny akční plány se zvláštními zmírňujícími opatřeními. Kromě toho mohou provádění provázet přiměřená opatření Komise v oblasti dohledu.

Nástroj předpokládá, že nepřímé řízení může být rovněž svěřeno partnerským zemím nebo orgánům, které určí. Takové nepřímé řízení partnerskou zemí může mít podobu různých stupňů delegování: částečné delegování, kde kontrola *ex ante* nad rozhodnutími partnerské země zůstává v působnosti Komise, a kde Komise provádí platby jménem partnerské země, což podle čl. 154 odst. 6 písm. b) nového finančního nařízení nevyžaduje předběžné posouzení pilířů. Nebo úplné delegování, kde po předběžném posouzení pilířů může partnerská země provést akci svými vlastními posouzenými systémy a postupy, aniž by Komise v partnerské zemi kontrolovala *ex ante* provádění akce.

Bude rovněž využita rozpočtová podpora.

Pro kombinované činnosti budou použity inovativní finanční nástroje včetně partnerství s Evropskou investiční bankou (EIB), finančními institucemi členských států a dalšími mezinárodními finančními institucemi. Rovněž se předpokládá použití svěrenských fondů.

Systém vnitřní kontroly

Vnitřní kontrola / proces řízení jsou strukturovány tak, aby poskytovaly přiměřenou jistotu, pokud jde o dosažení cílů z hlediska účinnosti a efektivnosti jeho operací, spolehlivosti jeho finančních výkazů a souladu s příslušným legislativním a procedurálním rámcem.

Účinnost a efektivnost

Útvary pověřené prováděním budou pro zajištění účinnosti a efektivnosti svých operací (a pro zmírnění vysoké míry rizika v prostředí vnější pomoci) mít kromě všech prvků širokého procesu strategické politiky a strategického plánování Komise, prostředí interního auditu a dalších požadavků standardu vnitřní kontroly Komise i nadále k dispozici přizpůsobený rámec pro řízení podpory, používaný v rámci všech jeho nástrojů, kam patří:

- přenesené řízení většiny vnější pomoci delegacemi Unie v terénu,
- jasné a formální vymezení finanční odpovědnosti (od pověřené schvalující osoby (generální ředitel)) prostřednictvím dalšího přenesení pravomocí z dále pověřené schvalující osoby (ředitel) v ústředí na vedoucího delegace,
- pravidelné podávání zpráv z delegací Unie na ústředí (zpráv o řízení vnější pomoci) včetně předkládání každoročního prohlášení o věrohodnosti vedoucím delegace,
- poskytnutí obsáhlého programu školení pro zaměstnance na ústředí i v delegacích,
- dostatečná podpora a vedení ústředí/delegace (také prostřednictvím internetu),

- pravidelné dozorovací návštěvy delegací každých 3 až 6 let,
- metodika řízení projektového a programového cyklu, včetně: podpůrných nástrojů kvality pro plánování intervence, způsobu jejího provedení, mechanismu financování, systému řízení, hodnocení a výběru provádějících partnerů atd.; nástrojů pro řízení programů a projektů, pro sledování a pro podávání zpráv za účelem jejich účinného provádění včetně pravidelného externího sledování projektů na místě; významných složek hodnocení a auditu. Bude se usilovat o zjednodušení tím, že se rozšíří využívání zjednodušeného vykazování nákladů a vzájemné závislosti na auditorské práci partnerských organizací. Bude pokračovat přístup kontrol odlišených podle rizika v souladu se souvisejícími riziky.

Finanční vykazování a účetnictví

Útvary pověřené prováděním se budou nadále řídit nejvyššími standardy účetnictví a finančního vykazování tím, že budou používat systém akruálního účetnictví Komise (ABAC) a specifické nástroje pro vnější pomoc, např. Společný informační systém pro oblast vnějších vztahů (CRIS) a jeho nástupce (OPSYS).

Pokud jde o soulad s příslušným legislativním a procedurálním rámcem, metody kontroly souladu jsou stanoveny v oddíle 2.3 (opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí).

2.2.2. *Informace o zjištěných rizicích a systémech vnitřní kontroly zřízených k jejich zmírnění*

Operační prostředí spolupráce v rámci tohoto nástroje se vyznačuje těmito riziky, jež ohrožují dosažení cílů nástroje, optimální finanční řízení a/nebo dodržování platných pravidel (chyby týkající se legality a správnosti):

- hospodářská/politická nestabilita a/nebo přírodní katastrofy, které mohou vést k obtížím a zpožděním v plánování a provádění intervencí, zejména v případě nestabilních států,
- nedostatek institucionální a správní kapacity v partnerských zemích, který může vést k obtížím a zpožděním v plánování a provádění intervencí,
- zeměpisná rozptýlenost projektů a programů (vztahujících se na vícero států/území/regionů) může přinášet logistické/zdrojové problémy z hlediska sledování – zejména v případě následných opatření na místě,
- rozmanitost potenciálních partnerů/příjemců a jejich různé struktury a kapacity vnitřní kontroly mohou třístit prostředky, které má Komise k dispozici pro podporu a sledování provádění, a snížit tak jejich účinnost a efektivnost,
- nedostatek dostupných údajů o výsledcích a dopadu provádění vnější pomoci v partnerských zemích a jejich špatná kvalita může omezovat schopnost Komise podávat o výsledcích zprávy a být za ně odpovědná.

2.2.3. *Odhad a odůvodnění nákladové efektivnosti kontrol (poměr „náklady na kontroly ÷ hodnota souvisejících spravovaných finančních prostředků“) a posouzení očekávané míry rizika výskytu chyb (při platbě a při uzavěrce)*

Náklady na vnitřní kontrolu a řízení představují přibližně 4 % z odhadované roční průměrné částky 12,78 miliardy EUR, která se plánuje na celkové (operační a správní) závazky v rámci výdajového portfolia financovaného ze souhrnného rozpočtu EU a Evropského rozvojového fondu pro období 2021–2027. Tato kalkulace nákladů na kontrolu se vztahuje pouze na náklady Komise a nezahrnuje

náklady členských států, ani pověřených subjektů. Pověřené subjekty mohou zadržet až 7 % na správu finančních prostředků, které by mohly být částečně použity pro kontrolní účely.

Tyto náklady na správu zohledňují všechny zaměstnance v ústředí a při delegacích, infrastrukturu, cestovní výdaje, školení, sledování, hodnocení a smlouvy o auditu (včetně auditů iniciovaných příjemci).

Poměr správních činností vůči operativním činnostem může být časem snížen v souladu se zlepšeným a zjednodušeným uspořádáním nového nástroje, čímž se naváže na změny, které budou zavedeny novým finančním nařízením. Hlavním přínosem těchto nákladů na řízení bude naplňování politických cílů, efektivní a účinné využívání zdrojů a uplatňování solidních nákladově efektivních preventivních opatření a dalších kontrol k zajištění zákonného a řádného využívání finančních prostředků.

V souvislosti s portfoliem pokračuje úsilí o zlepšování povahy a zaměření řídicích aktivit a kontrol v souladu s předpisy, přičemž tyto náklady jsou obecně nezbytné k tomu, aby se účinně a efektivně dosáhlo cílů nástrojů s minimálním rizikem nesouladu (míra zbytkových chyb nižší než 2 %). Tyto náklady jsou výrazně nižší než rizika spojená s odstraněním nebo omezením vnitřních kontrol v této vysoce rizikové oblasti.

Předpokládaná úroveň rizika nesouladu s platnými pravidly

Cílem nástroje v oblasti souladu je udržet historickou úroveň rizika nesouladu (chybovost), což je celková zůstatková „čistá“ úroveň chybovosti (na víceletém základě po provedení všech plánovaných kontrol a oprav skončených smluv) nižší než 2 %. Na základě analýzy vzorků náhodně vybraných transakcí, kterou za účelem prohlášení o věrohodnosti každoročně provádí Evropský účetní dvůr, se rozpětí chybovosti tradičně odhadovalo na 2–5 %. S ohledem na vysokou rizikovost prostředí a na administrativní zátěž a potřebnou nákladovou efektivnost kontrol, Komise tuto úroveň považuje za nejnižší dosažitelné riziko nesouladu. Budou-li zjištěny nedostatky, budou uplatněna cílená nápravná opatření, aby se zajistila minimální chybovost.

2.3. Opatření k zamezení podvodů a nesrovnalostí

Upřesněte stávající či předpokládaná preventivní a ochranná opatření, např. opatření uvedená ve strategii pro boj proti podvodům.

Vzhledem k vysoce rizikovému prostředí musí systémy počítat se značným výskytem potenciálních chyb (nesrovnalostí) týkajících se dodržování předpisů při operacích a musí zahrnovat propracované kontroly pro prevenci, odhalování a opravu těchto chyb v co nejranější fázi procesu vyplácení. V praxi to znamená, že kontroly souladu s předpisy se budou nejvíce opírat o významné kontroly *ex ante* na víceleté bázi prováděné jak externími auditory, tak zaměstnanci Komise v terénu před konečnými platbami v rámci projektu (s tím, že budou prováděny určité audity *ex post*), což značně překročí ochranné finanční záruky vyžadované finančním nařízením. Rámec pro dodržování souladu s předpisy tvoří mimo jiné tyto významné složky:

Preventivní opatření

- povinné základní školení týkající se problematiky podvodů pro zaměstnance zapojené do řízení pomoci a pro auditory,
- poskytování pokynů (také prostřednictvím internetu), včetně existujících manuálů postupů, jako je příručka GR DEVCO a Nástroj pro finanční řízení (pro provádějící partnery),
- hodnocení *ex ante* k zajištění toho, aby ve všech orgánech spravujících příslušné finanční prostředky v rámci společného a decentralizovaného řízení byla zavedena vhodná opatření pro prevenci a odhalování podvodů při správě finančních prostředků Unie,
- prověřování mechanismů pro boj proti podvodům dostupných v partnerské zemi, které se bude provádět *ex ante* v rámci hodnocení kritéria způsobilosti řízení veřejných financí k získání rozpočtové podpory (tj. aktivní závazek k boji proti podvodům a korupci, odpovídající orgány inspekce, dostatečná soudní kapacita a efektivní mechanismy reakcí a sankcí),

Pátrací a nápravná opatření

- kontroly operací *ex ante* prováděné zaměstnanci Komise,
- auditů a ověřování (povinné auditů i auditů vycházející z analýzy rizika) včetně auditů Evropského účetního dvora,
- zpětné kontroly (vycházející z analýzy rizika) a zpětné získávání plateb,
- pozastavení financování ze strany EU v případech, kdy dojde k závažnému podvodu (včetně rozsáhlé korupce), až do chvíle, kdy orgány podniknou odpovídající kroky, aby takový podvod napravily a předešly mu do budoucna,
- systém EDES (systém včasného odhalování rizik a vylučování hospodářských subjektů),
- pozastavení/vypovězení smlouvy,
- vyloučení.

Strategie pro boj proti podvodům dotčených útvarů, které jsou pravidelně revidovány, budou podle potřeby upraveny, jakmile bude zveřejněna nová verze strategie Komise pro boj proti podvodům (CAFS), aby se mimo jiné zajistilo, že:

- systémy používané pro vynakládání prostředků EU ve třetích zemích budou umožňovat získávání relevantních údajů za účelem jejich zpracování do řízení rizika podvodů (např. dvojího financování),
- v případě potřeby by mohly být zřízeny skupiny pro vytváření sítí a adekvátní IT nástroje zaměřené na analyzování případů podvodů spojených s odvětvím vnější pomoci.

3. ODHADOVANÝ FINANČNÍ DOPAD NÁVRHU/PODNĚTU

3.1. Okruh víceletého finančního rámce a nově navržené výdajové rozpočtové položky

Okruh víceletého finančního rámce	Rozpočtová položka	Druh výdaje	Příspěvek			
	Okruh VI. Sousedství a svět	RP/NRP ⁹³	zemí ESVO ⁹⁴	kandidátských zemí ⁹⁵	třetích zemí	ve smyslu čl. [21 odst. 2 písm. b)] finančního nařízení
VI	15 01 01 Podpůrné výdaje pro Nástroj pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci	NRP	NE	NE	NE	NE
VI	15 02 01 Zeměpisná spolupráce se třetími zeměmi a regiony	RP	ANO	ANO	ANO	ANO
VI	15 02 02 Tematické intervence	RP	NE	NE	NE	NE
VI	15 02 03 Akce rychlé odezvy	RP	NE	NE	NE	NE
VI	15 02 04 Rezerva pro nově se objevující výzvy a priority	RP	NE	NE	NE	NE

⁹³ RP = rozlišené prostředky / NRP = nerozlišené prostředky.

⁹⁴ ESVO: Evropské sdružení volného obchodu.

⁹⁵ Kandidátské země a případně potenciální kandidáti západního Balkánu.

3.2. Odhadovaný dopad na výdaje

3.2.1. Odhadovaný souhrnný dopad na výdaje

v milionech EUR (zaokrouhleno na tři desetinná místa)

Okruh víceletého finančního rámce			<VI>	Okruh VI. Sousedství a svět							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Po roce 2027	CELKEM
Operační prostředky (v členění podle rozpočtových položek uvedených v bodě 3.1) ⁹⁶	Závazky	(1)	10 735,497	11 013,405	11 408,197	11 938,063	12 630,804	13 527,578	14 619,798		85 873,342
	Platby	(2)	1 460,701	3 419,496	5 288,668	7 159,359	8 903,375	10 178,560	11 279,598	38 183,585	85 873,342
Prostředky správní povahy financované z krytí programu ⁹⁷	Závazky = Platby	(3)	447,475	456,425	465,553	474,864	484,362	494,049	503,930		3 326,658
Prostředky na krytí programu CELKEM	Závazky	=1+3	11 182,972	11 469,830	11 873,750	12 412,927	13 115,166	14 021,627	15 123,728		89 200,000
	Platby	=2+3	1 908,176	3 875,921	5 754,221	7 634,223	9 387,737	10 672,609	11 783,528	38 183,585	89 200,000

⁹⁶ Tyto operační prostředky společně s prostředky NPP III a EINS budou rovněž krýt záruku pro vnější činnost, jež bude podporovat operace EFSD+, makrofinanční pomoc a úvěry třetím zemím na základě rozhodnutí Rady 77/270/Euratom, a to v rámci navrhované částky do výše 60 miliard EUR, z čehož 14 miliard EUR je plánováno na krytí úvěrů v rámci makrofinanční pomoci.

⁹⁷ Technická a/nebo administrativní pomoc a výdaje na podporu provádění programů a/nebo akcí EU (bývalé položky „BA“), nepřímý výzkum, přímý výzkum.

Okruh víceletého finančního rámce	VII	„Správní výdaje“
--	------------	-------------------------

v milionech EUR (zaokrouhлено na tři desetinná místa)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Po roce 2027</i>	CELKEM
Lidské zdroje		266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098		1 862,688
Ostatní správní výdaje		34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958		244,703
Prostředky z OKRUHU 7 víceletého finančního rámce CELKEM		301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056		2 107,391

v milionech EUR (zaokrouhлено na tři desetinná místa)

		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	<i>Po roce 2027</i>	CELKEM
Prostředky ze všech OKRUHŮ víceletého finančního rámce CELKEM	Závazky	11 484,028	11 770,886	12 174,806	12 713,983	13 416,222	14 322,683	15 424,784		91 307,391
	Platby	2 209,232	4 176,977	6 055,277	7 935,279	9 688,793	10 973,665	12 084,584	38 183,584	91 307,391

3.2.2. Odhadovaný souhrnný dopad na prostředky správní povahy

- ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití prostředků správní povahy.
- ☒ Návrh/podnět vyžaduje využití prostředků správní povahy, jak je vysvětleno dále:

v milionech EUR (zaokrouhлено na tři desetinná místa)

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	CELKEM
------	------	------	------	------	------	------	------	--------

OKRUH 7 víceletého finančního rámcе CELKEM								
Lidské zdroje	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	266,098	1 862,688
Ostatní správní výdaje	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	34,958	244,703
Mezisoučet za OKRUH 7 víceletého finančního rámcе CELKEM	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	301,056	2 107,391

mimo OKRUH 7⁹⁸ víceletého finančního rámcе CELKEM								
Lidské zdroje	353,505	353,505	353,505	353,505	353,505	353,505	353,505	2 474,538
Ostatní výdaje správní povahy ⁹⁹	93,970	102,919	112,048	121,359	130,856	140,543	150,424	852,120
Mezisoučet Mimo OKRUH 7 víceletého finančního rámcе CELKEM	447,475	456,425	465,553	474,864	484,362	494,049	503,930	3 326,658

CELKEM	748,531	757,481	766,609	775,920	785,417	795,105	804,986	5 434,049
---------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	------------------

Potřebné prostředky na oblast lidských zdrojů a na ostatní výdaje správní povahy budou pokryty z prostředků GŘ, které jsou již vyčleněny na řízení akce a/nebo byly vnitřně přerozděleny v rámci GŘ a případně doplněny z dodatečného přidělu, který lze řídicímu GŘ poskytnout v rámci ročního přidělování a s ohledem na rozpočtová omezení.

3.2.2.1. Odhadované potřeby v oblasti lidských zdrojů¹⁰⁰

- ☐ Návrh/podnět nevyžaduje využití lidských zdrojů.
- ☒ Návrh/podnět vyžaduje využití lidských zdrojů, jak je vysvětleno dále:

⁹⁸ Technická a/nebo administrativní pomoc a výdaje na podporu provádění programů a/nebo akcí EU (bývalé položky „BA“), nepřímý výzkum, přímý výzkum.

⁹⁹ V této fázi se nepředpokládá žádný grant pro EACEA.

¹⁰⁰ Rozdělení zdrojů v delegacích EU bude provedeno v souladu s ustanoveními dohody o úrovni služeb mezi Komisí a ESVC ze dne 20. prosince 2010.

Odhad vyjádřete v přepočtu na plné pracovní úvazky

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
• Pracovní místa podle plánu pracovních míst (místa úředníků a dočasných zaměstnanců)							
Ústředí a zastoupení Komise	1 019	1 019	1 019	1 019	1 019	1 019	1 019
Delegace	536	536	536	536	536	536	536
Výzkum							
• Externí zaměstnanci (v přepočtu na plné pracovní úvazky: FTE) – SZ, MZ, VNO, ZAP a MOD ¹⁰¹							
Okruh 7							
Financování z OKRUHU 7 víceletého finančního rámce	– v ústředí	107	107	107	107	107	107
	– při delegacích	39	39	39	39	39	39
Financování z krytí programu ¹⁰²	– v ústředí	515	515	515	515	515	515
	– při delegacích	3 237	3 237	3 237	3 237	3 237	3 237
Výzkum							
Jiné (upřesněte)							
CELKEM	5 453	5 453	5 453	5 453	5 453	5 453	5 453

Potřeby v oblasti lidských zdrojů budou pokryty ze zdrojů GŘ, které jsou již vyčleněny na řízení akce a/nebo byly vnitřně přeočísleny v rámci GŘ a případně doplněny z dodatečného přidělu, který lze řídicímu GŘ poskytnout v rámci ročního přidělování a s ohledem na rozpočtová omezení.

Popis úkolů:

Úředníci a dočasní zaměstnanci	Úkoly budou stejné, jako doposud (politika, programování, finance a smlouvy, ostatní horizontální úkoly)
Externí zaměstnanci	Úkoly budou stejné, jako doposud (politika, programování, finance a smlouvy, ostatní horizontální úkoly)

¹⁰¹ SZ = smluvní zaměstnanec; MZ = místní zaměstnanec; VNO = vyslaný národní odborník; ZAP = zaměstnanec agentury práce; MOD = mladý odborník při delegaci.

¹⁰² Dílčí strop na externí zaměstnance financované z operačních prostředků (bývalé položky „BA“).

3.2.3. Příspěvky třetích stran

Návrh/podnět:

- ☒ nepočítá se spolufinancováním od třetích stran.
- ☐ počítá se spolufinancováním od třetích stran podle následujícího odhadu:

prostředky v milionech EUR (zaokrouhлено na tři desetinná místa)

Roky	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	CELKEM
Upřesněte spolufinancující subjekt								
Spolufinancované prostředky CELKEM								

3.3. Odhadovaný dopad na příjmy

- ☒ Návrh/podnět nemá žádný finanční dopad na příjmy.
- ☐ Návrh/podnět má tento finanční dopad:
 - ☐ na vlastní zdroje
 - ☐ na jiné příjmy

uved'te, zda je příjem účelově vázán na výdajové položky ☐

v milionech EUR (zaokrouhлено na tři desetinná místa)

Příjmová rozpočtová položka:	Dopad návrhu/podnětu ¹⁰³						
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Článek							

¹⁰³ Pokud jde o tradiční vlastní zdroje (cla, dávky z cukru), je třeba uvést čisté částky, tj. hrubé částky po odečtení 20 % nákladů na výběr.